

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

**AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN
ŞEMA TERAPİ MODELİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Nermin TAŞKALE

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2014

AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN
ŞEMA TERAPİ MODELİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nermin TAŞKALE

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

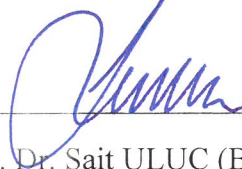
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2014

KABUL VE ONAY

Nermin TAŞKALE tarafından hazırlanan “Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Şema Terapi Modeli Açısından İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 30 Haziran 2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Sait ULUÇ (Başkan)

Prof. Dr. Gonca SOYGÜT PEKAK (Danışman)

Prof. Dr. Elif BARIŞKIN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf ÇELİK

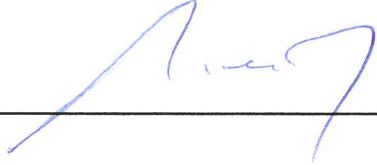
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezim/Raporum tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

30.06.2014

Nermin TAŞKALE

Hep yanımda olan ve beni destekleyen aileme sonsuz şükranlarımla;

iyi ki varsınız, iyi ki yanımdasınız...

TEŞEKKÜR

Tez hazırlık sürecinde Şema Terapi Modeli'ni aile içi şiddet mağduriyeti kapsamında ele almam konusunda fikir üretmemde yüreklendirdiği ve çalışma devamında desteği için danışmanım Prof. Dr. Gonca SOYGÜT PEKAK'a teşekkür etmek isterim.

Jürimde yer almayı kabul ettikleri ve gerek çalışmama gerekse öğrenim hayatıma sağladıkları katkılar için Prof. Dr. Elif BARIŞKIN ve Doç. Dr. Sait ULUÇ'a teşekkür ederim.

Yalnızca tez çalışmam değil tüm akademik ve eğitim öğretim geçmişimde emeği olan değerli hoca ve öğretmenlerime çalışmalarına verdikleri destekler, hayatıma yön vermemde yol göstermeleri ve yanımda oldukları için çok teşekkür ederim.

Tez çalışmamı tasarlamamda yol gösterici önerileri ve birikimi için Dr. Zehra ÇAKIR'a teşekkür ederim.

Eğitim öğrenim hayatım boyunca yanımda olan tüm arkadaşlarıma ve özellikle Yüksek Lisans dönem arkadaşlarımda Begüm YÜKSEL, Burcu KÖMÜRCÜ, Burçin AKIN, Buse BAYAT, Buse ŞENCAN, Fatma Mahperi ULUYOL, Gamze ŞEN, Özge ERARSLAN ve Özle KOYUNCU'ya acı tatlı her anımda yanımda oldukları için gönülden teşekkür ederim.

Tez çalışmam ile akademik anlamda hayatıma giren aile içi şiddet kavramını uygulama anlamında ele almam ve edindiğim bilgileri faydaya çevirmemde sundukları imkanlar ve sağladığı güven ve destek için Çankaya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'ne teşekkür ederim. Kurum bünyesinde özellikle Sosyal Yardım İşleri Müdürü F. Aytuğ

BALCIOĞLU, Kadın Sığınma Evi Bürosu Üst Sorumlusu Hatice ÇELİK, Kadın Sığınma Evi Bürosu Sorumlusu Mürvet ÇAĞLAYAN GÖKMEN, Psikolog Gizem SAYGILI'ya ve tüm çalışma arkadaşlarıma yalnızca çalışma hayatım değil öğrenim hayatım ve tez çalışmam anlamında verdikleri destekler için teşekkür ederim.

Tez çalışmamın başından itibaren kurum olarak desteklerini esirgemeyen T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ve bünyesindeki birim ve çalışanlarına; ayrıca çalışmamın başlangıç ve yürütme aşamasında sağladıkları destek için Ece ATAMAN TEMİZEL ve Dilay ELDOĞAN'a teşekkür ederim.

Tez çalışmam ve lisans ve yüksek lisans eğitimim konusunda yadsınmaz desteği bulunan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)'na teşekkür ederim.

Veri toplama aşamasında yaşadığım sorunları elbirliğiyle çözmemde yardımcı olan Ayşegül YAĞ, Begüm YÜKSEL, Burçin AKIN, Özge ERARSLAN, Başak ALTUN, Ayşenur ÇALIŞAN YAR, Sema GÜVEN KARAKULAK, Büşra ŞİRİN, Gözde YAMAN, Diluba HİÇYORULMAZ GÖKMEN, Hamide ERDOĞAN, Fatma TAŞKALE, Fatma KOYUNCU DUMAN, Zeynep HANCIOĞLU, Sema BAYCAN, Merve MAHMUTOĞLU GÜÇLÜ, Elif TAŞKALE, Büşra BİLGİN, Belgin CAN, Yedigâr ÇEVİK, Müge ÖZVAROL, Menekşe ARLI, Müslüme KAYA ARLI, Nuray KOTAN ve Hilal GÜRPINAR'a teşekkür ederim.

ÖZET

TAŞKALE, Nermin. *Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Şema Modeli Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.

Bu çalışmada, Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan şiddet mağduru kadın katılımcılar (N=79) ve şiddet mağduru olmayan evli katılımcılar (N=78) arasındaki farklar Şema Terapi Modeli açısından incelenmiştir. Elde edilen bilgiler Young Şema Ölçeği Kısa Form, Young Ebeveynlik Ölçeği, Young Telafi Ölçeği ve Young Kaçınma Ölçeği ile demografik bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Bulgular şiddet mağduru kadınların Zedelenmiş Otonomi, Diğerleri Yönelimlilik ve Kopukluk şema alanlarında kontrol grubundan daha yüksek puanlar elde ettiğini göstermiştir. İki grup arasında Yüksek Standartlar ve Zedelenmiş Sınırlar şema alanlarında herhangi bir farklılaşma gözlenmemiştir. İki grup anne ve babalarının ebeveynlik stilleri bakımından karşılaştırılmıştır. Aile içi şiddet mağduru kadınlar hem anne hem de baba formunda şiddet mağduru olmayan kadınlardan genel olarak yüksek puanlar elde etmiştir. Katılımcılar uyumsuz başa çıkma yöntemleri bakımından karşılaştırılmıştır. Aile içi şiddet mağduru kadınların telafi ve kaçınma puanlarının genel olarak şiddet mağduru olmayan katılımcılardan yüksek olduğu gözlenmiştir. Şiddet mağduru grubun sahip olduğu şema alanlarının en sık olarak ihmal eden, sınır koymayan ve/ya kuralcı ebeveynlik stilleri tarafından yordandığı görülmüştür. Uyumsuz başa çıkma stillerinin şema alanları aracılığıyla ebeveynlik stilleri tarafından yordanıp yordanmadığı incelenmiştir. Buna göre; anne ebeveynlik stili Diğerleri Yönelimlilik şema alanı aracılığıyla kaçınma başa çıkma yöntemini yordamaktadır. Baba ebeveynlik stili Zedelenmiş Otonomi, Yüksek Standartlar, Zedelenmiş Sınırlar ve Kopukluk şema alanı aracılığıyla telafi; Zedelenmiş Otonomi, Diğerleri Yönelimlilik ve Kopukluk şema alanları aracılığıyla ise kaçınma başa çıkma yöntemini yordamaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bulgular; kurum desteği alan şiddet mağduru katılımcıların kontrol grubuna oranla daha dezavantajlı bir konumda olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Sözcükler

Aile içi şiddet mağduriyeti, Şema Terapi Modeli, erken dönem uyumsuz şemalar, ebeveynlik stilleri, başa çıkma yöntemleri

ABSTRACT

TAŞKALE, Nermin. *Analysis of Domestic Violence Victim Women in Terms of Schema Focused Model*, Master Thesis, Ankara, 2014.

This study analyzed shelter-residing domestic violence victims ($N=79$) with non-victim married women ($N=78$) in terms of Schema Focused Model. The data were collected via Young Schema Questionnaire Short Form, Young Parenting Inventory, Young Compensation Inventory, Young Avoidance Inventory and demographic form. The results showed that domestic violence victims scored higher at Impaired Autonomy, Other-Directedness and Disconnection-Rejection schema domains. Two groups did not score different at Unrelenting Standards and Impaired Limits schema domains. Two groups were compared in terms of parenting styles of their parents. Domestic violence victim women generally scored higher at both mother and father forms. Participants were compared in terms of maladaptive coping styles. Domestic violence victims generally scored higher at avoidance and compensation coping styles compared to non-victim women. Schema domains that domestic violence victims had were mostly predicted by neglecting, non-limiting or rule-based parenting styles. Mediator role of schema domains between parenting styles and maladaptive coping styles was analyzed. Other Directedness schema domain was found to mediate the relationship between mother parenting style and avoidance coping style. Impaired Autonomy, Unrelenting Standards, Impaired Limits and Disconnection-Rejection Domains were found to mediate the relationship between father parenting style and compensation coping style. Impaired Autonomy, Other Directedness and Disconnection-Rejection domains were found to mediate the relationship between father parenting style and avoidance coping style. Generally evaluated, results showed that domestic violence victims had a disadvantageous position compared to non-victim group.

Key Words

Domestic violence victims, Schema Focused Model, early maladaptive schemas, parenting styles, coping styles

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ADAMA	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ	xv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xviii
EKLER DİZİNİ	xix
1. GİRİŞ	1
1.1. AİLE İÇİ ŞİDDET	1
1.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Sosyodemografik Özellikleri ...	4
1.1.2. Aile İçi Şiddete İlişkin Kuramsal Çerçeve	7
1.2. ŞEMA TERAPİ MODELİ	10
1.3. AİLE İÇİ ŞİDDET VE ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALAR	20
1.4. ARAŞTIRMA AMACI VE SORULARI	25
2. YÖNTEM	27
2.1. ÖRNEKLEM	27
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	27
2.2.1. Demografik Bilgi Formu	27
2.2.2. Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3 (YŞÖ-KF3)	28
2.2.3. Young Ebeveynlik Ölçeği-YEBÖ	30
2.2.4. Young-Rygh Kaçınma Ölçeği-YR-KÖ	33
2.2.5. Young Telafi Ölçeği-YTÖ	35
2.3. İŞLEM	37
3. BULGULAR	38
3.1. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN SOSYODEMOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİ	38
3.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Kurumlara Göre Dağılımı	38
3.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddete İlişkin Bulgular	39
3.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular	41
3.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Demografik Yapılarına İlişkin Bulgular	45
3.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ekonomik Yapılarına İlişkin Bulgular	49

3.1.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Fizyolojik ve Psikolojik Sağlık Durumlarına İlişkin Bulgular	52
3.1.7. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ebeveynlerine İlişkin Bulgular..	53
3.1.8. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Çocukluk Yaşantılarına İlişkin Bulgular	55
3.2. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURİYETİNİN ŞEMA TERAPİ MODELİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ	58
3.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Boyut ve Alanları Açısından İncelenmesi	59
3.2.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Boyutları Açısından İncelenmesi	59
3.2.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Alanları Açısından İncelenmesi	61
3.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi	63
3.2.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Annenin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi	63
3.2.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Babanın Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi	65
3.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Uyumsuz Başa Çıkma Biçimleri Açısından İncelenmesi	67
3.2.3.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Telafi Yöntemleri Açısından İncelenmesi	67
3.2.3.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Kaçınma Yöntemleri Açısından İncelenmesi	70
3.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesi	71
3.2.4.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesi	71
3.2.4.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	72
3.2.4.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	73
3.2.4.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	74
3.2.4.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	75
3.2.4.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	76
3.2.4.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanları Açısından İncelenmesi	76
3.2.4.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	78

3.2.4.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	78
3.2.4.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	80
3.2.4.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	81
3.2.4.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	82
3.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemlerinin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	83
3.1.5.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Telafi Başa Çıkma Yönteminin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	83
3.2.5.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kaçınma Başa Çıkma Yöntemlerinin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi	84
3.2.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemleri Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	86
3.2.6.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	86
3.2.6.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	86
3.2.6.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	87
3.2.6.1.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	87
3.2.6.1.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	89
3.2.6.1.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	91
3.2.6.1.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	92
3.2.6.1.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	94
3.2.6.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	96

3.2.6.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	96
3.2.6.2.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	96
3.2.6.2.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	97
3.2.6.2.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	97
3.2.6.2.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	98
3.2.6.2.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	99
3.2.6.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi	101
3.2.6.2.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	101
3.2.6.2.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	103
3.2.6.2.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	105
3.2.6.2.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	107
3.2.6.2.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi	108
4. TARTIŞMA	111
4.1. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN SOSYODEMOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	111
4.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddete İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	111
4.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Medeni Durumlarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	114
4.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Demografik Yapılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	117

4.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ekonomik Yapılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	118
4.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Fizyolojik ve Psikolojik Sağlık Durumlarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	119
4.1.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ebeveynlerine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	120
4.1.7. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Çocukluk Yaşantılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	120
4.2. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURİYETİNİN VE ŞEMA TERAPİ MODELİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	122
4.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Erken Dönem Uyumsuz Şemalar Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	122
4.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	127
4.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemleri Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	128
4.2.3.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Telafi Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	129
4.2.3.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	129
4.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi.	130
4.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Başa Çıkma Yöntemleri Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi	132
4.3. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI	133
4.4. ÇALIŞMANIN KLİNİK DOĞURGULARI	135
4.5. YENİ ÇALIŞMALAR İÇİN ÖNERİLER	136
4.6. SONUÇ	136
KAYNAKLAR	138
EKLER	148

TABLOLAR DİZİNİ

		Sayfa
Tablo 1.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddet Türü Açısından İncelenmesi	39
Tablo 2.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Eşleriyle Tanışma Biçimleri Açısından İncelenmesi	41
Tablo 3.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Medeni Durumları Açısından İncelenmesi	42
Tablo 4.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Evlilik Yaş ve Süreleri Açısından İncelenmesi	43
Tablo 5.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Yaşları Açısından İncelenmesi	45
Tablo 6.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Doğum Yerleri Açısından İncelenmesi	46
Tablo 7.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Öğrenim Durumları Açısından İncelenmesi	47
Tablo 8.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Çocuklarının Sayı ve Yaşları Açısından İncelenmesi	48
Tablo 9.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların İş Deneyimleri Açısından İncelenmesi	49
Tablo 10.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Eşlerinin İş Deneyimleri Açısından İncelenmesi	50
Tablo 11.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Maddi Durumları Açısından İncelenmesi	52
Tablo 12.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Sağlık Durumları Açısından İncelenmesi	53
Tablo 13.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Ebeveynlerinin Yaşıyor Olması Açısından İncelenmesi	54
Tablo 14.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Yetiştirildikleri Aile Türü Açısından İncelenmesi	55

Tablo 15.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Sağlık Durumları Açısından İncelenmesi	56
Tablo 16.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Çocuklukta Şiddet Öyküsü Açısından İncelenmesi	58
Tablo 17.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Şema Boyutları Açısından İncelenmesi	61
Tablo 18.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Şema Alanları Açısından İncelenmesi	63
Tablo 19.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Annenin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi	65
Tablo 20.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Babanın Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi	67
Tablo 21.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Telafi Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesi	69
Tablo 22.	Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesi	70
Tablo 23.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Şema Alanları ve Annenin Ebeveynlik Stilleri Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları ..	71
Tablo 24.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri	72
Tablo 25.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri	73
Tablo 26.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri	75
Tablo 27.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri	76
Tablo 28.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Şema Alanları ve Babanın Ebeveynlik Stilleri Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları ..	77
Tablo 29.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri	78
Tablo 30.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri	79

Tablo 31.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri	80
Tablo 32.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri	82
Tablo 33.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri	83
Tablo 34.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Telafi Başa Çıkma Yöntemi Kullanılmasını Yordayan Şema Alanları	84
Tablo 35.	Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Kullanılmasını Yordayan Şema Alanları	85

ŞEKİLLER DİZİNİ

		Sayfa
Şekil 1.	Babann Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolü	89
Şekil 2.	Babann Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolü	90
Şekil 3.	Babann Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolü	92
Şekil 4.	Babann Ebeveynlik Stili, Telafi Başa Çıkma Yöntemi ve Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanı Arasındaki İlişkiler	94
Şekil 5.	Babann Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolü	95
Şekil 6.	Annenin Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolü	99
Şekil 7.	Annenin Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Kopukluk Şema Alanı Arasındaki İlişkiler	101
Şekil 8.	Babann Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolü	103
Şekil 9.	Babann Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Yüksek Standartlar Şema Alanı Arasındaki İlişkiler	105
Şekil 10.	Babann Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanı Arasındaki İlişkiler	106
Şekil 11.	Babann Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolü	108
Şekil 12.	Babann Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolü	110

EKLER DİZİNİ

		Sayfa
EK 1.	Demografik Bilgi Formu	148
EK 2.	Young Şema Ölçeği Kısa Form 3	155
EK 3.	Young Ebeveynlik Ölçeği	163
EK 4.	Young Kaçınma Ölçeği	167
EK 5.	Young Telafi Ölçeği	169

1. GİRİŞ

Aile içi şiddet, toplumun her kesiminde görülen, mağdurun çoklukla kadınlar olduğu ve sadece saldırgan ve mağduru değil tüm aile ortamını etkileyen bir sorundur. Şiddetin farklı türlerine maruz kalan kadınlar, şiddetin beraberinde getirdiği pek çok fiziksel, psikolojik ve sosyal zorluğa da maruz kalırlar. Şiddet mağduru kadınların demografik verileri gözden geçirildiğinde, toplumun her kesiminde görülen bu sorunun kimi gruplar için daha fazla tehdit oluşturduğu görülmektedir. Şiddet mağduriyeti konusunda dezavantajlı konumda olan bu grupların belirlenmesinde yaş, eğitim durumu, evlilik süresi ve gelir durumu gibi değişkenlere sıklıkla başvurulmuş olmakla beraber; bu bulgulara gelişimsel boyut kazandıracak değişkenlerin incelenmesinde eksiklikler vardır. Aile içi şiddet failleri ve mağdurlarının kendi ailelerinde şiddet tanığı ya da mağduru olmalarına ilişkin çalışmalar bu konuda önemli bir bakış açısı sunmakla birlikte gelişimsel boyutu tatmin edici bir biçimde kapsamamaktadır. Erken dönem yaşantılarının incelenmesinde önemli bir bakış açısı sunan Şema Terapi Modeli bu konuda yol gösterici olabilecek bir zemindir. Bu sebeplerle; tez çalışmasının giriş bölümünde öncelikli olarak aile içi şiddet ele alınacak, yaygınlığı ve nedenlerine ilişkin kuramsal görüşlere değinilecektir. Sonrasında Şema Terapi Modeli hakkında bilgi verilecek ve erken dönem uyumsuz şemalara, şema işlemleri ve başa çıkma yöntemlerine değinilecektir. Kavramsal ve kuramsal çerçeve aktarımının devamında ise; aile içi şiddet mağduru kadınları Şema Terapi Modeli açısından incelemeyi planlayan araştırmanın amacı ve yönteminden bahsedilecektir.

1.1. AİLE İÇİ ŞİDDET

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti “fiziksel kuvvet ya da gücün tehdit edici ya da gerçek bir biçimde; kendine, bir başkasına, bir grup ya da topluluğa karşı amaçlı bir biçimde kullanılarak yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim sorunları ya da yoksunluğuna

sebepler verecek ya da ihtimalini artırmayla sonuçlanacak şekilde kullanılması” (WHO Global Consultation on Violence and Health. 1996, *Akt.:* Dahlberg ve Krug, 2002, s. 5) olarak tanımlar. Dünya Sağlık Örgütü’nün aile içi şiddet tanımı ise şiddet tiplerinden kişilerarası şiddetin alt başlığı olarak ele alınır (Dahlberg ve Krug, 2002). Aile içi şiddet; eş, çocuk ya da büyüklere karşı gerçekleşebilir (Krug, Mercy, Dahlberg ve Zwi, 2002). Ailedeki farklı üyelere karşı uygulanan şiddetin yapısı fiziksel, cinsel, psikolojik ve/ya yoksun bırakma şeklinde olabilir. Ancak; konu kapsamının geniş olması sebebiyle bu çalışmada aile içi şiddetin yalnızca eşler arasında gerçekleşen boyutuna değinilecektir. Eşler arasındaki şiddette hem erkekler hem kadınlar fail ve mağdur olabilmekle beraber özellikle heteroseksüel ilişkiler düşünüldüğünde kadınların şiddete ve şiddetin olumsuz sonuçlarına maruz kalma oranı daha yüksektir (Flynn ve Graham, 2010). Bu sebeplerle; çalışma boyunca aile içi şiddet kavramı ile eşe/kadına karşı şiddet birbirini karşılayacak şekilde kullanılacak ve şiddet mağdurunun kadın olduğu ilişkiler temel alınacaktır.

Türkiye’de kadına yönelik şiddete ilişkin çalışmalarda Krug, Mercy, Dahlberg ve Zwi (2002)’nin bulgularıyla paralel sonuçlar elde edilmiş ve aile içi şiddetin zorlama, aşağılama, cezalandırma, güç gösterme ve öfke-gerginlik boşaltma amaçlı ortaya çıkışına dikkat çekilmiştir (Cengiz Özyurt ve Deveci, 2011). Aile içi şiddetin alt boyutlarını inceleyen Yıldırım (1998)’a göre; yetersiz ilgi (ihmal); anlayış, sevgi ve sempati görmeme (duygusal-psikolojik şiddet); sözel yolla tehdit etme, aşağılama, küçümseme, bezdirme (sözel şiddet); itip kakma, vurma, yakma gibi eylemler (fiziksel şiddet) ve taciz, tecavüz, fahişeliğe zorlama (cinsel şiddet) şiddetin farklı boyutlarını yansıtmaktadır. Güleç Öyekçin, Yetim ve Şahin (2012) ekonomik şiddetin de ayrı bir tip olarak ele alınabileceğine değinmiştir.

Aile içi şiddetin yaygınlığını metaanaliz ile inceleyen bir çalışmada farklı kültürler ve alt kültürler karşılaştırılmıştır (Alhabib, Nur ve Jones, 2010). Araştırmada aile içi şiddetin kimi kültürlerde %78’e varan oranda görülebildiğine dair sonuçlar ortaya çıkmakla beraber dünya genelindeki yaygınlık oranı %37-50 arasında bulunmuştur. Garcia-Moreno, Jansen, Elssberg, Heise ve Watts (2006)’ın 10 ülkede 15 ayrı bölgede

gerçekleştirdiği çalışmada eşten fiziksel şiddet görme oranı %13-61 arasında (çoğunluk %23-49 arasında) bulunurken, ağır şiddet görme oranı %4-49 arasında bulunmuş, cinsel taciz oranı ise %6-59 arasında (çoğunluk %10-50 arasında) bulunmuştur. Nikaragua'da gerçekleştirilen toplum kökenli anket çalışmasında da benzer sonuçlar bulunmuş, ayrıca kadınların %71'i duygusal şiddet gördükleri belirtilmiştir (Ellsberg, Peña, Herrera, Liljestrand ve Winkvist, 2000). Aynı çalışmada; kadınların %21'i ise üç çeşit şiddeti de gördüklerini belirtmiştir. Gerçekleştirilen nitelik analizlerinde de kadınların duygusal ve cinsel şiddete maruz kalırken buna fiziksel şiddetin de eşlik ettiği bulunmuştur.

Türkiye'de aile içi şiddet yaygınlığını inceleyen çalışmalarda kadınların % 39'u fiziksel şiddet mağduru olduğunu, %44'ü duygusal şiddet mağduru olduğunu, %15'i ise cinsel şiddet mağduru olduğunu belirtmiştir (Jansen, Yüksel ve Çağatay, 2009). Edirne şehir merkezinde yaşayan kadınların eğitim, çalışma durumları ve yaşlarına göre tabakalı örneklem oluşturularak dahil edikleri çalışmada şiddet yaygınlığı fiziksel şiddet için %30,4, psikolojik şiddet için %54,6, cinsel şiddet için %6,3, ekonomik şiddet içinse %19,3 olarak bulunmuştur (Güleç Öyekçin, Yetim ve Şahin, 2012). Bölgesel düzeyde yürütülen farklı bir çalışmada da benzer sonuçlar bulunmuştur (Naçar, Baykan, Poyrazoğlu ve Çetinkaya, 2009). Her iki çalışma sonuçları Türkiye genelinde ve dünyada yürütülen yaygınlık çalışmaları ile paralellik göstermektedir.

Aile içi şiddetin önemli araştırma ve çalışma alanları arasında yer almasında yaygınlığı kadar tekrar görülme olasılığının yüksek oluşu da önemli pay sahibidir (Browne, 1993; Lloyd, Farrell ve Pease, 1994; Farrell, 1992). Lloyd, Farrell ve Pease (1994) polis merkezine yapılan aile içi şiddet ihbarlarını inceledikleri çalışmada aynı evden yapılan tekrarlı şikayetlerin tüm şikayetlerin %62'sini oluşturduğunu bulmuştur.

Şiddetin yaygınlığı, sıklığı ve tekrarlı oluşuna ilişkin bulgular birlikte ele alındığında şiddet mağduru kadınların incelenmesi gereken özel bir örneklem olduğu düşünülebilir.

Dolayısıyla yazının devamında kadınların şiddet mağduriyeti üzerine gerçekleştirilen çalışmalar gözden geçirilerek bu durumu betimleyen değişkenlere erişilmeye çalışılacaktır.

1.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Sosyodemografik Özellikleri

Şiddet mağduru kadınların demografik özelliklerini inceleyen çalışmalardan Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008)'in rastgele örnekleme ile seçilmiş 1392 çift üzerinde gerçekleştirdiği çalışma Amerika Birleşik Devletleri'ni oluşturan 50 devletten 48'ini temsil etmesi açısından önemlidir. Araştırmaya katılan çiftlerin %87'sinde şiddet görülmezken, %8'inde hem erkeğin hem kadının %4'ünde sadece kadının, %2'sinde ise sadece erkeğin şiddet mağduru olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre en çok Latin asıllı ailelerdeki kadınlar şiddete maruz kalmaktadır. Kadının güçsüz koşullarda olması aile içi şiddet mağduru olması ihtimalini artırmaktadır. Evli kadınlar birlikte yaşayan kadınlara göre şiddete daha az maruz kalmaktadır. İlişkinin süresi uzadıkça şiddet mağduriyeti oranı azalmaktadır. Ayrıca; depresyonu olan kadınların olmayanlara göre şiddete daha az maruz kaldığı bulunmuştur. Kadınların eğitim düzeyi ile şiddet mağduriyeti arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Şiddet mağduru kadınların demografik özellikleri açısından tanımak için genel örnekleme bilgilerine olduğu kadar sığınaklarda kalan özel örnekleme dair bilgilere eğilmek de önemlidir. Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy (1995) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya sığınaklarda kalmakta olan şiddet mağduru 50 kadın ve şiddet mağduru olmayan ancak ilişki memnuniyetsizliği sebebiyle uzman yardımı alan 37 kadın katılmıştır. Kadınlar arasında etnik köken, çocuk sayısı, ilişkiyi terk ettikten sonra geçen süre, çocukken şiddete tanıklık etme ya da önceki ilişkilerde şiddet görme değişkenleri açısından bir farklılık bulunmamıştır. Şiddet mağduru kadınların olmayanlara göre daha genç, daha az eğitilmiş ve daha düşük sosyoekonomik düzeyde olduğu bulunmuştur.

Şiddet mağduru olmayıp evlilik memnuniyetsizliği olan kadınların ilişkileri daha uzun süreli olmakla birlikte şiddet sebebiyle ilişkilerini sonlandırma oranı daha yüksektir. Bir başka deyişle; sığınaklarda kalmakta olan şiddet mağduru kadınlar için şiddet mağduriyeti tekrarlanan bir yapıdadır. Çocuklukta fiziksel ve cinsel istismar, şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlarda farklılık göstermemiştir. Ancak; şiddet mağduru ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) olan kadınlarda çocuklukta cinsel istismar şiddet mağduru olan ancak TSSB olmayan kadınlara göre daha yüksektir. Şiddet mağduru kadınlar ile şiddet mağduru olmayan ancak ilişki memnuniyetsizliği olan kadınların karşılaştırıldığı bir başka çalışmada ise katılımcıların alkol kullanımı, ebeveyn ve/ya akrandan şiddet görme, önceki ilişkilerde şiddet mağduriyeti, öfke, yabancılaşma ve adanmışlık değişkenlerinde farklılaşmadığı görülmüştür (Russell, Lipov, Phillips ve White, 1989). Çalışmada şiddet mağduru kadınlarla şiddet mağduru olmayanlar kaygı, karmaşa ve yorgunluk değişkenleri açısından birbirinden farklı bulunmuş ve bu değişkenlerde şiddet mağduru kadınlar daha yüksek puanlar elde etmiştir. Şiddet mağduru kadınlar olmayanlara göre daha yüksek depresyon puanları sergilemekle birlikte bu sonuç anlamlı düzeyde değildir.

Anılan çalışmalar birlikte ele alındığında değişkenler ve örneklem açısından farklılaşmalar göze çarpmaktadır. Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008)'in çalışmasında şiddet mağduru olan kadınlar ile olmayanlar karşılaştırılırken evlilik memnuniyeti değişkeni dikkate alınmazken diğer çalışmalarda şiddet mağduru kadınlar ile evliliğinden memnun olmayan kadınlar karşılaştırılmıştır (Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy, 1995; Russell, Lipov, Phillips ve White, 1989). Ayrıca; araştırma sonuçları arasında bazı uyumsuzluklar da göze çarpmaktadır. Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008) şiddet mağduriyeti oranının etnik kökene göre değişiklik gösterebileceğini ortaya koyarken Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy (1995) herhangi bir etnik kökenin şiddet mağduriyeti açısından daha dezavantajlı konumda olmadığını bulmuştur. Ayrıca; Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008) şiddet mağduriyeti eğitim düzeyine göre değişiklik göstermediğini bulurken Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy (1995)'un çalışmasında eğitim düzeyi şiddete karşı koruyucu faktör olarak bulunmuştur. Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008)'un çalışmasında depresyon şiddete karşı

koruyucu bir faktör olarak bulunurken Russell, Lipov, Phillips ve White (1989)'ın çalışmasında depresyon marjinal bir risk faktörü olarak bulunmuştur. Çalışmaların sonuçlarındaki bu tutarsızlıklar karşılaştırma grubu ve katılımcı sayısındaki farklılıklara bağlanabilir.

Bahsedilen çalışmalardaki çelişik sonuçlar aile içi şiddet mağduru kadınları betimleyen demografik değişkenleri ele almak için bireysel çalışmaların ötesine geçme ihtiyacını doğurmaktadır. Dolayısıyla Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt (2004)'ün 97 çalışmayı kapsayan metaanalizi içerik ve yöntem açısından daha kapsamlı sonuçlar sunmaktadır. Çalışmada değişkenler ekzosistem, mikrosistem ve ontojenik değişkenler olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmaya göre aile içi şiddet mağduriyetinde mağdur ekzosistem değişkenleri istihdam, eğitim, yaş, gelir durumu, sosyal destek gibi resmi ya da gayriresmi sosyal yapılardan oluşmaktadır. Aile içi şiddet mağduriyetinde mağdur mikrosistem değişkenleri eşe şiddet davranışı, çocuk sahibi olma ve sayısı, evlilik memnuniyeti, boşanma gibi yakın ya da birincil çevre özelliklerinden oluşmaktadır. Aile içi şiddet mağduriyetinde mağdur ontojenik değişkenleri korku, depresyon, alkol kullanımı, gebelik, kızgınlık, şiddete ilişkin tutumlar, yasadışı ilaç kullanımı gibi geçmişten bugüne getirilen öyküden oluşmaktadır. Aile içi şiddet mağduriyetinde ekzosistem değişkenleri olan gelir, yaş, eğitim ve istihdamın etkisi görülmemiştir. Mikrosistem değişkenlerinden çocuk sayısının aile içi şiddet mağduriyeti ile ilişkisi gözlenmezken kadının erkeğe karşı şiddetvari davranışlarının olması güçlü bir risk faktörü olarak ortaya çıkmıştır. Ontojenik değişkenlerden alkol kullanımı ile şiddet mağduriyeti arasında bir etki görülmezken eşten korku ve depresyon orta düzeyde risk faktörleri olarak ortaya çıkmıştır. Bu bilgiler dikkate alındığında metaanaliz çalışmasının sonuçlarının yaslandığı içiçe ekolojik modelle (Dutton, 2001) ve aile içi şiddetin sistemik incelemesini savunan görüşlerle (Heise, 1998) paralel olduğu söylenebilir. Sonuçlara göre; kadının şiddet mağduriyetine etki eden değişkenler içiçe olacak şekilde grupludur. Ayrıca; genel sosyal yapılardan kişisel öyküye ilişkin değişkenlere gelindikçe şiddet mağduriyetini yordama gücü görece artmaktadır. Metaanaliz sonuçları Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler (2008)'in gerçekleştirdiği çalışmanın sonuçları ile diğer çalışmalara (Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy, 1995; Russell, Lipov, Phillips ve White, 1989)

görece daha benzeşiktir. Bu durum özelde aile içi şiddet genelde ise deneysel ve yarı-deneysel araştırmalarda örneklemin evreni temsil etme gücünün katılımcı sayısı ile doğru orantılı olarak artmasıyla açıklanabilir.

Aile içi şiddet mağduru kadınları demografik özellikleri açısından olduğu kadar kuramsal açıdan ele alan farklı disiplinlerden pek çok çalışma vardır (Dobash, Dobash, Wilson ve Daly, 1992; Straus, Gelles ve Steinmetz, 2006; Bograd, 1999; Conwill, 2010; Bell ve Naugle, 2008; Dutton ve Painter, 1993; Dutton, Burghardt, Perrin, Chrestman ve Halle, 1994). Bu çalışmalarla kadınların şiddet mağduriyetinin temelinde yatan süreç ve sebepler üzerine ilgili kuramsal ardalardan destek alan birbirinden farklı yaklaşımlar getirilmiştir. Hyde-Nolan ve Juliao (2012) aile içi şiddete dair sosyolojik ve psikolojik kuramları geniş bir yelpazede ele almıştır. Yazarların incelediği sosyolojik kuramlar feminist, ekolojik ve kültürel bakış açısını yansıtırken psikolojik kuramlar psikodinamik, bilişsel-davranışçı, sosyal ve aile sistemleri bakış açılarını yansıtmaktadır. İzleyen bölümde şiddet mağduriyetini ele almaya yönelik ortaya atılan psikolojik kuramlar üzerinde durulacaktır.

1.1.2. Aile İçi Şiddete İlişkin Kuramsal Çerçeve

Aile içi şiddeti inceleyen psikolojik kuramlardan sosyal kuramlar kişilerin sosyal etkileşimlerde yaşadığı süreçlere odaklanırlar (Hyde-Nolan ve Juliano, 2012). Bunlardan kaynak kuramı (Anderson, 1997) kontrol kuramıyla (Goode, 1971) paralel olarak güç ve şiddetin anlaşmazlığı çözümede nasıl kullanıldığıyla ilgilenir. Buna göre; kadın eğitim, yaş, statü gibi değişkenlerle baskılanamadığında şiddet erkek tarafından yeni bir baskılama faktörü olarak kullanılır. Simons, Johnson, Beaman ve Conger (1993) özellikle düşük eğitim düzeyi ve şiddet mağduriyeti arasındaki ilişkiyi bir adım daha geriden alarak ebeveynlerinden şiddet gören kadınların sapkın ve yıkıcı davranış gösterme olasılığının arttığını ve kişinin eğitim seviyesinin bu sebeplerle çok yükselemediğini belirtir. Düşük

eğitim seviyesindeki bu kadınlar düşük eğitim seviyesine sahip erkeklerle evlilik ya da beraberlik içinde olurlar ve kadını kontrol edecek kaynaklar az olduğundan Şiddet yeni bir kontrol mekanizması olarak doğar.

Kadınların aile içi Őiddet mağduriyetini inceleyen bir diğer yaklaşım ise psikodinamik kuramlardan gelir. Mikulincer, Florian, Cowan ve Cowan (2002)'ın gözden geçirme çalışmasında bireylerin bağlanma paternlerinin eř seçimi ve ilişki kalitesi üzerindeki etkileri kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Dutton ve White (2012) kadınların kaygılı bağlanması ile Őiddet mağduriyeti arasında pozitif korelasyona dikkat çekerek aile içi Őiddetin güvenli olmayan bağlanma ile ilişkisine değinir. Dutton ve Painter (1981)'ın ortaya koydukları travmatik bađ kurma kuramı bu durumu geniş bir bakış açısıyla ele alır. Yazarlara göre; travmatik bađ kurmanın gözlemlendiği ilişkilerde aile içi Őiddet tekrarlayıcı yapıdadır ve iki temel kaynaktan beslenir. Bunlardan ilki kontrol kuramıyla (Goode, 1971) paralel dūřünülebilecek güç dengesizliğidir. Bu güç dengesizliği sebebiyle mağdur kendisini faile boyun eğmek mecburiyetinde hisseder. Mađdurun Őiddet içeren ilişkide kalmasını etkileyen bir diğer faktör de Őiddetin aralıklı yapıda olup Őiddet içermeyen dönemler arasında ortaya çıkmasıdır. Buna göre yaşanan her Őiddet olayı mağdur tarafından Őiddet döneminden sonra gelecek Őiddetsiz dönemin öncülü olarak görülür. Bu sebeple mağdur uyum dönemlerinde faile daha yakın olmak için çaba sarf eder. Travmatik bađ kurma kuramı bu yönüyle Stockholm sendromu ile paralel görülebilir (Katz, Streer ve Arias, 1997). Dutton ve Painter (1993)'ın bulguları travmatik bađ kurma kuramını destekler. Buna göre bağlanma, travma yaşantsısı ve düşük benlik saygısı birbiriyle etkileşim halindedir. Travmatik bađ kuran kadınlar kaygılı bağlanma stilleri sebebiyle Őiddet içerikli ilişkide kalmaya devam ederler. Vahip (2002)'e göre ayrılma kaygısındaki alevlenmeler Őiddete verilecek tepkinin belirlenmesinde rol sahibidir. Blizard ve Bluhm (1994) travma ve bağlanma arasındaki bu ilişki sebebiyle Őiddet mağdurları ile gerçekleştirilen psikoterapi uygulamalarında hastanın terapistle kuracağı nesne ilişkisinin önemli rolüne dikkat çeker.

Aile içi şiddet mağduriyetini inceleyen kuramlardan bilişsel-davranışçı kuramlar gözden geçirildiğinde Bandura (1973)'nin sosyal öğrenme kuramı dikkati çeker. Bu kuramda; o anda ortaya çıkan saldırganlığın, benzer başka koşullarda önceden deneyimlendiği üzerinde durulur. Buradan yola çıkarak kadınların şiddet mağduriyetini inceleyen çalışmada (Mihalic ve Elliot, 1997) aile içi şiddetin nesil aşkın yapısına dikkat çekilmiştir. Çalışmada öne sürülen modelde ayrıca; şiddet mağduru kadınların, çocukluklarında aile içi şiddet tanığı olan ve evliliklerinden memnun olmayan kadınlar olduğu bulunmuştur. Kimi zaman aile içi şiddet tanıklığına mağduriyet de eklenmektedir. Renner ve Shook Slack (2006) ise, çocuklukta görülen aile içi şiddetin yetişkinlikteki aile içi şiddet mağduriyetini ele almada kötü muameleden bağımsız olarak ve daha fazla yordayıcı rolü olduğunu belirterek Abramson, Seligman ve Teasdale (1978)'in öğrenilmiş çaresizlik kuramının aile içi şiddet mağduru kadınların psikolojik incelenmesinde önemli bir zemin sunduğunu savunmuştur. Walker (2009) buradan yola çıkarak şiddet mağduru kadın sendromunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla; yükleme kuramının (Beck, 1976) kadınlarda şiddet mağduriyetini ele almada etkin olduğunu söyleyen görüşler ağırlıklıdır (O'Neill ve Kerig, 2000). Dutton, Burghardt, Perrin, Chrestman ve Halle (1994) şiddete dair atfların bireylerin güvenlik, kendilik ve diğerlerine ilişkin bilişsel şemaları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Şiddet mağdurlarının atflarındaki bu değişimin Shornstein (1997)'in değindiği gibi kadınların şiddet potansiyeli, bu duruma verilebilecek tepki ve güvenlik sağlama yetkinliğini değerlendiremeyip ilişkiyi terk edememelerine neden olduğu söylenebilir (Browne, 1993). Benzer bir şekilde Shurman ve Rodruigez (2006) şiddet mağduru kadınların ilişkiyi sonlandırmalarında öne çıkan bilişsel ve duygusal yordayıcıları inceledikleri çalışmada Prochaska, DiClemente ve Norcross (1992)'un önerdiği değişim aşamaları açısından farklılıklar bulmuştur.

Aile içi şiddet mağduriyetini ele alan bir diğer kuram olan aile sistemleri kuramı, şiddet mağduriyetini anlamak için ailedeki sosyalleşmeyi ve bunun yaşam boyu süreçlerini anlamak gerektiğini savunur (Kalmuss ve Seltzer, 1989). Buna göre; kişilerin çocukluklarında yetiştikleri aile, yeni bir aile kurmaları ve şu anda içinde buldukları ailedeki etkileşimleri sosyalleşme süreçlerinin önemli ayaklarını oluşturur. Bu öğrenmeler ekonomik sıkıntı, stres, çatışma ve sosyal izolasyon gibi risk dönemlerinde

gösterilecek şiddet ve buna verilecek tepki üzerinde etkilidir. Aileyi bir sistem olarak kavramsallaştıran kurama göre çiftlerin davranış ve tepkileri birbirini karşılıklı olarak etkiler (Straus, 1973).

Aile içi şiddet mağduriyetine ilişkin farklı kuramlar birlikte ele alındığında ilk göze çarpan nokta konunun geniş bir kuramsal yelpazede farklı yaklaşımlarla ele alınmış olmasıdır. Bu geniş kuramsal yelpazenin birbirine temas ettiği nokta ise erken dönem yaşantılarıdır. Erken dönem yaşantıları psikodinamik bakış açısında bağlanma kuramı (Mikulincer, Florian, Cowan ve Cowan, 2002) ekseninde ve travmatik bağ kurma kuramı (Dutton ve Painter, 1981) özelinde yoğun olarak incelenirken; bilişsel davranışçı bakış açısında atıflar (Dutton, Burghardt, Perrin, Chrestman ve Halle, 1994) temelinde ve öğrenilmiş çaresizlik kuramı (Renner ve Shook Slack, 2006; Mihalic ve Elliot, 1997) özelinde incelenmektedir. Aile içi şiddet mağduriyetini sosyodemografik değişkenler açısından inceleyen çalışmalara göre şiddet mağduriyetini yordamada ontojenik değişkenlerin rolü büyüktür (Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004). Ontojenik değişkenler içerisinde ele alınan şiddete ilişkin tutumlar şiddet mağduriyetini yordamada gelişimsel yaşantıların önemini anlamak gerektiğine dikkati çeker. Aksi yönde kavramsal itirazlar bulunmasına rağmen (Murray, 2006) aile sistemleri kuramı da aile içi şiddeti ele almada aile sosyalleşmesinin önemine değinerek (Kalmuss ve Seltzer, 1989) gelişimsel boyutun önemine değinir.

Pek çok farklı bakış açısından kuramların şiddet mağduriyetini ele alışında ortak olarak değindiği nokta olan erken dönem yaşantıları Şema Terapi Modeli'nin temelini oluşturmaktadır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Bu sebeple yazının devamında Şema Terapi Modeli tanıtılacak ve aile içi şiddet mağduriyetini incelemeye sağlayacağı katkılara değinilecektir.

1.2. ŞEMA TERAPİ MODELİ

Şema Terapi Modeli; bilişsel-davranışçı, bağlanma, Gestalt, nesne-ilişkileri, yapısal ve psikodinamik kuramlardan elementleri bir araya getirir ve psikolojik belirtilere değil psikolojik bozuklukların altında yatan süregiden kişilik özelliklerine odaklanır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Kuramın temelini oluşturan erken dönem uyumsuz şemalar kişinin kendi ve ötekilerle ilgili ilişkilerine dair anı, duygu, biliş ve bedensel duyularından oluşan, çocukluk ve ergenlikte gelişip yaşam boyu geliştirilmiş ve bir dereceye kadar işlevsiz olan geniş ve kalıcı tema ya da patern olarak tanımlanır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

Çocukluk ve ergenlikteki travma ve kötü davranım ya da bu yaşantılardan tümüyle korunma sebebiyle ortaya çıkabilen erken dönem şemalar, birtakım temel özellikler sergilerler (Young ve Klosko, 1993/2011; Young, Klosko ve Weishaar, 2003). İlk elden şemaların bireyin erken dönem yaşantılarının iyi birer temsili oldukları söylenebilir. Şemalar yaşamın erken döneminde oluşurlar ve tekrarlayan bir yapıya sahiptirler. İlerleyen dönemdeki yaşantıların erken dönem yaşantılarıyla ilişkilendirilip geçmiş tecrübelerin bu yeni yaşantılarla tetiklenip tekrar yaşanmasını sağlarlar. Müdahalede bulunulmadığı koşulda yaşam boyu kalıcıdırlar ve yaşamın her alanına yayılırlar. Şemalar, şiddet ve yaygınlık boyutlarında çeşitlenirler. Şemanın şiddeti arttıkça ortaya çıkmasını tetikleyebilecek yaşantı, olay ya da durum sayısı artış gösterir. Şemaların bir diğer önemli özelliği hayatta kalmak için savaş vermeleridir. İleriki yaşantılarda çocukluk deneyimleriyle uyumsuz alanlarda da kullanılıp işlevsiz yapıya bürünürler. Bununla birlikte; işlevsiz ve acı verici olsalar bile tanıdık ve dolayısıyla rahat olmaları kullanılmaya devam etmelerinde önemli rol oynar.

Şemaların erken dönemde gelişen uyumsuz yapılar olduğuna dair Young (1990)'m öne sürdüğü ilk model şemaların uyumsuzluk-uyumluluk boyutunda incelenebileceğini öne

süren sonraki kavramsallaştırmalarla zenginleştirilmiştir (Elliott ve Lassen, 1997). Bununla beraber; Şema Terapi Modeli özellikle süregiden psikolojik problemlere eğilmesi bakımından tek kutuplu olarak incelenmeye devam etmektedir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

Özelliklerine değinilen şemalar biyolojik etmenler ve erken dönem yaşantılarından beslenirler (Young ve Klosko, 1993/2011; Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Şemaların kökeninde temel duygusal ihtiyaçların karşılanmaması, yıkıcı erken dönem yaşantılarının ve mizacın rolü vardır. Şema Terapi Modeli'nin öne sürdüğü temel duygusal ihtiyaçlar diğerlerine güvenli bağlanma, otonomi, yetkinlik ve kimlik algısı, geçerli duygu ve ihtiyaçların özgürce ifade edilmesi, kendiliğindenlik ve oyun ile gerçekçi sınırlar ve kendini kontroldür. Her birey, bu temel duygusal ihtiyaçlara sahiptir ancak kimi insanlar bu ihtiyaçları diğerlerine göre daha baskın hissedebilirken kimi insanlar daha yüzeysel hissedebilirler.

Şemaların kökeninde rol oynayan yıkıcı erken dönem yaşantıları, şema oluşumunu dört yolla etkileyebilir. Bunlar ihtiyaçların zararlı engellenmesi, mağdur etme/kurban edilme, iyinin aşırı deneyimi ile önemli diğerlerinin seçici içselleştirmesi/özdeşimidir. İhtiyaçların zararlı engellenmesi çocuğun ihtiyaç duyduğu düzen, anlayış gibi iyi şey(ler)i yeterince deneyimlememesine karşılık gelir. Mağdur etme/kurban edilme çocuğun yaşadığı travmatik yaşantılar ve buna bağlı olarak gördüğü zarar olarak ifade edilebilir. İyinin aşırı deneyimi çocuğun ihtiyaç duyduğu normal koşullarda gelişimine fayda sağlayacak iyi şeyleri aşırı deneyimlemesine karşılık gelir. Önemli diğerlerinin seçici içselleştirilmesi/özdeşimi çocuğun ebeveynlerinin duygu, düşünce ve davranışlarıyla seçici olarak özdeşim kurması anlamına gelir.

Şemaların oluşumunda üçüncü etken olan duygusal mizaç her bireyin doğuştan getirdiği özellikleri kapsar. Her çocuk doğumundan itibaren kendine has bir davranış örüntüsü

sergilemeye yatkındır. Şema Terapi Modeli'ne göre doğuştan gelen ve salt psikoterapi ile değiştirilmesi mümkün olmayan duygusal mizaç boyutları gevşek-tepkisiz, distimik-iyimser, anksiyöz-dingin, obsesif-dağınık dikkat, pasif-agresif, sinirli-keyifli ve sakin-girişken şeklindedir (Young, Klosko, Weishaar, 2003/2009).

Temel duygusal ihtiyaçların karşılanmaması, yıkıcı erken dönem yaşantıları ve mizaç etkileşim halinde şema oluşumuna katkı sağlarlar. Mizaç kişinin karşı karşıya kalacağı yaşantıları etkileyebilmekle birlikte uç seviyede uygun erken dönem yaşantılarının sunulduğu bir çevre şema oluşumunda mizaç etkilerinin ötesinde bir güce sahip olabilir.

Kökenleri ve özelliklerine değinilen erken dönem uyumsuz şemalar beş şema alanı ve bunların altında bulunan şemalar açısından incelenebilir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Yazının devamında şema alanları ve bunların altında gruplanabilen şema boyutlarına değinilecektir.

Alan I: Kopukluk ve Reddedilmişlik

Bu alandaki bireyler güvenlik, istikrar, bakım, sevgi, ait olma, empati, kabul edilme, duyguların aktarılması gibi ihtiyaçlarının önemli diğerleri tarafından karşılan(a)mayacağı inancı taşırlar. Tipik aile kökenleri tutarsız, kötüye kullanan, soğuk, reddedici, ilgisiz ya da dış dünyadan izole ve tahmin edilemez özelliktedir.

1. Terk Edilme/İstikrarsızlık: Bu şemaya sahip bireyler önemli diğerlerinin güvenilmez, istikrarsız, değişken oldukları, ölecekleri ya da başkaları uğruna kendilerini terk edecekleri için onlardan gelen koruma, duygusal destek ve bağın devamlı olmayacağı inancındadırlar.

2. Güvensizlik/Suistimal Edilme: Bu şemaya sahip olan bireyler başkalarının kendilerini kasıtlı olarak ve kişisel çıkarları için kullanacağı, inciteceği, yalan söyleyeceği, kandıracağı, küçük düşüreceği ya da manipüle edeceği beklentisi içindedirler.
3. Duygusal Yoksunluk: Duygusal yoksunluk şeması olan bireyler başkalarından normal seviyede duygusal destek bulamayacağı beklentisi içindedirler. Bakım (ilgi, sıcaklık, bağ/sevgi ya da bakım görme), empati (dinlenme ya da anlaşılma, kendini açma) ve korunma (diğer önemli kişilerin korunması ve/veya yönlendirmesi) yoksunluğu bu şemanın alt başlıklarıdır.
4. Kusurluluk/Utanç: Bu şemaya sahip bireyler kendilerini kusurlu, kötü, değersiz, aşağı hissetmekte ve kendilerinin sevilemez olduklarına inanmaktadırlar. Kişisel (bencillik, kırgınlık, cinsel arzular) ya da toplumsal (dış görünüm, sosyal acemilik) hatalara, eleştiriye, suçlama ya da karşılaştırmaya aşırı duyarlıdırlar.
5. Sosyal İzolasyon/Yabancılaşma: Bu şemaya sahip bireyler kendilerini dünyanın kalanından ve toplumdan ayrı, diğer insanlardan farklı hissederler.

Alan II: Zedelenmiş Otonomi ve Kendini Ortaya Koyma

Bu alandaki bireyler kendilerini ve çevrelerini ayrılma, hayatta kalma, tek başına işlev görme ya da başarıya yeteneklerine müdahale edecek bir biçimde algırlar. Tipik aile

kökenleri çocuğun güvenini önemsemeyen, aşırı korumacı ya da hiç yönlendirme sunmayan şekildedir.

6. Bağımlılık/Yetersizlik: Bu şemaya sahip bireyler başkalarının yardımı olmadan günlük sorumluluklarını yerine getiremeyeceklerine inanırlar. Savunmasız ve aciz bir görünüm çizerler.
7. Hastalıklar ve Tehditler Karşısında Dayanısızlık: Bu şemaya sahip kişiler her an baş edemeyecekleri felaketler yaşayacaklarına yönelik aşırı bir korku içindedirler. Bu korkular; tıbbi (kalp krizi geçirmek gibi), duygusal (delirmek gibi) ya da dışsal (kazalar, doğal afetler gibi) felaketleştirmeler şeklinde görülebilir.
8. İç İçelik/Gelişmemiş Benlik: İç İçelik/Gelişmemiş Benlik şemasına sahip bireyler önemli diğerleri olmadan işlevlerini yerine getiremeyeceklerine inanırlar ve bu kişilerle sosyal gelişimlerini ve bireyselleşmelerini engelleyecek derecede iç içedirler.
9. Başarısızlık: Bu şemaya sahip bireyler okul, iş yaşamı gibi alanlarda diğerlerine göre yetersiz olduklarına ve kaçınılmaz olarak başarısız olacaklarına inanırlar. Yetenek, statü ve beceri bakımından başkalarından daha geri olduklarına dair inançlar beslerler.

Alan III: Zedelenmiş Sınırlar

Bu alandaki bireyler limit koyma, işbirliği yapma, sorumluluklarını yerine getirme ve uzun dönem hedefleri takip etmede sorun yaşarlar. Tipik aile kökenleri aşırı izin verici ve hoşgörülüdür. Dayanabilecekleri derecede huzursuzluk ya da rahatsızlıkları göğüslemeleri için yönlendirilmemiş ve rehberlik görmemişlerdir.

10. Hak Görme/Büyüklik: Hak görme/büyüklik şeması olan bireyler diğer insanlardan üstün olduklarına, bu yüzden başkalarına verecekleri zarardan muaf olarak çeşitli ayrıcalıkları ve özel hakları olduğuna inanırlar. Empatiden yoksundurlar ve başkalarını baskılama eğilimleri vardır.

11. Yetersiz Özdenetim: Bu şemaya sahip bireyler engellenmeye tahammül edemezler ve bununla ilgili duygularını ifade ediş tarzlarını ve dürtülerini denetleyemezler. Daha hafif formunda rahatsızlıktan kaçınma görülebilir.

Alan IV: Diğerleri Yönelimlilik

Bu alandaki bireyler zarar görmeden kaçınma sevgi ve onay alma için kendilerininkindense diğerlerinin istek, his ve tepkilerine aşırı odaklanırlar. Tipik aile kökenleri koşullu kabulüdür; ebeveynlerin kendi duygusal ihtiyaçları ve sosyal görünüşleri çocukların özgül ihtiyaçlarının önünde tutulmuştur.

12. Boyun Eğicilik: Bu şemaya sahip bireyler terk edilmekten, diğerlerinin öfkesinden ya da zarar görmekten kaçınabilmek için kontrolü başkalarına

bırakırlar. Kendi duygularının başkalarınınkiyle kıyaslandığında önemsiz olduğunu düşünürler. Bu uğurda gereksinimler (tercih, karar ve arzular) ve/ya duygular (başta kızgınlık olmak üzere duygusal tepkiler) bastırılır. Bu durum duyguların uyumsuz dışavurumuna sebep olur.

13. Kendini Fedâ: Kendini Fedâ şemasına sahip bireyler başkalarına zarar vermemek, kendini bencil hissetmemek ya da ihtiyaç duyduğu kişi(ler)le bağlarını koparmamak endişesiyle kendi doyumlarından uzaklaşıp başkalarının ihtiyaçlarını gönüllü olarak karşılamaya aşırı odaklanırlar.

14. Onay Arayıcılık: Bu şemaya sahip bireyler gerçek ve güvenli bir benlik algısı oluşturmalarını engelleyecek şekilde diğerlerinin onayını almaya, onlar tarafından fark edilmeye çabalarlar.

Alan V: Aşırı Tetikte Olma ve Bastırılmışlık

Bu şema alanındaki bireyler kendiliğinden duygu ve dürtülerin bastırılmasına ya da katı ve içselleştirilmiş kuralları takip etmeye aşırı odaklanırlar. Her daim dikkatli olmazlarsa yaşamlarının paramparça olacağına dair endişe ve karamsarlıkları kendini belli eder. Tipik aile kökenleri talepkar, mükemmeliyetçi ve cezalandırıcıdır. Sorumluluk, görev, hatadan kaçınma ve duyguları saklamayı eğlence ve rahatlama ya yeğ tutarlar.

15. Karamsarlık: Bu bireyler yaşamın acı, ölüm, kayıp, çatışma, hatalar ve sorunlar gibi olumsuz yönlerine odaklanıp olumlu yönlerini küçümser ya da umursamazlar. Hayatın çeşitli alanlarında (iş, maddi durum, kişilerarası

ilişkiler gibi) işlerin kötü gideceğine ilişkin bir beklenti içindedirler. Hayatın olumsuz yönlerini gözlerinde büyüttükleri için süregiden bir endişe, kararsızlık ve şikayet hali içerisindedirler.

16. Duyguları Bastırma: Duyguları Bastırma şemasında olan bireyler eleştirilmekten ya da dürtü kontrolünü kaybetmekten kaçınmak için kendiliğinden davranış, duygu ve iletişimi bastırırlar. Kendilerini en çok baskıladıkları alanlar kızgınlık; eğlence, cinsel çekim, oyunbazlık gibi olumlu dürtüler; dayanıksızlığı ifade etme ve akılcılığa yaslanmayı yeğleyerek göz ardı ettikleri duygulardır.
17. Yüksek Standartlar/Aşırı Eleştiricilik: Bu şemaya sahip bireyler utanç ve onaylanmamaktan kaçınabilmek için içselleştirilmiş yüksek standartları yakalamaya çalışırlar. Yüksek standartlar mükemmeliyetçilik, katı kurallar ve zaman ve verimlilikle ilgili aşırı uğraşlar şeklinde olabilir.
18. Cezalandırılma: Bu şemaya sahip bireyler hata yapan kişilerin -kendileri de dahil olmak üzere- hatalarından dolayı sert bir biçimde cezalandırılması gerektiğine inanırlar.

Beş farklı alanda 18 farklı boyutta ortaya konulan şemalar koşullu ve koşulsuz olarak iki kümede incelenebilir. Şemanın koşulsuz olmasıyla kasıt görece daha erken geliştiği ve kişinin kendisi ve diğerleri ile ilgili koşulsuz ve temel inançlarını yansıttığıdır. Koşulsuz şemalar Terk Edilme/İstikrarsızlık, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk/Utanç, Sosyal İzolasyon, Bağımlılık/Yetersizlik, Hastalıklar ve Tehditler Karşısında Dayanıksızlık, İç İçelik/Gelişmemiş Benlik, Başarısızlık, Hak Görme/Büyüklik, Yetersiz Öz Denetim, Karamsarlık ve Cezalandırılma şeklindedir.

Görece daha geç geliştiği düşünülen koşullu şemalar ise Boyun Eğme, Kendini Feda, Onay Arayıcılık, Duyguları Bastırma ve Yüksek Standartlar şeklindedir. Genel olarak bakıldığında; şemaların ilk kavramsallaştırma ile paralel olarak (Young, 1990) yüksek oranda temel ve koşulsuz olarak ele alındığı söylenebilir. Ayrıca; Kopukluk ve Reddedilmişlik, Zedelenmiş Otonomi ve Kendini Ortaya Koyma ile Zedelenmiş Sınırlar şema alanları koşulsuz şemalarla Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ise koşullu şemalarla temsil edilmektedir. Aşırı Tetikte Olma ve Bastırılmışlık alanı ise üç koşulsuz iki koşullu şema ile temsil edilmektedir.

Belirtilen şema boyutları davranış ve düşüncelerin temelinde yatan itici güçtür. Her davranış, düşünce, his ya da yaşam olayı belirtilen şemalardan ilgili olduğu şema için iki tür işlemden birine yol verir. Bu işlemlerle şema ya sürdürülür ya da zayıflar (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

1. Şema sürdürme: Şema sürdürme, kişinin şemanın devamlılığını sağlamak için içsel ya da davranışsal olarak gerçekleştirdiklerini kapsar. Bilişsel çarpıtmalar, kendini baltalayan yaşam paternleri ve şema başa çıkma yöntemleri bu amaçla kullanılan temel mekanizmalardır.
2. Şema iyileştirme: Şema iyileştirme Şema Terapi'nin temel amacıdır. Bu yolla şemayla ilintili bilişsel çarpıtmalar, anılar, duygusal yük ve bedensel duyumlarda azalma hedeflenir. Böylelikle davranışsal değişime yol açılır. Şema iyileştirme tanıdık ve uyumsuz dahi olsa kolay dünyada değişimi hedeflediği için çoklukla direnç ortaya çıkar. İsteklilik, disiplin ve sık alıştırma bu direnci yenmek için gereklidir. Bu süreç sonunda uyumsuz şema tümüyle ortadan kalkmaz; sıklığı ve ilişkili olduğu duygunun gücü azalır. Böylelikle şema tetiklendiğinde daha sağlıklı davranmak mümkün olur.

Tehlikeye karşı verilen üç temel tepki Şema Terapi Modeli kapsamında şema uyumsuz başa çıkma yöntemleri olarak ele alınır. Bunlardan donma tepkisi şema teslimiyetine, kaçma tepkisi şema kaçınmasına, savaşıma tepkisi ise şema aşırı telafisine denk gelir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003; Young ve Klosko, 1993/2011). Bireyin uyumsuz başa çıkma stillerinden hangisini yoğun olarak kullandığı çoklukla mizaç ve seçici içselleştirmeye bağlıdır.

1. Şema teslimiyeti: Şema teslimiyeti yaşayan bireyler şemanın doğruluğunu kabul eder ve getirdiği duygusal yükü doğrudan hissedebilirler. Ayrıca; farkında olmadan şemayı sürdürücü bir biçimde davranırlar.
2. Şema kaçınması: Başa çıkma yöntemi olarak şema kaçınmasını kullanan bireyler şemanın tetiklenmemesi uğruna şema farkındalığından kaçınan bir yaşam oluşturmaya çalışırlar. Alkol ya da madde kötüye kullanımı, rastgele cinsel ilişkiler, aşırı yemek yeme ya da çalışma, kompulsif temizlik ya da uyarıcı arayışı görülebilir.
3. Aşırı telafi: Şemayla başa çıkmada aşırı telafi yöntemini kullanan bireyler şemanın tersi doğruymuş gibi düşünerek, hissederek ve davranarak onunla savaşıma çalışırlar. Bu karşı saldırı çoklukla aşırı, duyarsız ve üretkenliği baltalayan yapıya bürünür ve uyumsuz bir hal alır.

1.3. AİLE İÇİ ŞİDDET VE ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALAR

Yazının ilgili bölümlerinde Şema Terapi Modeli tanıtılırken üzerinde durulan önemli noktalardan biri şema oluşumu sürecidir. Erken dönem yaşantıları ve mizacın etkileşimi ile oluşan şemalar ortaya çıktıktan sonra devam eden yaşantılarla şiddet ve sıklık açısından şekillenir ve hayatta kalmak için mücadele verirler. Bu süreçte önemli rol oynayan yıkıcı erken dönem yaşantıları temel duygusal ihtiyaçların karşılanmaması ile birlikte ele alındığında; aile içi şiddetin kuramsal incelemesinde farklı kavramsallaştırmalarla ele alınan ortak nokta olan gelişimsel boyuta karşılık geldikleri düşünülebilir. Bağlanma kuramlarında ortaya atılan güvensiz bağlanma ve şiddet mağduriyeti arasındaki pozitif korelasyon bireylerin erken dönem yaşantılarında bakım verenle ilişkilerindeki sorunlara işaret eder. Bilişsel davranışçı kuramlarda dikkat çekilen şiddetin nesil aşkın yapısı ve çocukluktaki şiddet tanıklığı ve mağduriyetinin ileriki yaşantılarda şiddet mağduriyeti üzerindeki etkileri de benzer bir şekilde yıkıcı erken dönem yaşantıları ve temel duygusal ihtiyaçların karşılanmamasının aile içi şiddet mağduriyeti üzerindeki etkilerini kavramsallaştırmaya yönelik çalışmalar olarak değerlendirilebilir. Bu bilgiler birlikte ele alındığında pek çok farklı kuramdan beslenen Şema Terapi Modeli'nin aile içi şiddet mağduriyetini ele almada aydınlatıcı olacağı düşünülebilir.

Görece yeni bir kavramsallaştırma olan Şema Terapi Modeli ile aile içi şiddet mağduriyeti arasındaki ilişkiye dair kısıtlı sayıda çalışma vardır. Crawford ve O'Dougherty Wright (2007)'in gerçekleştirdiği çalışma çocukluktaki psikolojik kötü muamele ile şu andaki ilişkide şiddet mağduru ve/ya uygulayıcısı olmak arasında şemaların aracı rolünü araştıran kapsamlı bir çalışmadır. Çalışmaya 143 erkek 158 kadın üniversite öğrencisi katılmıştır. Analizler tüm katılımcıları kapsamış; cinsiyetler için ayrılmamıştır. Çalışmanın şiddet mağduriyetine ilişkin verileri gözden geçirildiğinde çocuklukta psikolojik kötü muamelenin erişkinlikte eş şiddeti mağduriyetini yordadığı bulunmuştur. Çalışmada ele alınan erişkinlikte eş şiddeti fiziksel, duygusal ve cinsel şiddeti bir arada almış; şiddet türlerini ayrı ele almamıştır. Gerçekleştirilen hiyerarşik regresyon analizine

göre bu bulgu cinsiyet, gelir, ebeveyn alkolizmi, çocuklukta cinsel kötüye kullanım ile çocuklukta fiziksel şiddet ve ihmal değişkenleri kontrol edildikten sonra da anlamlıdır. Çocuklukta psikolojik kötü muamele Güvensizlik/Suistimal Edilme, Kendini Feda ve Duyguları Bastırma şemalarını yordamış; bu şemalar ise erişkinlikte eş şiddeti mağduriyetini yordamıştır. Bahsedilen şemaların modele girilmesi ile çocuklukta psikolojik kötü muamelenin erişkinlikte eş şiddeti mağduriyetini yordama gücü azaldığından Güvensizlik/Suistimal Edilme, Kendini Feda ve Duyguları Bastırma şemaları çocuklukta psikolojik kötü muamele ile erişkinlikte eş şiddeti mağduriyeti arasında aracı değişkenler olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar bu bulguları erişkinlikteki ilişkilerde eş şiddetine uğrandığında Güvensizlik/Suistimal Edilme şemasına sahip ve çocuklukta psikolojik kötü muameleye uğramış kişilerin şiddeti beklenti gerçekleşmesi olarak yorumlamasına zemin hazırlaması olarak değerlendirmiştir. Kendini Feda şemasının da benzeri bir mekanizma ile bireyleri bilindik bir patern olan şiddet mağduriyeti yaşantısına ittiği savunulmuştur. Duyguları Bastırma şemasının ise çocuklukta ve erişkinlikte yaşanan şiddetin etkilerini bir anlamda reddederek zorlantıyı azaltması mekanizmasını beslediği düşünülmüştür. Bu bulgu ve çıkarımlar Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker (2013)'ın bulgu ve çıkarımlarıyla kısmen örtüşüktür. Çalışmanın erişkinlikte şiddet mağduriyetine ilişkin analizleri 396 kadın üniversite öğrencisi katılımcının verilerini kapsamıştır. Çalışma hipotezleri çocuklukta fiziksel, duygusal ve cinsel istismar ve ihmalin erişkinlikteki şiddet mağduriyetini yordayacağı ve Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı (Terk Edilme/İstikrarsızlık, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk/Utanç, Sosyal İzolasyon/Yabancılaşma şema boyutları) ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanının (Boyun Eğicilik, Kendini Feda, Onay Arayıcılık şema boyutları) bu ilişkide aracı rol oynayacağı şeklindedir. Ancak bulgular; çocuklukta ihmal ve istismarın her iki şema alanını yordamakla beraber bunlardan sadece Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının erişkinlikte şiddet mağduriyetini yordayarak iki değişken arasında aracı rol sahibi olduğunu göstermiştir.

Şemaların çocuklukta kötü muamele ve erişkinlikteki şiddet mağduriyeti arasındaki aracı rolünü değerlendiren çalışmalardan farklı olarak çocuklukta şiddet mağduriyetinin

erişkinlikteki psikopatoloji üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalar da mevcuttur. Bunlardan Calvate ve Orue (2013)'nin çalışması şiddet mağduriyeti sonrasında depresyon ve saldırganlık tepkilerinin ortaya çıkmasında şemaların aracı rolünü araştırmıştır. Araştırmaya 11-18 yaşları arasında 71 kız, 95 erkek ergen katılmıştır. Araştırma sonuçları kız ve erkek katılımcılar için ayrı ayrı ele alınmıştır. Kız ergenlere ilişkin bulgular gözden geçirildiğinde; aile içi şiddet mağduriyeti ve tanıklığı değişkenlerinin her ikisi de Güvensizlik/Suistimal Edilme şemasını yordamış; Güvensizlik/Suistimal Edilme şeması ise depresif belirtileri yordamıştır. Aile içi şiddet mağduriyeti şiddetin gerekçelendirilmesi bilişsel şemasını negatif yönde aile içi şiddet tanıklığı ise aynı şemayı pozitif yönde yordamış; şiddetin gerekçelendirilmesi bilişsel şeması tepkisel saldırganlığı o da önetkin saldırganlığı olumlu yönde yordamıştır. Ayrıca; aile içi şiddet tanıklığı Hak Görme/Büyüklik şemasını o da önetkin saldırganlığı olumlu yönde yordamıştır. Çocuklukta duygusal ya da cinsel istismar yaşamış 33 kadının istismar öyküsü şiddetli olmayan ya da hiç olmayan 15 kadınla karşılaştırıldığı bir başka çalışmanın örneklemini ise erişkin depresyon ve kaygı bozukluğu hastaları oluşturmuştur (Cukor ve McGinn, 2006). Çalışma sonuçlarına göre çocuklukta istismara uğrayan ve depresyonu olan kadınlarda Kopukluk ve Reddedilmişlik alanına ait tüm şema boyutlarında (Terk Edilme/İstikrarsızlık, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk/Utanç, Sosyal İzolasyon/Yabancılaşma) ve Hak Görme/Büyüklik şema boyutunda yüksek puanlar gözlenmiştir. Bu şemalar çocuklukta istismar ile erişkinlikteki depresyon arasında aracı değişken olarak ortaya çıkmıştır.

Değınilen çalışmalar gözden geçirildiğinde erişilecek çıkarımlardan ilki literatürle de paralel olan çocuklukta şiddete maruz kalmanın ileriki dönemde şiddete maruz kalmayı yordadığı şeklindedir (Desai, Arias, Thompson ve Basile, 2002). Bu iki değişken arasında şemaların aracı rolü incelendiğinde literatürde erişilen iki çalışmada (Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013; Crawford ve O'Dougherty Wright, 2007) ortak olarak elde edilen aracı değişkenin Güvensizlik/Suistimal Edilme şeması olduğu gözlenmiştir. Her iki çalışma da üniversite örneklemini kullanılmakla birlikte Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker (2013)'ın çalışmasında sadece kadınlardan elde edilen veriler incelenmiş ve şema boyutlarındansa şema alanlarına ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma

yöntemindeki bu farklılık Crawford ve O'Dougherty Wright (2007)'ın cinsiyetin şiddet mağduriyetini yordamada etkili olduğu yönündeki bulgusunu desteklemekte ve özellikle şiddet mağduriyeti konusunda gerçekleştirilen çalışmalarda cinsiyete ilişkin bulguların ayrı ayrı ele alınmasının önemine işaret etmektedir. Çalışmalar birlikte ele alındığında şemaların şiddet mağduriyetinin tekrarlanmasında olası aracı rolü açısından elde edilebilecek çıkarsama özellikle Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanlarının az sayıda çalışmada da olsa gerek şema alanları gerekse şema alt boyutları açısından dikkat çektiğidir. Bu çıkarsama özellikle iki çalışmada da ortak olarak ele alınan şiddet mağduriyetinin tekrarlı yapısı göz önünde bulundurulduğunda literatürde elde edilen çocuklukta şiddet mağduru kadınların erişkinlikteki eş memnuniyeti bulguları (DiLillio, 2001) ile paraleldir. DiLillio (2001) gerçekleştirdiği gözden geçirme çalışmasında çocuklukta cinsel istismara uğrayan kadınların eşlerine karşı iki yönlü duygular beslediğini ve bu duyguların temel güven, değerlilik, öfke, utanç ve aşağılık gibi duyguları kapsayabildiğini belirtir. Bu duygular Kopukluk ve Reddedilmişlik ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanlarının kapsadığı önemli diğerlerinin güvenlik, istikrar, bakım, sevgi, ait olma, empati, kabul edilme, duyguların aktarılması gibi ihtiyaçları karşılayamayacağı ve zarar görmeden kaçınma, sevgi ve onay alma için kendilerininkindense diğerlerinin istek, his ve tepkilerine önem verme yönündeki inançlarla paraleldir.

Şemaların çocuklukta istismar ile depresyon ve saldırganlık değişkenleri arasında aracı rolünün incelendiği çalışmalar birlikte ele alındığında özellikle Güvensizlik/Suistimal Edilme ile Hak Görme/Büyüklik şema boyutlarının aracı rolü her iki çalışmada (Cukor ve McGinn, 2006; Calvate ve Orue, 2012) ortak bulgu olarak göze çarpar. Cukor ve McGinn (2006)'nın erişkin hasta örneklemini kullandığı çalışma bulgularının Calvate ve Orue (2012)'nin kurumda kalan 11-18 yaş grubunu ele aldığı çalışmanın bulgularını kapsamaktadır. Çalışma sonuçlarında elde edilen farklı bulgular katılımcıların yaş gruplarının farklı oluşuna ve klinik örnekleme doğrudan ya da dolaylı ulaşmanın olası etkilerine bağlanabilir.

Değınilen tüm çalışmalar birlikte ele alındığında çocuklukta ve erişkinlikte şiddet mağduriyeti ile erken dönem uyumsuz şemalar arasında ilişki olduğu söylenebilir. Ancak bu ilişkinin şiddet türleri açasından nasıl ele alınabileceği konusu çalışmaların farklı şiddet tiplerini ya da genel olarak şiddet değişkenini ele alması sebebiyle açık değildir. Ayrıca; çocuklukta istismara bakılmaksızın erişkinlikteki şiddet mağduriyetinin mizaç ve herhangi yaşantısal kökenden dolayı oluşmuş şemaların tetiklenmesine yol aarak şema sürdürücü davranış ve psikopatolojiyi ortaya çıkarabileceğini savunan görüşler de vardır (Calvate, Estévez ve Corral, 2006). Dolayısıyla; şiddet mağduru kadınların şema boyutları açasından ele alınmasında şemaların çocuklukta ve erişkinlikteki şiddet mağduriyeti arasındaki aracı rolü literatürde gündeme gelmeye başlayan bir soru olmakla beraber henüz yeterli sayıda araştırma gerçekeştirilmemiştir. Bu durum istikrarlı sonuçlara erişmeyi engellemektedir. Ayrıca; şemaların şiddet açasından sadece aracı değişken olarak ele alınması şemaları yordayan çocuklukta istismar dışında başka muhtemel erken dönem yıkıcı yaşantıların aile içi şiddet mağduriyeti çalışmalarında dışlanmasına sebep olmuştur. Bu sebeple; aile içi şiddet mağduru kadınların şema boyutları açasından değerlendirilmesinde şema boyutlarının aile içi şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlarda farklılaşıp farklılaşmadığı ve muhtemel farklılaşmanın yapısı incelenerek değişkenler arası ilişkiler daha kapsamlı olarak ele alınabilecektir.

1.4. ARAşTIRMA AMACI VE SORULARI

Aile içi şiddet tüm dünya ve Türkiye’de sık görülen bir psikososyal sorundur (Alhabib, Nur ve Jones, 2010; Jansen, Yüksel ve Çağatay, 2009). Erken dönem yaşantıların incelenmesinde kapsamlı bir bakış açası sunan şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) Çift Terapisi alanında da çalışılmakla (DiFrancesco, t.y.) birlikte; bilindiği kadarıyla aile içi şiddet mağduru kadınların şiddet mağduru olmayan grup ile şema boyutları, kaçınma ve telafi başa çıkma stilleri açasından karşılaştırılarak ele alındığı bir çalışma yoktur. Bu çalışma ile aile içi şiddet mağduru kadınlar şema Terapi Modeli çerçevesinde incelenmiş ve aşağdaki soruların cevapları aranmaya çalışılmıştır.

1. Aile içi şiddet mağdurları ile karşılaştırma grubu arasında erken dönem uyumsuz şemalar bakımından anlamlı fark var mıdır?
2. Aile içi şiddet mağdurları ile karşılaştırma grubu arasında algılanan ebeveynlik stilleri bakımından anlamlı fark var mıdır?
3. Aile içi şiddet mağdurları ile karşılaştırma grubu arasında şema başa çıkma yöntemlerinden kaçınma bakımından anlamlı fark var mıdır?
4. Aile içi şiddet mağdurları ile karşılaştırma grubu arasında şema ile ilgili başa çıkma yöntemlerinden bir diğeri olan telafi bakımından anlamlı fark var mıdır?
5. Aile içi şiddet mağdurlarında görülen erken dönem uyumsuz şemaları algılanan hangi ebeveynlik stilleri yordamaktadır?
6. Aile içi şiddet mağdurlarının işlevsel olmayan ebeveynlik algıları ve kaçınma/telafi başa çıkma davranışları arasında erken dönem uyumsuz şemaların aracı rolü var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. ÖRNEKLEM

Araştırma örneklemini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile yerel yönetimlere bağlı Kadın Konuk Evleri ve Kadın Sığınma Evleri'nde kalan şiddet mağduru kadınlar ve eşleriyle yaşayan fiziksel ve cinsel şiddet öyküsü olmayan kadınlardan oluşmuştur. Şiddet mağduru olmayan katılımcılar şiddet mağduru kadınlarla eğitim düzeyi açısından denk olmasına dikkat edilecek şekilde araştırmaya davet edilmiştir. Şiddet mağduru kadınların ($N=79$) yaş ortalaması 32 ($SS=7.15$), şiddet mağduru olmayan kadınların ($N=78$) yaş ortalaması 42 ($SS=9.83$)'dir.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

2.2.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgilerin ele alınmasında kullanılmış olan form araştırma amacı ve soruları çerçevesinde konuyla ilişkili önceki çalışmalardan (Çakır, 2007; Yıldırım, 1996; Şahin, 2011) da faydalanılarak hazırlanmıştır. Kağıt-kalem yöntemiyle ve öz-bildirim esasında doldurulmuştur. Form şiddet mağduru ve uygulayıcısının eğitim, medeni durum, gelir seviyesi gibi sosyoekonomik özellikleri ile katılımcının maruz kaldığı şiddet mağduriyetinin türü, süresi, sıklığı, şiddete ilişkin kavramsallaştırmaları ve erken dönem yaşantısında şiddet öyküsü olup olmadığına ilişkin sorular içermektedir (Ek 1).

2.2.2. Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3 (YŞÖ-KF3)

Young (1998)'ın geliştirdiği ölçeğin Türkçe uyarlaması, Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından 17-35 yaş aralığında üniversite öğrencisi 1071 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Ölçek ilk olarak Türkçe'ye çevrilmiş, çeviri akran gözden geçirmesi sonrası 20 kişilik öğrenci grubu ile sınanmıştır. Bu işlemleri takiben ölçek üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmış ve sonrasında geçerlilik-güvenirlilik çalışmasına geçilmiştir. YŞÖ-KF3 Young ve Brown (1990)'ın geliştirdiği 205 maddelik Young Şema Ölçeği'nden elde edilmiş bir formdur. Young Şema Ölçeği'nin özgün formundaki (Young ve Brown, 1990) şema boyut ve alanları YŞÖ-KF3 ile yüksek oranda paralellik göstermektedir. Young Şema Ölçeği'nin özgün formunda kapsanan altı alandan biri olan İstikrarsızlık/Kopukluk şema alanı Terk Edilme, Güvensizlik/Suistimal Edilme ve Duygusal Yoksunluk şema boyutlarından oluşmaktadır. Zedelenmiş Otonomi şema alanı İşlevsel Bağımlılık, Hastalıklar ve Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ve İç İçelik şema boyutlarından oluşmaktadır. İstenmeme şema alanı Kusurluluk, Sosyal İstenmeme ve Başarısızlık şema boyutlarından oluşmaktadır. Kısıtlı Kendini İfade şema alanı Boyun Eğicilik ve Duyguları Bastırma şema boyutlarından oluşmaktadır. Kısıtlı Doyum şema alanı Kendini Feda, Yüksek Standartlar ve Karamsarlık şema alanlarından oluşmaktadır. Zedelenmiş Limitler şema alanı Hak Görme/Büyüklük ve Yetersiz Özdenetim şema boyutlarından oluşmaktadır.

Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) ölçeğin yapı geçerliliğini Temel Bileşenler Analizi yöntemiyle gerçekleştirmişlerdir. Gerçekleştirilen ilk analiz sonuçları 15 faktörlü bir yapı sergilemekle beraber son faktör ve içeriğindeki maddeler var olan bir faktörü tekrarladığından ölçek dışı bırakılmıştır. Ayrıca 5 madde herhangi bir faktöre yüklenmediği için ölçek dışı bırakılmıştır. Ölçeğin faktör yapısı çapraz yüklenen 12 maddenin kuramsal olarak daha uygun olduğu faktöre atanmasıyla oluşturulmuştur. Elde edilen bu faktör yapısının madde-toplam korelasyonu incelenmiş ve Pearson korelasyon katsayısı düşük olan ($r < 0.30$) 2 madde daha puanlama dışı bırakılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen faktörler; Başarısızlık, Duygusal Yoksunluk, Karamsarlık, Onay Arayıcılık, Duyguları Bastırma, Cezalandırılma, İç İç Geçme/Bağımlılık, Kendini Feda, Terk Edilme, Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim, Yüksek Standartlar, Sosyal

İzolasyon/Güvensizlik, Kusurluluk ve Tehditler Karşısında Dayanaksızlık şeklindedir. Üst sıra faktör analizi sonuçlarına göre Zedelenmiş Otonomi (İç İçe Geçme/Bağımlılık, Terk Edilme, Başarısızlık, Karamsarlık, Tehditler Karşısında Dayanaksızlık), Kopukluk (Duyusal Yoksunluk, Duyuları Bastırma, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Kusurluluk), Yüksek Standartlar (Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık), Zedelenmiş Sınırlar (Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim) ve Diğerleri Yönelimlilik (Kendini Feda, Cezalandırılma) alanlarına erişilmiştir. Bu sonuçlar Young Şema Ölçeği'nin ilk formuyla (Young ve Brown, 1990) yüksek oranda uyumluluk sergilemekle beraber; İç İçe Geçme ile Bağımlılık, Hak Görme/Büyüklik ile Yetersiz Özdenetim ve Sosyal İzolasyon ile Güvensizlik/Suistimal Edilme şemalarının birleşmiş, Boyun Eğicilik şemasına ilişkin maddelerin ise İç İçe Geçme/Bağımlılık ve Terk Edilme şemalarına dağılmış olduğu gözlenmiştir. Araştırmacılar (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009) analiz sonuçlarının kuramsal formülasyonla tutarlı sonuçlar verdiğine ve özgün formla gerçekleştirilen daha önceki çalışmalarla (Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Schmidt, Joiner, Young, ve ark., 1995; Cecero, Nelson ve Gillie, 2004) paralel olduğuna dikkat çekmişlerdir. YŞÖ-KF3 ile ilgili klinik örneklem ve normal popülasyonla yürütülen faktör analizi ve güvenilirlik-geçerlilik çalışmaları gözden geçirildiğinde de ölçeğin psikometrik inceleme sonuçları açısından kuramsal formülasyonla örtüşük ve kültür-bağımsız yapıda olduğu sonucuna varılabilir (Baranoff, Oei, Cho ve ark., 2006; Glaser, Campbell, Calhoun ve ark., 2002). Bu sonuçlar YŞÖ-KF3'ün özgün formla paralel faktör yapısı, geçerlilik ve güvenilirlik katsayılarına sahip olduğu ve özgün formun yerine kullanılmasının uygun olduğu şeklindeki görüşü destekler niteliktedir (Stopa, Thorne, Waters ve ark., 2001).

Öz bildirimine dayalı olan YŞÖ-KF3 90 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri birinci tekil kişi ağzıyla yazılmıştır. Ölçeğe ait standart yönerge ile katılımcılardan her bir maddeyi kendilerini tanımlamasına göre "1=Benim için tamamıyla yanlış." ve "6=Beni mükemmel şekilde tanımlıyor." aralığında puanlamaları istenmektedir. Likert tipi olan ölçeğin puanlanmasında elde edilen şema boyutlarına ilişkin maddelere verilen puanlar toplanmaktadır. Her bir şema boyutu için elde edilen puanlar yükseldikçe ölçeğe ilişkin elde edilen puan da yükselmektedir. Ayrıca; şema boyutu için elde edilen puandaki yükseklik o şemanın şiddeti hakkında bilgi vermektedir (Ek 2).

Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından yürütülen YŞÖ-KF3'ün psikometrik incelemesine ilişkin çalışmanın ayırt edici geçerlilik analizi sonuçlarına göre klinik örneklem grubu elde edilen tüm şema boyutlarında normal örneklemden yüksek puanlar almıştır. Bu farklılık Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Duyguları Bastırma, İç İç Geçme/Bağımlılık, Terk Edilme, Kusurluluk ve Tehditler Karşısında Dayanıksızlık şema boyutları için istatistiksel anlamlılık düzeyine ulaşmıştır ($p<0.05-0.01$). İki grubun şema alanları bakımından farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında Zedelenmiş Otonomi ve Kopukluk şema alanları için istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.01$).

Ölçeğin iç tutarlılığı açısından incelendiği analiz sonuçlarına göre elde edilen şema boyutları için Cronbach Alpha $\alpha=0.63-0.80$ arasında değiştiği gözlenmiştir. Elde edilen şema alanları için ise Cronbach Alpha $\alpha=0.53-0.81$ arasında değişmektedir. Bunlara göre; ölçek orta düzeyde iç tutarlılığa sahiptir.

Test tekrar-test güvenilirliği şema boyutları için $r=0.66-0.82$ ($p<0.01$); şema alanları için ise $r=0.66-0.83$ ($p<0.01$) aralığında bulunmuştur. Elde edilen Pearson korelasyon katsayıları kabul edilebilir anlamlılık değerlerine sahiptir. Çoklukla yüksek korelasyona işaret eden bu değerler şemaların hayatta kalmak için savaş veren ve değişime kapalı yapıları ile kavramsal açıdan paralellik göstermektedir ve ölçeğin güvenilirliği açısından önemlidir.

2.2.3. Young Ebeveynlik Ölçeği-YEBÖ

Young (1994) tarafından geliştirilen ölçek şemaların temelini oluşturduğu düşünülen anne-baba davranışlarından oluşmaktadır. Ölçeğin aslı Young ve Brown (1990)'ın geliştirdiği Young Şema Ölçeği'nin kapsadığı 17 şema boyutunun temelini oluşturduğu düşünülen 17 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu şema boyutları Duygusal Yoksunluk, Terk Edilme/İstikrarsızlık, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Hastalıklar ve Tehditler Karşısında

Dayanaksızlık, Bağımlılık/Yetersizlik, Kusurluluk/Utanç, Başarısızlık, Kendini Fedâ, Yüksek Standartlar/Aşırı Eleştiricilik, Hak Görme/Büyüklük, Karamsarlık, Yetersiz Özdenetim, İç İçe Geçme/Gelişmemiş Benlik, Duyguları Bastırma, Cezalandırılma, Onay Arayıcılık ve Boyun Eğicilik şeklindedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlama ve güvenilirlik-geçerlilik çalışması Soygüt, Çakır ve Karaosmanoğlu (2008) tarafından 17-34 yaş aralığında 994 üniversite öğrencisi katılımcı ile yürütülmüştür. Ölçek ilk olarak Türkçe'ye çevrilmiş, çeviri akran gözden geçirmesi sonrası 20 kişilik öğrenci grubu ile sınanmıştır. Bu işlemleri takiben ölçek üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmış ve sonrasında geçerlilik-güvenirlilik çalışmasına geçilmiştir. On faktörlü bir yapının ortaya çıktığı Temel Bileşenler Analizi sonuçlarına göre Anne formunda (YEBÖ-A) 1 Baba formunda (YEBÖ-B) ise biri Anne formundaki madde olan toplamda 2 maddenin herhangi bir faktöre yüklenmediği gözlenmiştir. Birden çok faktöre yüklendiği gözlenen maddeler bu faktörlerden kuramsal olarak en yakın durdukları faktöre atanmıştır. Elde edilen faktörler ve faktörlere yüklenen maddelerin Anne ve Baba formları için tutarlı oluşu sebebiyle her iki formun ortak bir formda birleştirilmesi uygun görülmüştür. İki formun birleştirilmesi ile elde edilen formda 8 madde herhangi bir faktöre yerleşmemiş ve faktör yapısı 64 maddeden oluşmuştur. Faktörlere yüklenen 64 maddeden 5 tanesi ters puanlanmaktadır. Çalışma sonucunda elde edilen üst sıra faktörleri olan ebeveynlik stilleri Kuralcı/Kalıplayıcı, Küçümseyici/Kusur Bulucu, Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı, Sömürücü/İstismar Edici, Aşırı Koruyucu/Evhamlı, Başarı Odaklı, Kontrol Etmeyen/Sınırsız, Kötümser/Endişeli, Cezalandırıcı ve Duygularını Bastran/Değişime Kapalı şeklindedir.

Öz bildirimine dayalı ölçek 72 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin maddeleri birinci tekil kişi ağzıyla yazılmıştır. Ölçeğe ait standart yönerge ile katılımcılardan her bir maddeyi kendilerini tanımlamasına göre "1=Tamamıyla yanlış." ve "6=Ona tamamı ile uyuyor." aralığında puanlamaları istenmektedir. Ölçekteki her bir maddenin hem anne hem de baba için puanlanması gerekmektedir. Likert tipi olan ölçeğin puanlanmasında elde edilen ebeveynlik boyutlarına ilişkin maddelere verilen puanlar (ters puanlanan maddeler ters çevrilerek olmak üzere) toplanmaktadır. Ebeveynlik boyutu için elde edilen puandaki yükseklik o ebeveynlik boyutunun şiddeti hakkında bilgi vermektedir (Ek 3).

Ölçeğin dış geçerlilik incelemesi 251 katılımcıdan alınan veriler ile gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; YEBÖ-A alt boyutları ile Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R)'nin Genel Belirti Düzeyi İndeksi (GSI) alt boyutu arasındaki korelasyonlar Sömürücü/İstismar Edici ve Değişime Kapalı/Duyularını Bastıran ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.05-0.01$). YEBÖ-B alt boyutları ile SCL-90-R'nin GSI alt boyutu arasındaki korelasyonlar Sömürücü/İstismar Edici ve Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.01$). YEBÖ-A alt boyutları ile SCL-90-R'nin Depresyon alt boyutu arasındaki korelasyonlar Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutu dışında anlamlıdır ($p<0.05-0.01$). YEBÖ-B alt boyutları ile SCL-90-R'nin Depresyon alt boyutu arasındaki korelasyonlar Sömürücü/İstismar Edici ve Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.01$). YEBÖ-A alt boyutları ile SCL-90-R'nin Kaygı alt boyutu arasındaki korelasyonlar Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı, Sömürücü/İstismar Edici, Aşırı İzin Verici/Sınırsız ve Değişime Kapalı/Duyularını Bastıran ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.05-0.01$). YEBÖ-B alt boyutları ile SCL-90-R'nin Kaygı alt boyutu arasındaki korelasyonlar Sömürücü/İstismar Edici ve Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.05-0.01$). YEBÖ-A alt boyutları ile SCL-90-R'nin Kişilerarası Duyarlık alt boyutu arasındaki korelasyonlar Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutu dışında anlamlıdır ($p<0.05-0.01$). YEBÖ-B alt boyutları ile SCL-90-R'nin Kişilerarası Duyarlık alt boyutu arasındaki korelasyonlar Sömürücü/İstismar Edici ve Aşırı İzin Verici/Sınırsız ebeveynlik boyutları dışında anlamlıdır ($p<0.01$).

Ölçeğin ayırt edici geçerlilik çalışmasında kullanılan klinik örneklem grubu özel bir kliniğe başvuran 21-42 yaş aralığında 38 katılımcıdan oluşmuştur. Katılımcıların psikiyatri uzmanı tarafından belirlenen tanılar %30 oranında depresyon ve kaygı bozukluğu şeklinde olurken %70'i ise tanı ölçütünü karşılamayan ilişki bozukluğu şeklindedir. Kontrol grubu ise araştırma örnekleminden seçkisiz seçilen 100 kişiden oluşmaktadır. Grubun yaş aralığı 17-25 şeklindedir. Klinik örneklem YEBÖ-A ölçeğinin Küçümseyici/Kusur Bulucu, Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı, Sömürücü/İstismar Edici, Koşullu/Başarı Odaklı, Aşırı İzin Verici/Sınırsız ve Değişime Kapalı/Duyularını Bastıran ebeveynlik alt boyutlarında karşılaştırma grubundan daha yüksek puanlar elde

etmişlerdir ($p<0.05-0.001$). İki grup YEBÖ-A'nın diğer alt boyutlarında (Kuralcı/Kalıplı, Aşırı Koruyucu/Evhamlı, Kötümser/Endişeli ve Cezalandırıcı) birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamıştır ($p>0.05$). Klinik örneklem YEBÖ-B ölçeğinin Kuralcı/Kalıplı, Küçümseyici/Kusur Bulucu, Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı, Sömürücü/İstismar Edici, Aşırı İzin Verici/Sınırsız, Kötümser/Endişeli ve Cezalandırıcı ebeveynlik alt boyutlarında karşılaştırma grubundan daha yüksek puanlar elde etmişlerdir ($p<0.05-0.001$). İki grup YEBÖ-B'nin diğer alt boyutlarında (Koşullu/Başarı Odaklı, Değişime Kapalı/Duygularını Bastıran ve Aşırı Koruyucu/Evhamlı,) birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamıştır ($p>0.05$).

Ölçeğin iç tutarlık analizleri faktör analizi çalışmasının yürütüldüğü örneklem ile gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık katsayıları Anne formunda $\alpha=0.53-0.86$; Baba formunda ise $\alpha=0.61-0.88$ arasında değişmektedir.

YEBÖ ölçeğinin test-tekrar test güvenilirlik çalışması 18-29 yaş aralığındaki 107 katılımcıyla üç hafta aralıklı ölçüm alınarak gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre Pearson korelasyon katsayıları YEBÖ-A formu için 0.38-0.83 YEBÖ-B formu için 0.56-0.85 aralığında ve her iki form için de anlamlıdır ($p<0.01$).

2.2.4. Young-Rygh Kaçınma Ölçeği-YR-KÖ

Young ve Rygh tarafından (1994) geliştirilen ölçek, erken dönem uyumsuz şemalarla başa çıkabilmek amacıyla kullanılan kaçınma temelli çeşitli mekanizmalarını içermektedir. Ölçeğin özgün formu kuramsal olarak önerilen 14 kaçınma boyutu içermektedir. Bu boyutlar; Üzüntü Veren Olaylar Hakkında Kasıtlı Olarak Düşünmeme, Madde Kullanımı, Mutsuzluğun İnkâr Edilmesi, Aşırı Mantıksallaştırma ve Kontrol, Öfkenin Bastırılması, Psikosomatik Semptomlar, İnsanlardan Uzaklaşma, Anıların İnkâr Edilmesi, Uyuyarak Kaçınma/Enerji Kaybı, Aktiviteyle Zihinden Uzaklaşma, Kendini

Yatıştırma, Olumsuz Duyguların Pasif Engellenmesi, Pasif Zihinden Uzaklaştırma, Üzüntü Veren Durumlardan Kaçınma şeklindedir.

Çakır (2007) ölçeğin Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2007) tarafından Türk üniversite örneklemleri ile geliştirilen geçerlilik-güvenirlilik çalışmasını temel alarak ölçeğin Türkçe formunda elde edilen alt boyutları Psikosomatizm, Sıkıntıyı Yok Saymak, Duygu Kontrolü, İçer Çekilme, Aktiviteyle Zihinden Uzaklaştırma ve Hissizlik/Duyguları Bastırma şeklinde bildirmiştir.

Ölçeğin elde edilen Türkçe uyarlaması 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin maddeleri birinci tekil kişi ağzıyla yazılmıştır. Ölçeğe ait standart yönerge ile katılımcılardan her bir maddeyi kendilerini tanımlamasına göre “1=Benim için tamamıyla yanlış.” ve “6=Beni mükemmel şekilde tanımlıyor.” aralığında puanlamaları istenmektedir. Likert tipi olan ölçeğin puanlanmasında elde edilen kaçınma boyutlarına ilişkin maddelere verilen puanlar toplanmaktadır. Her bir boyut için elde edilen puanlardaki yükseklik ilgili kaçınma stiline şiddetinin yüksek olduğu hakkında bilgi vermektedir (Ek 4).

YR-KÖ'nün birleşen geçerliğini ortaya koymak amacıyla ölçekten elde edilmiş test puanları ile YŞÖ-KF3, YTÖ, YEBÖ ve SCL-90-R arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre; ölçeğin YŞÖ-KF3 ($r=0.51$), YTÖ ($r=0.37$), YEBÖ-Anne formu ($r=0.28$), YEBÖ-Baba formu ($r=0.22$) ve SCL-90-R ($r=0.37$) ile istatistiksel açıdan anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir.

Ölçeğin iç tutarlık katsayısı $\alpha=0.77$ 'dir. Ölçeğin alt boyutlarının kendi başına iç tutarlık katsayıları ise $\alpha=0.45-0.76$ arasında değişmektedir. Yarıya bölme güvenilirliği Spearman-Brown eşit olmayan yarılar katsayısı 0.67 'dir.

2.2.5. Young Telafi Ölçeği-YTÖ

Young (1995) tarafından geliştirilen ölçeğin özgün formunda öngörülen boyutlar Öfke/Düşmanlık, Baskınlık, Aşırı İddiacılık, Tanınma ya da Statüye Aşırı Düşkünlük, Manipülasyon, İstismar Etme, Pasif-Agresif Tutum, Aşırı Buyurganlık şeklindedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlama ve geçerlilik-güvenirlik çalışmaları üniversite örnekleminde Karaosmanoğlu, Soygüt ve Kabul (2013) tarafından yürütülmüştür. Çalışmanın katılımcı grubu psikoterapi merkezine başvuran 743 hasta ve 516 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Yüzde 30'u depresyon ve/ya kaygı bozukluğu tanısı alan %70'i ise tanı kriterlerini karşılamayan ilişki problemleri olan hasta grubunun yaş aralığı 17-65'tir. Öğrencilerden oluşan kontrol grubunun yaş aralığı ise 18-34 şeklindedir. Ölçek ters-çeviri yöntemi ile Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu form 20 kişilik öğrenci grubuyla sınıdandıktan sonra son hali düzenlenmiş ve geçerlilik-güvenirlik incelemesine geçilmiştir.

Madde-toplam korelasyonu incelemesine göre düşük korelasyon ($r < 0.2$) sergileyen 7 madde analize alınmamıştır. Gerçekleştirilen Temel Bileşenler Analizi sonuçlarına göre 9 faktörlü bir yapı gözlenmiş ancak yüklendiği faktör içeriğiyle uygunsuz 2 madde ve herhangi bir faktöre yüklenmeyen 1 madde analizden çıkarılmıştır. Kalan 38 madde ile gerçekleştirilen Temel Bileşenler Analizi sonucunda 8 faktörlü yapı elde edilmiştir. Ancak Mesafelilik faktörü diğer faktörlerle düşük korelasyon gösterdiği için analizden çıkarılmıştır. Kalan 35 maddeden elde edilen alt boyutlar Statü Düşkünlüğü, Asilik, Aşırı Bağımsızlık, Kontrol Edicilik, Kendi Yönelimlilik, Manipüle Edicilik, Mesafelilik ve Eleştiriye Tahammülsüzlük şeklindedir. Üst sıra faktör analizi sonuçlarına göre tüm alt boyutlar tek boyut altında birleşmektedir.

Öz bildirimine dayalı ölçek 48 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri birinci tekil kişi ağzıyla yazılmıştır. Ölçeğe ait standart yönerge ile katılımcılardan her bir maddeyi kendilerini tanımlamasına göre “1=Benim için tamamıyla yanlış.” ve “6=Beni mükemmel şekilde tanımlıyor.” aralığında puanlamaları istenmektedir. Likert tipi olan ölçeğin puanlanmasında elde edilen telafi boyutlarına ilişkin maddelere verilen puanlar toplanmaktadır. Her bir telafi boyutu için elde edilen puanlar yükseldikçe ölçeğe ilişkin elde edilen puan da yükselmektedir (Ek 5).

Birleşen geçerliliği analizleri için YTÖ ile Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ), Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) ve Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R)'nin Obsesif-Kompulsif, Saldırganlık, Paranoid Düşünce, Fobik Kaygı ve Kişilerarası Duyarlılık alt ölçekleri ile Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3 (YŞÖ-KF3)'ün Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Duyguları Bastırma, Onay Arayıcılık, İç İç Geçme/Bağımlılık, Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim, Terk Edilme, Cezalandırılma, Kusurluluk ve Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ve Yüksek Standartlar şema boyutları arasında elde edilen Pearson korelasyonları istatistiksel açıdan anlamlıdır ($r=0.12-0.60$, $p<0.05$). Analiz sonuçlarına göre YTÖ ile istatistiksel açıdan anlamlı korelasyona sahip olmayan tek değişken YŞÖ-KF3'ün Kendini Feda şema boyutudur ($p>0.05$).

Ayırt edici geçerlilik inceleme sonuçlarına göre Asilik alt boyutu dışında ($p>0.05$) tüm boyutlarda ($p<0.001$) ve ölçek toplam puanında ($p<0.01$) klinik örneklem ile normal grup istatistiksel anlamda birbirinden farklı puanlar elde etmişlerdir. Klinik örneklem kontrol grubundan Statü Arayıcılık, Kontrol Edicilik ve Eleştiriye Tahammülsüzlük telafi boyutlarında daha yüksek puanlar elde etmiştir. Kontrol grubu ise Aşırı Bağımsızlık, Kendi Yönelimlilik ve Manipüle Edicilik telafi boyutlarında klinik örneklemden daha yüksek puanlar elde etmiştir.

Ölçeğin yarıya bölme güvenirlik katsayısı 0.88'dir. Alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları 0.60-0.81 aralığında olup bu değerlerin ölçek iç tutarlılığı için kabul edilebilir olduğu belirtilmiştir.

2.3. İŞLEM

Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Etik Kurulları onayıyla yürütülmüştür. Uygulamalar Ekim 2013-Mart 2014 tarihleri arasında gruplar halinde ve araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Şiddet mağduru olan katılımcılar kurum başvuru sebepleri, kurum onayı ve katılımcı gönüllülüğü göz önünde bulundurularak araştırmaya dahil edilmiştir. Şiddet mağduru olmayan katılımcılara ise kartopu örnekleme yoluyla ulaşılmıştır. Şiddet mağduru olan katılımcılarla gerçekleştirilen uygulamalar ilgili makamlarca uygun bulunan kurumlarda şiddet mağduru olmayan katılımcılarla gerçekleştirilen uygulamalar uygun ortam sağlanan yaşam alanlarında gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın başında her gruba araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, katılımcıların izni alınmış ve çalışmaya katılmak isteyen kişilere doldurmaları için formlar verilmiştir. Katılımcılara kişisel bilgi formu ve diğer ölçekler bir arada (şema ölçekleri sıraları dengelenecek ve bilgilendirilmiş onam formu ilk kişisel bilgi formu son sırada olacak şekilde) sunulmuştur. Ölçekler her bir katılımcı için önceden hazırlanan kapalı zarflarda sunulmuş ve yine kapalı zarflarla teslim alınmıştır. Ölçek ve zarfların üzerinde hiçbir kişisel bilgiye yer verilmemiştir. Veri toplama oturumları ortalama 1.5 saat sürmüş ancak katılımcının eğitim durumuna bağlı olarak 2 saate kadar uzayabilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma analiz sonuçlarına ilişkin bulgular iki ana başlık altında incelenecektir. İlk bölümde katılımcıların sosyodemografik yapısı sunulacaktır. İkinci bölümde ise araştırmanın temel sorusu olan Şema Terapi Modeli'nin aile içi şiddet mağduriyetini ele almadaki rolünü incelenecektir. Bu bölümde araştırma soruları ayrı alt başlıklar halinde ele alınacaktır.

3.1. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN SOSYODEMOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Araştırma grubunu oluşturan şiddet mağduru kadınlar Kadın Sığınma ve Kadın Konuk Evleri'nde kalan kadınlardan oluşmaktadır. Belirtilen kurumlar kadınların akut şiddeti takip eden dönemde başvurmaları dolayısıyla oluşan hassasiyetler ve kurumların işleyişinin gizlilik esasına dayalı olması sebebiyle bu birimlerden faydalanan kadınların sosyodemografik yapılarını incelemek hayli güç olmaktadır. Bu sebeplerle araştırmanın ikinci kısmı şiddet mağduru kadınların sosyodemografik ve psikolojik değişkenler açısından betimlenmesine ayrılacak ve mümkün olduğu durumlarda şiddet mağduru olmayan grupla karşılaştırmalar sunulacaktır.

3.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Kurumlara Göre Dağılımı

Aile içi şiddet mağduru kadınların %26.9'u belediyelere, %21.3'ü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüklerine, %51.9'u ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ilk kabul birimlerine bağlı kuruluşlarda kalmaktadır. Şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı eşleriyle aynı çatı altında yaşamaktadır.

3.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddete İlişkin Bulgular

Kurumlarda kalan kadınların %92.4'ü fiziksel, %73.4'ü duygusal, %84.8'i sözel, %50.6'sı cinsel ve %58.2'si ekonomik şiddete uğradığını belirtmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların ise %2.6'sı duygusal, %7.7'si sözel şiddet gördüğünü belirtmiş; şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddete uğramadığını bildirmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların fiziksel ($X^2(1)=134.713$, $p<0.001$, $r=0.93$), sözel ($X^2(1)=93.827$, $p<0.001$, $r=0.77$), duygusal ($X^2(1)=83.449$, $p<0.001$, $r=0.73$), cinsel ($X^2(1)=52.996$, $p<0.001$, $r=0.58$) ve ekonomik ($X^2(1)=64.239$, $p<0.001$, $r=0.64$) şiddet görme oranları farklıdır (Tablo 1). Aile içi şiddet sebebiyle kurumlarda kalmakta olan kadınların %18.5'i her gün, %18.5'i haftada 1-2 kez, %5.7'si ayda 1, %5.1'i nadiren, %2.5'i ise eşi kızdığı zaman şiddete uğradığını belirtmiştir. Kadınların %43.0'ı 18 yaş öncesinde, %54.4'ü 20 yaş öncesinde, %77.2'si 25, %88.6'sı 30 yaş öncesinde ilk olarak eşlerinden şiddet gördüklerini belirtmişlerdir. Şiddet en sık olarak (%15.2) 16 yaşında başlamaktadır.

Tablo 1. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddet Türü Açısından İncelenmesi

Şiddet türü	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Fiziksel şiddet	73	92.4	0	0
Cinsel şiddet	40	50.6	0	0
Sözel şiddet	67	84.8	6	7.7
Duygusal şiddet	58	73.4	2	2.6
Ekonomik şiddet	46	58.2	0	0

Şiddet mağduru kadınların %73.4'ü daha önce de şiddet sebebiyle evlerini terk ettiklerini bildirmiştir. Kadınların %13.0'ı 1, %13.0'ı 2, %22.1'i 3-5, %16.9'u 6-10, %1.3'ü 11-20, %1.3'ü ise 21'den fazla evlerine geri dönüşleri olduğunu belirtmiştir. Evlerini terk ettikleri dönemlerde şiddet mağduru kadınların %73.4'ü ailelerinin yanında, %3.8'i eşlerinin ailesinin yanında, %6.3'ü sokakta, %1.3'ü otelde, %15.2'si arkadaşlarının yanında, %26.6'sı Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde, %2.5'i akrabalarının yanında, %1.3'ü ise işyerlerinde kaldıklarını belirtmiştir. Şiddet mağduru kadınların %68.4'ü terk ettikleri eşlerine geri döndüklerini belirtmiştir. Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan kadınların %12.7'si daha önce 1 defa, %1.3'ü daha önce 2 defa, %5.2'si daha önce 3-5 defa, %3.9'u daha önce 6-10 defa, %1.3'ü ise daha önce 11'den fazla sayıda Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kaldıklarını belirtmiştir. Şiddet mağduru kadınların şu anda buldukları kurumda kalma sürelerinin gün olarak ortanca değeri 18,50; en düşük değeri 1 ve en yüksek değeri 300'dür.

Şiddet mağduru kadınlara neden şiddete uğradıklarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Kadınların % 98.7'si bu soruyu cevaplamıştır. Buna göre; kadınların %66.7'si bir anlık öfkeyi, %37.7'si alkol/madde kullanımını, %52.6'sı ekonomik sorunları, %34.6'sı arkadaş/çevre etkisini, %39.7'si akrabaların etkisini, %64.1'i başkalarına olan hırsın kendilerine yöneltmesini, %56.4'ü eşinin erkek olduğu için bunu kendine hak görmesini, %35.9'u erkeğe itaat etmemesini, %42.3'ü cinsel ilişkiyi reddetmesini, %41.0'ı çocuklarla ilgili sebepleri, %7.7'si kendisinin anlayışsızlığını, %35.9'u stresi, %60.3'ü eşinin psikolojik rahatsızlığını, %1.3'ü eşinin sağlık problemlerini, %2.6'sı kendisinin sağlık problemlerini, %7.7'si aldatılmayı, %11.5'i ise kıskançlığın şiddete sebep olduğunu ifade etmişlerdir. Kadınlara ayrıca eşlerinin şiddete neyin sebep olduğunu düşündükleri sorulmuştur. Buna göre; kadınların %59.0'ı bir anlık öfkeyi, %30.8'i alkol/madde kullanımını, %46.3'ü ekonomik sorunları, %24.4'ü arkadaş/çevre etkisini, %33.8'i akrabaların etkisini, %41.0'ı başkalarına olan hırsın kendilerine yöneltmesini, %56.4'ü eşinin erkek olduğu için bunu kendine hak görmesini, %35.9'u erkeğe itaat etmemesini, %42.3'ü cinsel ilişkiyi reddetmesini, %35.9'u çocuklarla ilgili sebepleri, %26.9'u kendisinin anlayışsızlığını, %35.1'i stresi, %34.6'sı eşinin psikolojik rahatsızlığını, %1.3'ü kendisinin sağlık problemlerini, %0'ı eşlerinin sağlık

problemlerini, %7.7'si aldatılmayı, %2.6'sı ise kıskançlığı eşlerinin şiddete sebep olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

3.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Medeni Durumlarına İlişkin Bulgular

Şiddet mağduru olan kadınların %25.3'ü arkadaşlık ederek, %35.4'ü görücü usulü, %27.8'i kaçarak, %11.4'ü ise istemeyerek evliliklerinin gerçekleştiğini söylemiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %28.2'si arkadaşlık ederek, %63.5'i görücü usulü, %7.7'si kaçarak evliliklerinin gerçekleştiğini söylemiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların eşleriyle tanışma biçimleri birbirinden farklıdır, $X^2(3)=23.452$, $p<0.001$, $r=0.39$ (Tablo 2).

Tablo 2. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Eşleriyle Tanışma Biçimleri Açısından İncelenmesi

Tanışma biçimi	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Arkadaşlık ederek	20	25.3	22	28.2
Görücü usulü	28	35.4	48	61.5
Kaçarak	22	27.8	6	7.7
İstemeyerek/zorla	9	11.4	0	0

Şiddet mağduru olan kadınların medeni durumlarına göre dağılımı %65.8 resmi nikahlı evli, %5.1 imam nikahlı birliktelik %3.8 birlikte yaşıyor, %20.3 boşanmış, %5.1 ayrı yaşıyor şeklindeyken şiddet mağduru olmayan kadınların medeni durumlarına göre dağılımı %98.7 resmi nikahlı evli, %1.3 imam nikahlı birliktelik şeklindedir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların medeni durumları

birbirinden farklıdır, $X^2(4)=29.640$, $p<0.001$, $r=0.43$ (Tablo 3). Şiddet mağduru olan kadınların %72.2'si ilk, %24.1'i ikinci, %1.3'ü üçüncü, 1.3'ü dördüncü, 1.3'ü beşinci evliliğini sürdürmektedir. Buna karşın şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı ilk evliliklerini yaşamaktadır. Şiddet mağduru olan kadınların eşlerinin %71.2'si ilk, %24.1'i ikinci, %1.3'ü üçüncü, %1.3'ü dördüncü, %1.3'ü ise beşinci evliliğini sürdürmektedir. Buna karşın şiddet mağduru olmayan kadınların eşlerinin %97.4'ü ilk, %2.6'sı ikinci evliliklerini yaşamaktadır. Şiddet mağduru olan kadınların çoğunluğu için boşanma süreci kuruma yerleşmeleri ile başlamıştır. Bununla birlikte; sürecin yeni olması ve dava sürecinin resmiyet kazanmaması sebebiyle bu veri ele alınmamıştır. Şiddet mağduru kadınların %22.8'i boşanmıştır. Boşanmadan beri geçen süre 1 ay ile 10 yıl arasında değişmektedir. Şiddet mağduru kadınların gerçekleşen ya da süreci devam eden boşanmalar için gerekçeleri açık uçlu bir şekilde sorgulanmıştır. Buna göre kadınların % 1.4'ü eşinin ailesiyle ilgili sorunları, %5.7'si eşinin psikolojik problemlerini, %1.4'ü eşinin çocuklara uyguladığı fiziksel şiddeti, %1.4'ü eşinin çocukları cinsel istismarını, % 5.7'si ekonomik sorunları, %12.9'u alkol-madde kullanımını, %7.2'si eşiyile arasındaki sevgi-saygı ilişkisinin bitmesini, %17.4'aldatılmayı, %33.3'ü şiddetli geçimsizliği, %79.1'i ise şiddeti boşanma gerekçesi olarak bildirmiştir.

Tablo 3. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Medeni Durumları Açısından İncelenmesi

Medeni durum	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Resmi nikahlı evli	52	65.8	77	98.7
İmam nikahlı birliktelik	4	5.1	1	1.3
Birlikte yaşıyor	3	3.8	0	0
Boşanmış	16	20.3	0	0
Ayrı yaşıyor	4	5.1	0	0

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların ve eşlerinin evlilik yaşları karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olmayan kadınların evlilik yaşının ($X_{ort}=20.13$, $SS=3.63$) şiddet mağduru olan kadınların evlilik yaşından ($X_{ort}=19.99$, $SS=5.46$) anlamlı derecede farklılaşmadığı görülmüştür, $t(155)=0.190$, $p>0.05$. Eşin evlilik yaşının gruplar arasında farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olmayan kadınların eşinin evlilik yaşının ($X_{ort}=24.68$, $SS=3.98$) şiddet mağduru olan kadınların eşinin evlilik yaşından ($X_{ort}=26.92$, $SS=6.66$) anlamlı derecede küçük olduğu görülmüştür, $t(155)=-2.555$, $p<0.05$, $D=0.41$. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların eşleriyle aralarındaki yaş farkına bakılmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların eşleriyle arasındaki yaş farkında ($X_{ort}=6.93$, $SS=5.54$) şiddet mağduru olmayan kadınların eşleriyle arasındaki yaş farkından ($X_{ort}=4.55$, $SS=3.47$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $t(155)=-3.221$, $p<0.01$, $D=0.51$.

Evlilik süresinin şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlar için farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların evlilik süresinin ($X_{ort}=124.24$, $SS=81.21$) şiddet mağduru olmayan kadınların evlilik süresinden ($X_{ort}=250.24$, $SS=124.25$) anlamlı derecede kısa olduğu görülmüştür, $t(155)=7.530$, $p=0.001$. Grupların evlilik yaş ve sürelerine ilişkin bulgular Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Evlilik Yaş ve Süreleri Açısından İncelenmesi

Evliliğe ilişkin bilgiler	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		p
	X_{ort}	SS	X_{ort}	SS	
Evlilik yaşı	19.99	5.46	20.13	3.63	>0.05
Eşin evlilik yaşı	26.92	6.66	24.68	3.98	<0.05
Eşler arası yaş farkı	6.93	5.54	4.55	3.47	<0.01
Evlilik süresi	124.24	81.21	250.24	124.25	=0.001

Katılımcıların evliliklerinin devam etmesini isteyip istemediklerine ilişkin ifadelerden kendine uygun bulduklarını işaretlemeleri istenmiştir. Kurumda kalan kadınların %98.7'si evliliğinin devam edip etmemesine ilişkin soruları cevaplandırmıştır. Bu veriye göre kurumda kalan şiddet mağduru kadınların %11.4'ü “evliliğimin devam etmesini istiyorum” şeklindeki ifadeyi işaretlerken şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı bu seçeneği işaretlemiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların evliliğinin devamını isteme oranları farklıdır, $X^2(1)=123.724$, $p<0.001$, $r=0.89$. Şiddet mağduru kadınların %74.7'si “evliliğimin devam etmesini hiçbir şekilde istemiyorum” şeklindeki ifadeyi işaretlerken %24.1'i bu ifadeyi işaretlememiştir. Kadınların %8.9'u ekonomik, %12.7'si çocuklar, %10.1'i toplum boşanmış kadına olumsuz bakması, %6.3'ü ailesinin boşanmayı kabul etmemesi, %16.5'i boşanması durumunda eşinin kendine zarar verecek olması, %2.5'i boşanması durumunda eşinin ailesine zarar verecek olması sebebiyle evliliğini bitirmek istemediğini belirtmiştir. Kadınların hiçbiri yöneltilen seçeneklerden boşanırsa günahkar olabileceği sebebiyle evliliğini bitiremeyeceği seçeneğini işaretlememiştir.

Aile içi şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların kimlerle birlikte yaşadıkları gözden geçirilmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %97.4'ü bu soruyu cevaplamış ve tamamı eş ve çocuklarla yaşadığını belirtmiştir. Şiddet mağduru olan kadınlara aynı soru buldukları kuruma gelmeden önce kimlerle yaşadıkları şeklinde sorulmuş ve kadınların %98.7'si bu soruyu cevaplamıştır. Şiddet mağduru kadınların %66.7'si eşi ve çocuklarıyla, %2.6'sı karşı cinsten biriyle, %3.8'i kendi ailesinden üyelerle, %5.1'i eşinden ayrı olarak eşinin ailesiyle, %7.6'sı eşten ayrı olarak çocuklarıyla, %2.5'i arkadaşlarıyla, %3.8'i yalnız, %1.3'ü kendi ailesi ve eşiyle, %5.1'i eşinin ailesi ve eşiyle yaşadığını belirtmiştir.

3.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Demografik Yapılarına İlişkin Bulgular

Araştırma örneğine dahil olan şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların yaşlarının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların yaşının ($X_{ort}=31.68$, $SS=7.15$) şiddet mağduru olmayan kadınların yaşından ($X_{ort}=41.50$, $SS=9.83$) anlamlı derecede küçük olduğu görülmüştür, $t(155)=7.162$, $p<0.001$ (Tablo 5).

Tablo 5. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Yaşları Açısından İncelenmesi

Demografik bilgiler	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		p
	X_{ort}	SS	X_{ort}	SS	
Yaş	31.68	7.15	41.50	9.83	<0.001

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların doğum yerleri incelenmiştir. Bu incelemede katılımcıların doğdukları şehrin nüfus yoğunluğu, eğitim ve istihdam olanakları değerlendirilmek istenmekle birlikte özellikle kırsal kesimlerde kent, ilçe ve kasaba merkezlerinin kimi şehirler için birbirinden farklılık gösterirken kimi şehirlerde böyle bir ayrışmaya gitmenin mümkün olmaması sebebiyle değerlendirmeler yalnızca ait olunan bölge temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Şiddet mağduru kadınların %97.5'i bu soruyu cevaplamıştır. Katılımcıların %8.9'u Marmara, %3.8'i Ege, %5.1'i Akdeniz, %35.4'ü İç Anadolu, %22.8'i Karadeniz, %8.9'u Doğu Anadolu, %10.1'i ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerde doğmuştur. Şiddet mağduru olmayan kadınların %96.2'si bu soruyu cevaplamıştır. Katılımcıların %17.9'u Marmara, %1.3'ü Ege, %5.1'i Akdeniz, %29.5'i İç Anadolu, %26.9'u Karadeniz, %12.8'i Doğu Anadolu, %1.3'ü ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerde doğmuştur. Katılımcıların %1.3'ü ise yurtdışında doğduğunu belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların doğum yerleri birbirinden farklı değildir, $X^2(7)=10.337$, $p>0.05$ (Tablo 6).

Tablo 6. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Doğum Yerleri Açısından İncelenmesi

Doğum yeri	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Marmara	7	8.9	14	17.9
Ege	3	3.8	1	1.3
Akdeniz	4	5.1	4	5.1
İç Anadolu	28	35.4	23	29.5
Karadeniz	18	22.8	21	26.9
Doğu Anadolu	7	8.9	10	12.8
Güneydoğu Anadolu	8	10.1	1	1.3
Yurtdışı	2	2.5	1	1.3

Katılımcıların göç öyküsünün bulunup bulunmadığı araştırılmıştır. Şiddet mağduru kadınların %96.2'si bu soruyu cevaplandırmıştır. Katılımcıların %67.1'i göç ettiğini belirtmiştir. Göçlerin %5.3'ü köyden ilçeye, %3.9'u köyden ile, %10.5'i köyden büyükşehre, %1.3'ü ilçeden ile, %10.5'i ilçeden büyükşehre, %21.1'i ilden büyükşehre, %2.6'sı büyükşehirden büyükşehre, %3.9'u ülkeden ülkeye, %1.3'ü büyükşehirden ile olmuştur. Şiddet mağduru olan katılımcıların %5.3'ü ise birden fazla göç yaşamıştır. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların %67.9'u göç ettiğini belirtmiştir. Göçlerin %3.8'i köyden ilçeye, %9.0'ı köyden ile, %33.3'ü köyden büyükşehre, %3.8'i ilçeden büyükşehre, %14.1'i ilden büyükşehre olmuştur. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların %3.8'i ise birden fazla göç yaşamıştır. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların göç etme oranları incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların göç etme oranları farklı değildir, $X^2(1)=0.081$, $p>0.05$. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların %27.8'i evlenmeleri sebebiyle göç ettiklerini belirtmiştir. Araştırma örneklemine dahil olan şiddet mağduru kadınların göç yaşının birbirinden

farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların göç ettiği yaş ($X_{ort}=18.82$, $SS=7.60$) şiddet mağduru olmayan kadınların yaştan ($X_{ort}=18.28$, $SS=5.40$) farklı değildir, $t(92)=-0.399$, $p>0.05$.

Şiddet mağduru olan kadınların öğrenim düzeylerine göre dağılımı %2.5 okur-yazar değil, %5.1 okur-yazar, %41.8 ilkokul mezunu, %34.2 ortaokul mezunu, %15.2 lise mezunu, %1.3 yükseköğrenim ve üstü şeklindeyken şiddet mağduru olmayan kadınların öğrenim düzeylerine göre dağılımı %5.1 okur-yazar değil, %6.4 okur-yazar, %61.5 ilkokul mezunu, %15.4 ortaokul mezunu, %10.3 lise mezunu, %1.3 yükseköğrenim ve üstü şeklindedir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların öğrenim durumları farklı değildir, $X^2(5)=10.119$, $p>0.05$ (Tablo 7). Şiddet mağduru olan kadınların eşlerinin öğrenim düzeylerine göre dağılımı %2.6 okur-yazar değil, %6.4 okur-yazar, %55.1 ilkokul mezunu, %19.2 ortaokul mezunu, %15.4 lise mezunu, %1.3 yükseköğrenim ve üstü şeklindeyken şiddet mağduru olmayan kadınların eşlerinin öğrenim düzeylerine göre dağılımı %5.3 okur-yazar, %37.2 ilkokul mezunu, %15.8 ortaokul mezunu, %32.9 lise mezunu, %7.9 yükseköğrenim ve üstü şeklindedir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların eşlerinin öğrenim durumları farklıdır, $X^2(5)=13.282$, $p<0.05$, $r=29$.

Tablo 7. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Öğrenim Durumları Açısından İncelenmesi

Öğrenim durumu	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Okur-yazar değil	2	2.5	4	5.1
Okur-yazar	4	5.1	5	6.4
İlkokul	33	41.8	48	61.5
Ortaokul	27	34.2	12	15.4
Lise	12	15.2	8	10.3

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların çocuklarının sayısı ve yaşı açısından farklılaşp farklılaşmadığı karşılaştırılmıştır. İki grup sahip olunan çocuk sayısı açısından karşılaştırıldığında analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların sahip olduğu çocuk sayısı ($X_{ort}=2.24$, $SS=1.11$) şiddet mağduru olmayan kadınların sahip olduğu çocuk sayısından ($X_{ort}=2.16$, $SS=1.00$) farklı değildir, $t(155)=-0.497$, $p>0.05$. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlar çocuklarının yaşları açısından karşılaştırılmıştır. Bu amaçla kadınların en büyük çocuklarının yaşı ve en küçük çocuklarının yaşı şeklinde iki yeni değişken oluşturulmuştur. Tek bir çocuğun olması durumunda her iki veri de aynı rakamla temsil edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların sahip olduğu en büyük çocuğun yaşı ($X_{ort}=10.69$, $SS=6.86$) şiddet mağduru olmayan kadınların sahip olduğu en büyük çocuğun yaşından ($X_{ort}=18.22$, $SS=10.68$) anlamlı derecede küçüktür, $t(155)=5.268$, $p<0.001$, $D=0.84$. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru kadınların sahip olduğu en küçük çocuğun yaşı ($X_{ort}=5.49$, $SS=4.29$) şiddet mağduru olmayan kadınların sahip olduğu en küçük çocuğun yaşından ($X_{ort}=12.58$, $SS=9.24$) anlamlı derecede küçüktür, $t(155)=6.176$, $p<0.001$, $D=0.98$. Grupların çocuk sayı ve yaşlarına ilişkin bulgular Tablo 8’de özetlenmiştir.

Tablo 8. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Çocuklarının Sayı ve Yaşları Açısından İncelenmesi

Çocuklara ilişkin bilgiler	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		p
	X_{ort}	SS	X_{ort}	SS	
Çocuk sayısı	2.24	1.11	2.16	1.00	>0.05
En büyük çocuğun yaşı	10.69	6.86	18.22	10.68	<0.001
En küçük çocuğun yaşı	5.49	4.29	12.58	9.24	<0.001

3.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ekonomik Yapılarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların iş deneyimleri sorgulanmıştır. Şiddet mağduru olan kadınların %97.5'i bu konuya ilişkin soruyu cevaplandırmıştır. Buna göre; kadınların %20.3'ü daha önce hiç çalışmamışken, %35.4'ü kayıt dışı, %41.8'i ise sigortalı olarak istihdam edilmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %96.2'si bu konuya ilişkin soruyu cevaplandırmıştır. Buna göre; kadınların %62.8'i daha önce hiç çalışmamışken, %7.7'si kayıt dışı, %25.6'sı ise sigortalı olarak istihdam edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların istihdam durumları farklıdır, $X^2(2)=34.157$, $p<0.001$, $r=0.47$ (Tablo 9).

Tablo 9. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların İş Deneyimleri Açısından İncelenmesi

İş deneyimi	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Yok	15	20.3	49	62.8
Kayıt dışı	28	35.4	6	7.7
Sigortalı	33	41.8	20	25.6

Katılımcılar meslekleri açısından karşılaştırılmıştır. Katılımcıların çalıştıkları işlerin sınıflandırılmasında Türkiye İstatistik Kurumu'nun Uluslararası Çalışma Örgütü'nün önergesinden uyarladığı 10'lu sınıflandırması kullanılmıştır¹. Şiddet mağduru katılımcıların %97.5'i ilgili soruyu cevaplamıştır. Şiddet mağduru katılımcıların cevapları bahsedilen sınıflandırmaya uyarlandığında %20.3'ünün herhangi bir mesleğe sahip olmadığı, %2.5'inin profesyonel meslek sahibi olduğu, %11.4'ünün büro ve müşteri hizmetinde çalıştığı, %39.2'sinin hizmet ve satış elemanı olduğu, %2.5'inin nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanı olduğu, %21.5'inin

¹ <http://tuikapp.tuik.gov.tr/DIESS/FileDownload/Yayinlar/SozluKler/ISCO-88.pdf>

sanatkarlık ve ilgili işlerde çalıştığı, %2.5'inin tesis ve makine operatör ve montajcısı olduğu, %5.1'inin ise nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştığı gözlenmiştir. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların %96.2'si ilgili soruyu cevaplamıştır. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların cevapları bahsedilen sınıflandırmaya uyarlandığında %66.7'sinin herhangi bir mesleğe sahip olmadığı, %2.6'sının profesyonel meslek sahibi olduğu, %3'ünün büro ve müşteri hizmetinde çalıştığı, %10.3'ünün hizmet ve satış elemanı olduğu, %12.8'inin sanatkarlık ve ilgili işlerde çalıştığı, %2.6'sının tesis ve makine operatör ve montajcısı olduğu gözlenmiştir.

Katılımcıların eşlerinin iş deneyimleri sorgulandığında şiddet mağduru olan kadınların %98.7'si bu konuya ilişkin soruyu cevaplandırmıştır. Buna göre; şiddet mağduru olan kadınların eşlerinin %15.2'si daha önce hiç çalışmamışken, %27.8'i kayıt dışı, %54.4'ü ise sigortalı olarak istihdam edilmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %97.4'ü bu konuya ilişkin soruyu cevaplandırmıştır. Buna göre; şiddet mağduru olmayan kadınların eşlerinin %3.8'i daha önce hiç çalışmamışken, %6.4'ü kayıt dışı, %87.2'si ise sigortalı olarak istihdam edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların eşlerinin istihdam durumları birbirinden farklıdır, $X^2(2)=21.729$, $p<0.001$, $r=0.38$ (Tablo 10).

Tablo 10. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Eşlerinin İş Deneyimleri Açısından İncelenmesi

Eş iş deneyimi	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Yok	12	15.2	3	3.8
Kayıt dışı	22	27.8	5	6.4
Sigortalı	43	54.4	68	87.2

Katılımcıların eşleri meslekleri açısından karşılaştırılmıştır. Şiddet mağduru katılımcıların %98.7'si ilgili soruyu cevaplamıştır. Şiddet mağduru katılımcıların cevapları bahsedilen sınıflandırmaya uyarlandığında eşlerinin %6.3'ünün herhangi bir mesleğe sahip olmadığı, %1.3'ünün kanun yapıcı, üst düzey yönetici ya da müdür olduğu, %1.3'ünün profesyonel meslek sahibi olduğu, %1.3'ünün yardımcı profesyonel meslek sahibi olarak çalıştığı, %5.1'inin büro ve müşteri hizmetinde çalıştığı, %22.8'inin hizmet ve satış elemanı olduğu, %3.8'inin nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanı olduğu, %36.7'sinin sanatkarlık ve ilgili işlerde çalıştığı, %17.7'sinin tesis ve makine operatör ve montajcısı olduğu, %2.5'inin ise nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştığı gözlenmiştir. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların %97.4'ü ilgili soruyu cevaplamıştır. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların cevapları bahsedilen sınıflandırmaya uyarlandığında eşlerinin %2.6'sının herhangi bir mesleğe sahip olmadığı, %3.8'inin kanun yapıcı, üst düzey yönetici ya da müdür olduğu, %3.8'inin profesyonel meslek sahibi olduğu, %9.0'ının yardımcı profesyonel meslek sahibi olarak çalıştığı, %14.1'inin hizmet ve satış elemanı olduğu, %1.3'ünün nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanı olduğu, %29.57'inin sanatkarlık ve ilgili işlerde çalıştığı, %15.4'ünün tesis ve makine operatör ve montajcısı olduğu, %10.3'ünün ise nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştığı gözlenmiştir.

Maddi durumlarını değerlendirmeleri istendiğinde şiddet mağduru gruptaki kadınların %35.4'ü yoksul, %43.0'ı orta, %16.5'i iyi, %3.8'i ise çok iyi seçeneğini işaretlerken şiddet mağduru olmayan gruptaki kadınların %1.3'ü yoksul, %67.9'u orta, %26.9'u iyi, %2.6'sı ise çok iyi seçeneğini işaretlemiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların maddi durumları farklıdır, $X^2(3)=31.365$, $p<0.001$, $r=0.45$ (Tablo 11). Katılımcıların şiddet mağduru olan grupta %84.8'i şiddet mağduru olmayan gruptaysa %84.6'sı evlerine giren toplam aylık gelirleri hakkında bilgi vermiştir. Kayıp değerlerin fazla olması sebebiyle yalnızca elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan kadınların aylık toplam geliri ($X_{ort}=1195.30$, $SS=798.53$) şiddet mağduru olmayan kadınların aylık toplam gelirinden ($X_{ort}=1881.98$, $SS=891.03$) anlamlı derecede düşüktür, $t(127)=4.614$, $p<0.001$, $D=0.82$.

Tablo 11. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Maddi Durumları Açısından İncelenmesi

Maddi durum	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Yoksul	28	35.4	1	1.3
Orta	34	43.0	53	67.9
İyi	13	16.5	21	26.9
Çok iyi	3	3.8	2	2.6

3.1.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Fizyolojik ve Psikolojik Sağlık Durumlarına İlişkin Bulgular

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların herhangi bir tıbbi ya da psikolojik sorunları olup olmadığı sorulmuştur. Şiddet mağduru olan kadınların %17.7'si şiddet mağduru olmayan kadınların ise %7.7'si süregelen bir tıbbi rahatsızlık yaşadıklarını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların fizyolojik şikayet oranları farklıdır $X^2(1)=3.932$, $p<0.05$, $r=0.16$. Şiddet mağduru olan kadınların %25.3'ü şiddet mağduru olmayan kadınların ise %6.4'ü şu anda psikiyatrik bir rahatsızlık yaşadıklarını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların psikiyatrik şikayet oranları farklıdır $X^2(1)=11.251$, $p=0.001$, $r=0.27$. Şiddet mağduru olan kadınların %49.4'ü daha önce intihar girişiminde bulunduğunu beyan ederken şiddet mağduru olmayan kadınların hiçbirinde intihar girişimi öyküsüne rastlanmamıştır. Şiddet mağduru olan kadınların %25.3'ü 1 defa, %16.5'i 2 defa, %3.8'i 3 defa, %3.8'i ise 4 defadan fazla intihar girişiminde bulunduğunu bildirmiştir. En yüksek intihar girişimi sayısı 8'dir. Kadınların %1.3'ü ilk intihar girişimini 10 yaşından önce, %7.7'si 11-15 yaş arasında, %15.2'si 16-18 yaş arasında, %13.8'i 19-25 yaş arasında, %5.1'i 26-30 yaş arasında, %2.6'sı 31 yaş ve daha sonrasında gerçekleştirmiştir. Grupların sağlık durumlarına ilişkin bulgular Tablo 12'de özetlenmiştir.

Tablo 12. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Sağlık Durumları Açısından İncelenmesi

Sağlık durumu	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Tıbbi rahatsızlık öyküsü	14	17.7	6	7.7
Psikiyatrik rahatsızlık öyküsü	20	25.3	5	6.4
İntihar girişimi öyküsü	39	49.4	0	0

3.1.7. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ebeveynlerine İlişkin Bulgular

Katılımcılara anne ve babalarının hayatta olup olmadıkları ve öğrenim düzeylerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların hiçbirinde evlat edinilme öyküsüne rastlanılmazken şiddet mağduru olan kadınlardan bir katılımcı doğumundan kısa bir süre sonra evlat edinildiğini belirtmiştir.

Şiddet mağduru olan kadınların %11.4'ü annesinin hayatta olmadığını belirtirken şiddet mağduru olmayan kadınların %23.1'i annesinin hayatta olmadığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların annelerinin hayatta olma oranları marjinal olarak farklıdır, $X^2(1)=3.494$, $p<0.10$, $r=0.15$. Şiddet mağduru olan kadınların %5.2'si annesini 15 yaşından önce, %13.8'i 16-25 yaş arasında, %2.6'sı ise 25 yaşından sonra kaybetmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %1.3'ü annesini 15 yaşından önce, %3.9'u 16-25 yaş arasında, %11.7'si ise 25 yaşından sonra kaybetmiştir. Şiddet mağduru olan kadınların %25.3'ü babasının hayatta olmadığını belirtirken şiddet mağduru olmayan kadınların %47.4'ü babasının hayatta olmadığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların babalarının hayatta olma oranları farklıdır $X^2(1)=7.989$, $p<0.01$, $r=0.23$. Şiddet mağduru olan kadınların %9.0'ı babasını 15 yaşından önce, %6.4'ü 16-25 yaş arasında, %8.9'u ise 25 yaşından sonra kaybetmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %9.1'i babasını 15 yaşından önce,

%13.0'ı 16-25 yaş arasında, %18.2'si ise 25 yaşından sonra kaybetmiştir. Grupların ebeveyn kayıp öykülerine ilişkin bulgular Tablo 13'de özetlenmiştir.

Tablo 13. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Ebeveynlerinin Yaşıyor Olması Açısından İncelenmesi

Kayıp öyküsü	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Anne kayıp öyküsü	9	11.4	18	23.1
Baba kayıp öyküsü	20	25.3	37	47.4

Katılımcılardan ebeveynlerinin eğitim düzeyleri hakkında bilgiler toplanmıştır. Elde edilen bilgilere göre; şiddet mağduru olan kadınların annelerinin %43.1'i okur-yazar değil, %11.4'ü okur-yazar, %34.2'si ilkokul mezunu, %7.6'sı ortaokul mezunu, %2.5'i ise lise mezunudur. Şiddet mağduru olmayan kadınların annelerinin %52.6'sı okur-yazar değil, %10.3'ü okur-yazar, %29.5'i ilkokul mezunu, %1.3'ü ortaokul mezunu, %2.6'sı ise lise mezunudur. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların annelerinin eğitim durumları farklı değildir, $X^2(4)=4.547$, $p>0,05$. Şiddet mağduru olan kadınların babalarının %13.9'u okur-yazar değil, %13.9'u okur-yazar, %49.4'ü ilkokul mezunu, %10.1'i ortaokul mezunu, %7.6'sı lise, %2.5'i ise yükseköğrenim ve/ya üstü mezunudur. Şiddet mağduru olmayan kadınların babalarının %16.7'si okur-yazar değil, %24.4'ü okur-yazar, %41.0'ı ilkokul mezunu, %7.7'si ortaokul mezunu, %2.6'sı lise, %3.8'i ise yükseköğrenim ve/ya üstü mezunudur. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların babalarının eğitim durumları farklı değildir, $X^2(5)=5.450$, $p>0,05$.

Aile içi şiddet mağduru kadınların %74.4'ü çekirdek, %15.4'ü ise geniş ailede yetiştiklerini bildirirken aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %64.6'sı çekirdek, %32.9'u ise geniş ailede yetiştiklerini bildirmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet

mağduru olan ve olmayan kadınların yetiştirildikleri aile türleri farklıdır $X^2(1)=5.286$, $p<0.05$, $r=0.19$ (Tablo 14). Aile içi şiddet mağduru kadınların %13.9'unun ebeveynleri boşanmış; %5.1'inin ebeveynleri ise boşanmadığı halde ayrı yaşamaktayken aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların ise %1.3'ünün ebeveynleri boşanmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların ebeveynlerinin boşanma oranları farklıdır $X^2(1)=9.527$, $p<0.01$, $r=0.32$.

Tablo 14. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Yetiştirildikleri Aile Türü Açısından İncelenmesi

Aile türü	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Çekirdek aile	51	64.6	58	74.4
Geniş aile	26	32.9	12	15.4

3.1.8. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Çocukluk Yaşantılarına İlişkin Bulgular

Aile içi şiddet mağduru kadınların %11.4'ü çocukluklarında süreğen ya da kalıcı hasar bırakıcı tıbbi bir rahatsızlık geçirmişken aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %2.6'sı bu tür bir rahatsızlık geçirdiğini bildirmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların çocukluklarında tıbbi rahatsızlık geçirme oranları farklıdır, $X^2(1)=5.004$, $p<0.01$, $r=0.18$. Aile içi şiddet mağduru kadınların %12.7'si çocukluklarında süreğen ya da kalıcı hasar bırakıcı psikiyatrik bir rahatsızlık geçirmişken aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı bu tür bir rahatsızlık geçirmediğini bildirmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların çocukluklarında psikiyatrik rahatsızlık geçirme oranları farklıdır, $X^2(1)=10.990$, $p=0.001$, $r=0.27$. Grupların çocukluktaki sağlık durumlarına ilişkin bulgular Tablo 15'te özetlenmiştir.

Tablo 15. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Çocukluktaki Sağlık Durumları Açısından İncelenmesi

Sağlık durumu	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Tıbbi rahatsızlık öyküsü	9	11.4	2	2.6
Psikiyatrik rahatsızlık öyküsü	10	12.7	0	0

Katılımcılara boşanma veya kayıp sebebiyle erken dönemde ebeveynlerinden ayrı yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Şiddet mağduru kadınların %5.1'i babasından ayrı kalmış, %3.8'i annesinden ayrı kalmış, %5.1'i ikisinden de ayrı olarak akrabalarının yanında kalmıştır. Şiddet mağduru kadınların %1.3'ü ise evlat edinilme sebebiyle biyolojik ailesinden ayrı kaldığını belirtmiştir. Şiddet mağduru olmayan kadınların %2.6'sı ise babasından ayrı kalmıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların aileleriyle birlikte yaşama oranları farklıdır, $X^2(1)=8.161$, $p<0.01$, $r=0.23$.

Aile içi şiddet mağduru kadınların %55.7'si 15 yaş öncesinde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtirken şiddet mağduru olmayan kadınların %5.1'i 15 yaş öncesinde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların 15 yaş öncesinde fiziksel şiddete uğrama oranları farklıdır, $X^2(1)=48.148$, $p<0.001$, $r=0.56$. Aile içi şiddet mağduru olan kadınların %14.0'ı kendilerini bildikten beri şiddet gördüğünü ifade ederken %3.8'i ilk defa 5-6 yaş arasında, %22.8'i ilk defa 7-12 yaş arasında, %8.8'i ise ilk defa 13-15 yaş arasında fiziksel şiddet gördüklerini belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %1.3'ü ilk defa 7-12 yaş arasında, %1.3'ü ise ilk defa 13-15 yaş arasında fiziksel şiddet gördüklerini belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru kadınların %24.1'i annelerinden, %36.7'si babalarından, %5.1'i üvey ameden, %3.8'i üvey babadan, %15.2'si kardeşlerinden,

%3.8'i öğretmenlerinden, %13.9'u akrabalarından, %2.5'u tanımadığı birinden, %1.3'ü ise babasının arkadaşından fiziksel şiddet gördüğünü belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %1,3'ü annelerinden, %3.8'i babalarından, %1.3'ü ise kardeşlerinden fiziksel şiddet gördüğünü belirtmiştir.

Aile içi şiddet mağduru kadınların %25.3'ü 15 yaş öncesinde cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken şiddet mağduru olmayan kadınların hiçbiri cinsel şiddete maruz kalmamıştır. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların 15 yaş öncesinde cinsel şiddete uğrama oranları farklıdır, $X^2(1)=22.630$, $p<0.001$, $r=0.38$. Aile içi şiddet mağduru olan kadınların %1.3'ü 5-6 yaş arasında, %14.0'ı 7-12 yaş arasında, %6.3'ü ise 13-15 yaş arasında cinsel şiddet gördüklerini belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru kadınların %5.1'i babalarından, %5.1'i üvey anneden, %1.3'ü üvey babadan, %5.1'i kardeşlerinden, %12.7'si akrabalarından, %3.8'i ise tanımadığı birinden cinsel şiddet gördüğünü belirtmiştir.

Aile içi şiddet mağduru kadınların %63.3'ü 15 yaş öncesinde duygusal şiddete maruz kaldığını belirtirken şiddet mağduru olmayan kadınların %5.1'i 15 yaş öncesinde duygusal şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların 15 yaş öncesinde duygusal şiddete uğrama oranları farklıdır, $X^2(1)=11.678$, $p=0.001$, $r=0.28$. Aile içi şiddet mağduru olan kadınların %12.7'si kendilerini bildikten beri duygusal şiddet gördüğünü ifade ederken %2.6'sı ilk defa 5-6 yaş arasında, %20.2'si ilk defa 7-12 yaş arasında, %7.5'i ise ilk defa 13-15 yaş arasında duygusal şiddet gördüklerini belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %1.3'ü kendilerini bildi bileli, %1.3'ü 7-12 yaş arasında, %1.3'ü ise 13-15 yaş arasında duygusal şiddet gördüklerini belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru kadınların %26.6'sı annelerinden, %35.4'ü babalarından, %5.1'i üvey anneden, %2.5'i üvey babadan, %11.4'ü kardeşlerinden, %3.8'i öğretmenlerinden, %19.0'ı akrabalarından, %5.1'i ise tanımadığı birinden duygusal şiddet gördüğünü belirtmiştir. Aile içi şiddet mağduru olmayan kadınların %2.6'sı annelerinden, %3.8'i ise babalarından duygusal şiddet

gördüğünü belirtmiştir. Grupların çocuklukta şiddet öykülerine ilişkin bulgular Tablo 16'da özetlenmiştir.

Tablo 16. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Çocuklukta Şiddet Öyküsü Açısından İncelenmesi

Şiddet öyküsü	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)	
	Sıklık	Yüzde (%)	Sıklık	Yüzde (%)
Fiziksel şiddet öyküsü	44	55.7	4	5.1
Cinsel şiddet öyküsü	20	25.3	0	0
Duygusal şiddet öyküsü	50	65.3	4	5.1

3.2. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURİYETİNİN ŞEMA TERAPİ MODELİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Araştırmanın temel sorularının incelendiği bu kısımda şema ölçeklerine verilen cevaplar ele alınmıştır. Analizlerin hazırlık ve incelenme aşamasında genel olarak Tabachnick ve Fidell (2007)'in önerdiği yöntemler izlenmiştir. Ölçek alt boyut puanlarına ilişkin veride %5'in üzerinde kayıp değer gözlenmemiştir. Bu sebeple kayıp değerlere ilişkin verinin oluşturulmasında ilk olarak katılımcının ilgili alt boyuta verilen puanlarının ortalaması boş olan madde puanı olarak ele alınmıştır. İlgili ölçek alt boyutundan elle atama yapılması mümkün olmayan durumlarda ise katılımcının puanı tüm verinin ortalaması olacak şekilde ele alınmıştır. Kayıp değer atamasından sonra verinin varyans analizine uygun olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre; verinin MANOVA için uygun olduğu gözlenmiştir.

3.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Boyut ve Alanları Açısından İncelenmesi

3.2.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Boyutları Açısından İncelenmesi

Şiddet mağduru olan ve olmayan katılımcıların Young Şema Ölçeği ile ölçümlenen şema boyutları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.394$, $F(14, 142)=15.602$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.61$.

Gruplararası farklılığın hangi şema boyutları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Duygusal Yoksunluk şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=20.30$, $SS=6.29$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=8.91$, $SS=4.85$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=161.41$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.51$. Başarısızlık şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=15.99$, $SS=6.95$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=11.79$, $SS=5.29$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=18.087$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.10$. Karamsarlık boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=17.44$, $SS=6.79$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=12.47$, $SS=6.37$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=22.389$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.13$. Sosyal İzolasyon/Güvensizlik şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=23.44$, $SS=7.06$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=13.87$, $SS=4.79$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=98.599$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.39$. Duyguları Bastırma şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=14.71$, $SS=5.66$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=10.75$, $SS=4.67$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=22.755$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.13$. İç İçe Geçme/Bağımlılık şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=26.89$, $SS=8.99$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=16.62$, $SS=6.30$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=68.522$,

$p<0.001$, $\eta^2_p=0.31$. Kendini Feda şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=21.39$, $SS=5.82$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=17.82$, $SS=5.31$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=16.156$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.09$. Terk Edilme şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=15.91$, $SS=6.43$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=9.55$, $SS=5.37$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=45.323$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.23$. Cezalandırılma şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=26.34$, $SS=4.95$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=23.82$, $SS=6.53$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=7.460$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.05$. Kusurluluk şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=12.76$, $SS=6.54$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=10.13$, $SS=5.06$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=7.948$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.05$. Tehditler Karşısında Dayanısızlık şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=17.82$, $SS=5.95$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=12.21$, $SS=5.41$) anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür, $F(1, 155)=38.267$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.20$.

Onay Arayıcılık şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=22.94$, $SS=6.29$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=21.78$, $SS=6.19$) farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=1.350$, $p>0.05$. Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=24.09$, $SS=6.15$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=22.83$, $SS=6.44$) farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=1.566$, $p>0.05$. Yüksek Standartlar şema boyutu için şiddet mağduru katılımcıların puanının ($X_{ort}=10.04$, $SS=4.07$) şiddet mağduru olmayan katılımcıların puanından ($X_{ort}=9.88$, $SS=4.54$) farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.051$, $p>0.05$). Grupların şema boyutları bakımından birbirinden farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 17'de özetlenmiştir.

Tablo 17. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Şema Boyutları Açısından İncelenmesi

Şema boyutları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	X_{ort}	SS	X_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Duygusal Yoksunluk	20.30	6.29	8.91	4.85	161.41	<0.001	0.51
Başarısızlık	15.99	6.95	11.79	5.29	18.087	<0.001	0.10
Karamsarlık	17.44	6.79	12.47	6.37	22.389	<0.001	0.13
Sosyal İzolasyon/Güvensizlik	23.44	7.06	13.87	4.79	98.599	<0.001	0.39
Duyguları Bastırma	14.71	5.66	10.75	4.67	22.755	<0.001	0.13
İç İçe Geçme/Bağımlılık	26.89	8.99	16.62	6.30	68.522	<0.001	0.31
Kendini Feda	21.39	5.82	17.82	5.31	16.516	<0.001	0.09
Terk Edilme	15.91	6.43	9.55	5.37	45.323	<0.001	0.23
Cezalandırılma	26.34	4.95	23.82	6.53	7.460	<0.001	0.05
Kusurluluk	12.76	6.54	10.13	5.06	7.948	<0.001	0.05
Tehditler Karşısında Dayanaksızlık	17.82	5.95	12.21	5.41	38.267	<0.001	0.20
Onay Arayıcılık	22.94	6.29	21.78	6.19	1.350	>0.05	---
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim	24.09	6.15	22.83	6.44	1.566	>0.05	---
Yüksek Standartlar	10.04	4.07	9.88	4.54	0.051	>0.05	---

3.2.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Şema Alanları Açısından İncelenmesi

Katılımcıların şema alanları puanlarının hesaplanması veride bulunan şema boyut puanlarının ilgili buldukları alana göre toplanmasıyla elde edilmiştir. Buna göre Zedelenmiş Otonomi şema alanı puanı Başarısızlık, Karamsarlık, İç İçe Geçmişlik/Bağımlılık, Terk Edilme ve Tehditler Karşısında Dayanaksızlık şema boyutlarına; Yüksek Standartlar şema alanı puanı Onay Arayıcılık ve Yüksek Standartlar şema boyutlarına; Zedelenmiş Sınırlar şema alanı puanı Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim şema boyutuna, Diğerleri Yönelimlilik şema alanı puanı Kendini Feda ve Cezalandırılma şema boyutlarına; Kopukluk şema alanı puanı Duygusal Yoksunluk,

Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Duyguları Bastırma ve Kusurluluk şema boyutlarına verilen puanların toplanmasıyla elde edilmiştir.

Araştırma örneklemindeki katılımcıların Young Şema Ölçeği ile ölçümlenen şema alanları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.511$, $F(5, 151)=28.946$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.49$.

Gruplararası farklılığın hangi şema alanları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Zedelenmiş Otonomi şema alanı için şiddet mağduru grubun puanının ($X_{ort}=94.05$, $SS=27.27$) şiddet mağduru olmayan grubun puanından ($X_{ort}=62.64$, $SS=23.42$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=59.888$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.28$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı için şiddet mağduru grubun puanının ($X_{ort}=47.73$, $SS=8.96$) şiddet mağduru olmayan grubun puanından ($X_{ort}=41.64$, $SS=10.44$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=15.448$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.09$. Kopukluk şema alanı için şiddet mağduru grubun puanının ($X_{ort}=71.22$, $SS=17.93$) şiddet mağduru olmayan grubun puanından ($X_{ort}=43.66$, $SS=12.83$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=122.318$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.44$.

Yüksek Standartlar şema alanı için şiddet mağduru grubun puanının ($X_{ort}=32.97$, $SS=8.97$) şiddet mağduru olmayan grubun puanından ($X_{ort}=31.66$, $SS=9.57$) farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.786$, $p>0.05$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı için şiddet mağduru grubun puanının ($X_{ort}=24.09$, $SS=6.15$) şiddet mağduru olmayan grubun puanından ($X_{ort}=22.83$, $SS=6.43$) farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=1.566$, $p>0.05$. Grupların şema alanları bakımından birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 18'de özetlenmiştir.

Tablo18. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Şema Alanları Açısından İncelenmesi

Şema alanları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	\bar{X}_{ort}	SS	\bar{X}_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Zedelenmiş Otonomi	94.05	27.27	62.64	23.42	59.588	<0.001	0.28
Diğerleri Yönelimlilik	47.73	8.96	41.64	10.44	15.448	<0.001	0.09
Kopukluk	71.22	17.93	43.66	12.83	122.318	<0.001	0.44
Yüksek Standartlar	32.97	8.97	31.66	9.57	0.786	>0.05	---
Zedelenmiş Sınırlar	24.09	6.15	22.83	6.43	1.566	>0.05	---

3.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

3.2.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Annenin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

Şiddet mağduru olan ve olmayan katılımcıların Young Ebeveynlik Ölçeği anne formu ile ölçümlenen ebeveynlik stilleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.593$, $F(10, 146)=10.029$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.41$.

Anne formundaki gruplararası farklılığın hangi ebeveynlik stilleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Kuralcı/Kalıpçı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($\bar{X}_{ort}=45.13$, $SS=16.13$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($\bar{X}_{ort}=38.04$, $SS=13.58$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=8.872$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.05$. Küçümseyici/Kusur Bulucu ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($\bar{X}_{ort}=28.39$, $SS=14.90$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($\bar{X}_{ort}=12.18$, $SS=4.94$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=83.165$, $p<0.001$,

$\eta^2_p=0.35$. Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=27.55$, $SS=12.36$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=19.17$, $SS=8.11$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=25.221$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.14$. Sömürücü/İstismar Edici ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=13.68$, $SS=7.08$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=7.49$, $SS=1.26$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=57.876$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.27$. Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=16.58$, $SS=6.82$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=10.57$, $SS=4.49$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=42.302$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.21$. Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=10.43$, $SS=4.06$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=7.76$, $SS=3.84$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=18.163$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.11$. Cezalandırıcı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=12.72$, $SS=4.85$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=9.38$, $SS=3.14$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=26.241$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.15$.

Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=22.88$, $SS=6.09$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=21.86$, $SS=6.90$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.961$, $p>0.05$. Başarı Odaklı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=18.20$, $SS=5.82$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=18.58$, $SS=6.80$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.144$, $p>0.05$. Duygularını Bastıran/Değişime Kapalı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=11.07$, $SS=3.33$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=10.78$, $SS=3.90$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.249$, $p>0.05$. Grupların annenin ebeveynlik stilleri açısından birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 19'da özetlenmiştir.

Tablo 19. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Annenin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

Annenin ebeveynlik boyutları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	\bar{X}_{ort}	SS	\bar{X}_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Kuralcı/Kalıplıyıcı	45.13	16.13	38.04	13.58	8.872	<0.01	0.05
Küçümseyici/Kusur Bulucu	28.39	14.90	12.18	4.94	83.165	<0.001	0.35
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	27.55	12.36	19.17	8.11	25.221	<0.001	0.14
Sömürücü/İstismar Edici	13.68	7.08	7.49	1.26	57.876	<0.001	0.27
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	16.58	6.82	10.57	4.49	42.302	<0.001	0.21
Kötümser/Endişeli	10.43	4.06	7.76	3.84	18.163	<0.001	0.11
Cezalandırıcı	12.72	4.85	9.38	3.14	26.241	<0.001	0.15
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	22.88	6.09	21.86	6.90	0.961	>0.05	---
Başarı Odaklı	18.20	5.82	18.58	6.80	0.144	>0.05	---
Duyularını Bastıran/Değişime Kapalı	11.07	3.33	10.78	3.90	0.249	>0.05	---

3.2.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Babanın Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

Katılımcıların Young Ebeveynlik Ölçeği baba formu ile ölçümlenen ebeveynlik stilleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.533$, $F(10, 146)=12.805$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.47$.

Baba formundaki gruplararası farklılığın hangi ebeveynlik stilleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Kuralcı/Kalıplıyıcı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($\bar{X}_{ort}=45.86$, $SS=15.98$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan

($X_{ort}=39.50$, $SS=13.41$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=7.277$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.05$. Küçümseyici/Kusur Bulucu ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=29.50$, $SS=14.18$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=12.25$, $SS=5.15$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=102.088$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.40$. Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=30.92$, $SS=12.34$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=19.56$, $SS=7.97$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=46.816$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.23$. Sömürücü/İstismar Edici ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=16.06$, $SS=9.05$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=8.64$, $SS=5.06$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=40.078$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.21$. Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=17.01$, $SS=6.85$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=10.59$, $SS=4.66$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=47.049$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.23$. Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=9.84$, $SS=4.14$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=7.30$, $SS=3.06$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=19.120$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.11$. Cezalandırıcı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=13.37$, $SS=4.57$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=9.57$, $SS=3.54$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=33.627$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.18$.

Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=21.57$, $SS=6.18$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=21.33$, $SS=6.68$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.053$, $p>0.05$. Başarı Odaklı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=18.58$, $SS=6.85$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=18.31$, $SS=6.51$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.062$, $p>0.05$. Duygularını Bastran/Değişime Kapalı ebeveynlik stili için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=11.08$, $SS=3.76$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=11.30$, $SS=3.42$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.148$, $p>0.05$. Grupların babanın ebeveynlik stilleri açısından birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 20'de özetlenmiştir.

Tablo 20. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Babanın Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesi

Babanın ebeveynlik boyutları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	\bar{X}_{ort}	SS	\bar{X}_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Kuralcı/Kalıplayıcı	45.86	15.98	39.50	13.41	7.277	<0.01	0.05
Küçümseyici/Kusur Bulucu	29.50	14.18	12.25	5.15	102.088	<0.001	0.40
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	30.92	12.34	19.56	7.97	46.816	<0.001	0.23
Sömürücü/İstismar Edici	16.06	9.05	8.64	5.06	40.078	<0.001	0.21
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	17.01	6.85	10.59	4.66	47.049	<0.001	0.23
Kötümser/Endişeli	9.84	4.14	7.30	3.06	19.120	<0.001	0.11
Cezalandırıcı	13.37	4.57	9.57	3.54	33.627	<0.001	0.18
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	21.57	6.18	21.33	6.68	0.053	>0.05	---
Başarı Odaklı	18.58	6.85	18.31	6.51	0.062	>0.05	---
Duygularını Bastıran/Değişime Kapalı	11.08	3.76	11.30	3.42	0.148	>0.05	---

3.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Uyumsuz Başa Çıkma Biçimleri Açısından İncelenmesi

3.2.3.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Telafi Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Katılımcıların Young Telafi Ölçeği ile ölçümlenen telafi boyutları açısından farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.858$, $F(8, 148)=3.067$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.14$.

Telafi puanlarındaki gruplararası farklılığın hangi telafi boyutları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Statü Düşkünlüğü telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=22.56$, $SS=7.83$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=19.53$, $SS=7.63$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=6.007$, $p<0.05$, $\eta^2_p=0.04$. Asilik telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=11.54$, $SS=5.29$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=9.88$, $SS=4.26$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=4.693$, $p<0.05$, $\eta^2_p=0.03$. Aşırı Bağımsızlık telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=20.51$, $SS=4.74$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=18.52$, $SS=5.64$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=5.722$, $p<0.05$, $\eta^2_p=0.04$. Kontrol Edicilik telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=28.54$, $SS=5.73$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=25.20$, $SS=6.28$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=12.210$, $p=0.001$, $\eta^2_p=0.07$. Mesafelilik telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=12.65$, $SS=3.03$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=11.08$, $SS=3.32$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=9.549$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.06$.

Kendi Yönelimlilik telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=9.14$, $SS=3.53$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=8.68$, $SS=4.01$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.593$, $p>0.05$. Manipüle Edicilik telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=15.66$, $SS=6.33$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=14.16$, $SS=5.52$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=2.510$, $p>0.05$. Eleştiriye Tahammülsüzlük telafi boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=8.71$, $SS=3.13$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=8.51$, $SS=3.12$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.165$, $p>0.05$. Grupların telafi başa çıkma yöntemi açısından birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 21'de özetlenmiştir.

Tablo 21. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Telafi Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesi

Telafi boyutları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	\bar{X}_{ort}	SS	\bar{X}_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Statü Düşüklüğü	22.56	7.83	19.53	7.63	6.007	<0.05	0.04
Asilik	11.54	5.29	9.88	4.26	4.693	<0.05	0.03
Aşırı Bağımsızlık	20,51	4.74	18.52	5.64	5.722	<0.05	0.04
Kontrol Edicilik	28.54	5.73	25.20	6.28	12.210	=0.001	0.07
Mesafelilik	12.65	3.03	11.08	3.32	9.549	<0.01	0.06
Kendi Yönelimlilik	9.14	3.53	8.68	4.01	0.593	>0.05	---
Manipüle Edicilik	15.66	6.33	14.16	5.52	2.510	>0.05	---
Eleştiriye Tahammülsüzlük	8.71	3.13	8.51	3.12	0.165	>0.05	---

3.2.3.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Kaçınma Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Şiddet mağduru olan ve olmayan katılımcıların Young Kaçınma ölçeği ile ölçümlenen kaçınma boyutları açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla tek yönlü MANOVA kullanılmıştır. Analiz sonuçları gruplar arası istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğuna işaret etmiştir, $\lambda=0.863$, $F(6, 150)=3.956$, $p=0.001$, $\eta^2_p=0.14$.

Kaçınma puanlarındaki gruplararası farklılığın hangi kaçınma boyutları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı incelendiğinde Psikosomatizm kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($\bar{X}_{ort}=22.37$, $SS=8.29$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($\bar{X}_{ort}=16.92$, $SS=6.60$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=20.713$, $p<0.001$, $\eta^2_p=0.11$. Aktiviteyle Zihinden Uzaklaştırma kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($\bar{X}_{ort}=9.87$, $SS=3.02$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($\bar{X}_{ort}=8.49$, $SS=3.47$) anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir, $F(1, 155)=7.119$, $p<0.01$, $\eta^2_p=0.04$.

Sıkıntıyı Yok Sayma kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=14.83$, $SS=4.22$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=13.58$, $SS=5.38$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=2.653$, $p>0.05$. Duygu Kontrolü kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=18.26$, $SS=3.71$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=17.89$, $SS=4.62$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=0.310$, $p>0.05$. İçe Çekilme kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=13.57$, $SS=3.94$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=12.86$, $SS=3.66$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=1.349$, $p>0.05$. Hissizlik/Duyguları Bastırma kaçınma boyutu için şiddet mağduru gruba ait puanın ($X_{ort}=8.27$, $SS=2.57$) şiddet mağduru olmayan gruba ait puandan ($X_{ort}=7.64$, $SS=2.49$) anlamlı derecede farklılaşmadığı gözlenmiştir, $F(1, 155)=2.442$, $p>0.05$. Grupların kaçınma başa çıkma yöntemi açısından birbirinden farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 22’de özetlenmiştir.

Tablo 22. Aile İçi Şiddet Mağduru Olan ve Olmayan Kadınların Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesi

Kaçınma boyutları	Şiddet mağduru olan kadınlar (N= 79)		Şiddet mağduru olmayan kadınlar (N= 78)		MANOVA		
	X_{ort}	SS	X_{ort}	SS	F değeri	p değeri	η^2_p
Psikosomatizm	22.37	8.29	16.92	6.60	20.713	<0.001	0.11
Aktiviteyle Zihinden Uzaklaştırma	9.87	3.02	8.49	3.47	7.119	<0.01	0.04
Sıkıntıyı Yok Sayma	14.83	4.22	13.58	5.38	2.653	>0.05	---
Duygu Kontrolü	18.26	3.71	17.89	4.62	0.310	>0.05	---
İçe Çekilme	13.57	3.94	12.86	3.66	1.349	>0.05	---
Hissizlik/Duyguları Bastırma	8.27	2.57	7.64	2.49	2.442	>0.05	---

3.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru olan katılımcıların sahip oldukları annenin ebeveynlik stillerinin hangi şema alanlarını yordadığını incelemek amacıyla regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

3.2.4.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların deneyimledikleri ebeveynlik stillerinin sahip oldukları şema alanlarını yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Bu amaçla ilk olarak anne ebeveynlik stilleri ile şema alanları arasında korelasyon katsayıları incelenmiştir (Tablo 23).

Tablo 23. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Şema Alanları ve Annenin Ebeveynlik Stilleri Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları

Annenin ebeveynlik boyutları	Zedelenmiş Otonomi	Yüksek Standartlar	Zedelenmiş Sınırlar	Diğerleri Yönelimlilik	Kopukluk
Kuralcı/Kalıplı	0.217	0.107	0.115	0.391**	0.220
Küçümseyici/Kusur Bulucu	0.055	-0.064	-0.074	0.218	0.227*
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	-0.005	-0.047	-0.113	0.035	0.278*
Sömürücü/İstismar Edici	0.070	-0.037	0.058	0.189	0.258*
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	0.172	0.209	0.372**	0.053	0.045
Başarı Odaklı	0.150	0.104	0.158	0.305**	0.018
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	0.236*	0.099	0.143	0.129	0.429**
Kötümser/Endişeli	-0.022	-0.177	-0.249*	0.122	0.062

Cezalandırıcı	0.186	0.134	-0.010	0.321**	0.326**
Duyularını Bastıran/Değişime Kapalı	0.192	0.056	0.263*	0.189	-0.007

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

3.2.4.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Zedelenmiş Otonomi şema alanı puanlarını yordayan muhtemel anne ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek anne ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre yalnızca Kontrol Etmeyen/Sınırsız anne ebeveynlik stili anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir, $r(77)=0.236$, $p<0.05$.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.056$, $F(1, 77)=4.539$, $p<0.05$. Annenin Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(77)=2.130$, $\beta=0.24$, $p<0.05$ (Tablo 24).

Tablo 24. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.056	4.539	<0.05	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	0.94	0.24	2.130	<0.05

3.2.4.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Diğerleri Yönelimlilik şema alanı puanlarını yordayan muhtemel anne ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek anne ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Kuralcı/Kalıplayıcı ($r(77)=0.391$, $p<0.001$), Başarı Odaklı ($r(77)=0.305$, $p<0.05$) ve Cezalandırıcı ($r(77)=0.321$, $p<0.05$) anne ebeveynlik stilleri Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.195$, $F(3, 75)=6.052$, $p=0.001$. Annenin Kuralcı/Kalıplayıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(75)=1.682$, $\beta=0.23$, $p<0.10$. Annenin Başarı Odaklı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=1.624$, $\beta=0.18$, $p>0.05$. Annenin Cezalandırıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=1.201$, $\beta=0.15$, $p>0.05$ (Tablo 25).

Tablo 25. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.195	6.052	=0.001	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kuralcı/Kalıplayıcı	0.13	0.23	1.682	>0.05
Başarı Odaklı	0.28	0.18	1.624	>0.05
Cezalandırıcı	0.28	0.15	1.201	>0.05

3.2.4.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Kopukluk şema alanı puanlarını yordayan muhtemel anne ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek anne ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Küçümseyici/Kusur Bulucu ($r(77)=0.227$, $p<0.05$), Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı ($r(77)=0.278$, $p<0.05$), Sömürücü/İstismar Edici ($r(77)=0.258$, $p<0.05$), Kontrol Etmeyen/Sınırsız ($r(77)=0.429$, $p<0.001$) ve Cezalandırıcı ($r(77)=0.326$, $p<0.05$) anne ebeveynlik stilleri Kopukluk şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.235$, $F(5, 73)=4.484$, $p=0.001$. Annenin Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(73)=3.043$, $\beta=0.39$, $p<0.01$. Annenin Cezalandırıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(73)=1.705$, $\beta=0.22$, $p<0.10$. Annenin Küçümseyici/Kusur Bulucu ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını anlamlı bir şekilde yordamamaktadır, $t(73)=-1.470$, $\beta=-0.26$, $p>0.05$. Annenin Duygusal Bakımdan Yoksun bırakıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını anlamlı bir şekilde yordamamaktadır, $t(73)=1.049$, $\beta=0.15$, $p>0.05$. Annenin Sömürücü/İstismar Edici ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını anlamlı bir şekilde yordamamaktadır, $t(73)=0.378$, $\beta=0.06$, $p>0.05$ (Tablo 26).

Tablo 26. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri		
Model	0.056	4.539	<0.05		
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri	
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	1.03	0.39	3.043	<0.01	
Cezalandırıcı	0.80	0.22	1.705	<0.10	
Küçümseyici/Kusur Bulucu	-0.32	-0.26	1.470	>0.05	
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	0.22	0.15	1.049	>0.05	
Sömürücü/İstismar Edici	0.15	0.06	0.378	>0.05	

3.2.4.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Zedelenmiş Sınırlar şema alanı puanlarını yordayan muhtemel anne ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek anne ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Aşırı Koruyucu/Evhamlı ($r(77)=0.372$, $p=0.001$), Kötümser/Endişeli ($r(77)=-0.249$, $p<0.05$) ve Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı ($r(77)=0.263$, $p<0.05$) anne ebeveynlik stilleri zedelenmiş Sınırlar şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.290$, $F(3, 75)=10.190$, $p<0.001$. Annenin Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(75)=3.935$, $\beta=0.41$, $p<0.001$. Annenin Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(75)=-3.600$, $\beta=-0.36$, $p=0.001$. Annenin Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı ebeveynlik stili

şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(75)=1.805$, $\beta=0.18$, $p<0.10$ (Tablo 27).

Tablo 27. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanını Yordayan Annenin Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri		
Model	0.290	10.190	<0.001		
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri	
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	0.41	0.41	3.935	<0.001	
Kötümser/Endişeli	-0.54	-0.36	3.600	=0.001	
Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı	0.34	0.18	1.805	<0.10	

3.2.4.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanının Annenin Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Yüksek Standartlar şema alanı puanlarını yordayan muhtemel anne ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek anne ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre herhangi bir anne ebeveynlik Yüksek Standartlar şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahip olmadığı gözlenmiş (r ler>0.05) ve regresyon analizi gerçekleştirilememiştir.

3.2.4.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanları Açısından İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların deneyimledikleri babanın ebeveynlik stillerinin sahip oldukları şema alanlarını yordayıp yordamadığı incelenmiştir.

Tablo 28. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Şema Alanları ve Babanın Ebeveynlik Stilleri Arasındaki Pearson Korelasyon Katsayıları

Babanın ebeveynlik boyutları	Zedelenmiş Otonomi	Diğerleri Yönelimlilik	Kopukluk	Zedelenmiş Sınırlar	Yüksek Standartlar
Kuralcı/Kalıplıyıcı	0.307**	0.359**	0.283*	0.115	0.107
Küçümseyici/Kusur Bulucu	0.157	0.155	0.227*	-0.074	-0.064
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	-0.028	-0.035	0.221*	-0.113	-0.047
Sömürücü/İstismar Edici	0.130	0.081	0.287*	0.058	-0.037
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	0.247*	0.084	0.043	0.372**	0.209
Başarı Odaklı	0.141	0.260*	0.120	0.158	0.104
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	0.298*	0.070	0.366	0.143	0.099
Kötümser/Endişeli	0.272*	0.230*	0.187	-0.249*	-0.177
Cezalandırıcı	0.221*	0.115	0.167	-0.010	0.134
Duyularını Bastırın/Değişime Kapalı	0.155	0.197	0.136	0.263*	0.056

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

3.2.4.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Zedelenmiş Otonomi şema alanı puanlarını yordayan muhtemel baba ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek baba ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Kuralcı/Kalıplıyıcı ($r(77)=0.307$, $p<0.05$), Aşırı Koruyucu/Evhamlı ($r(77)=0.247$, $p<0.05$), Kontrol Etmeyen/Sınırsız ($r(77)=0.298$, $p<0.05$), Kötümser/Endişeli ($r(77)=0.272$, $p<0.05$), ve Cezalandırıcı ($r(77)=0.221$, $p=0.05$) baba ebeveynlik stilleri Zedelenmiş Otonomi şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.176$, $F(5, 73)=3.112$, $p<0.05$. Babanın Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(73)=1.871$, $\beta=0.22$, $p<0.10$. Babanın Kuralcı/Kalıplayıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=1.358$, $\beta=0.21$, $p>0.05$. Babanın Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=1.556$, $\beta=0.17$, $p>0.05$. Babanın Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.484$, $\beta=0.07$, $p>0.05$. Babanın Cezalandırıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=-0.461$, $\beta=-0.07$, $p>0.05$ (Tablo 29).

Tablo 29. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Otonomi Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.176	3.112	<0.05	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	0.88	0.22	1.871	<0.10
Kuralcı/Kalıplayıcı	0.35	0.21	1.358	>0.05
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	0.77	0.17	1.556	>0.05
Kötümser/Endişeli	0.46	0.07	0.484	>0.05
Cezalandırıcı	-0.43	-0.07	-0.461	>0.05

3.2.4.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Diğerleri Yönelimlilik şema alanı sko puanlarını yordayan muhtemel baba ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon

analizlerine dahil edilecek baba ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Kuralcı/Kalıplıyıcı ($r(77)=0.359$, $p=0.001$), Başarı Odaklı ($r(77)=0.260$, $p<0.05$) ve Kötümser/Endişeli ($r(77)=0.230$, $p<0.05$), baba ebeveynlik stilleri Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.141$, $F(3, 75)=4.114$, $p<0.01$. Babanın Kuralcı/Kalıplıyıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(75)=2.201$, $\beta=0.31$, $p<0.05$. Babanın Başarı Odaklı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=1.023$, $\beta=0.13$, $p>0.05$. Babanın Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=-0.046$, $\beta=-0.01$, $p>0.05$ (Tablo 30).

Tablo 30. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.141	4.114	<0.01	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kuralcı/Kalıplıyıcı	0.17	0.31	2.201	<0.05
Başarı Odaklı	0.16	0.13	1.023	>0.05
Kötümser/Endişeli	-0.14	-0.01	-0.046	>0.05

3.2.4.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Kopukluk şema alanı puanlarını yordayan muhtemel baba ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek baba ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Kuralcı/Kalıplayıcı ($r(77)=0.283$, $p<0.05$), Küçümseyici/Kusur Bulucu ($r(77)=0.227$, $p<0.05$), Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı ($r(77)=0.221$, $p=0.05$), Sömürücü/İstismar Edici ($r(77)=0.287$, $p<0.05$) ve Kontrol Etmeyen/Sınırsız ($r(77)=0.366$, $p=0.001$) baba ebeveynlik stilleri Kopukluk şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.186$, $F(5, 73)=3.332$, $p<0.01$. Babanın Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(73)=2.466$, $\beta=0.32$, $p<0.05$. Babanın Kuralcı/Kalıplayıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(73)=1.761$, $\beta=0.25$, $p<0.10$. Babanın Küçümseyici/Kusur bulucu ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=-1.301$, $\beta=-0.26$, $p>0.05$. Babanın Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.830$, $\beta=0.13$, $p>0.05$. Babanın Sömürücü/İstismar Edici ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Kopukluk şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.650$, $\beta=0.10$, $p>0.05$ (Tablo 31).

Tablo 31. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kopukluk Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri
Model	0.186	3.332	<0.01

Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kontrol Etmeyen/Sınırsız	0.83	0.32	2.466	<0.05
Kuralcı/Kalıplıyıcı	0.27	0.25	1.761	<0.10
Küçümseyici/Kusur Bulucu	-0.32	-0.26	-1.301	>0.05
Duygusal Bakımdan Yoksun Bırakıcı	0.19	0.13	0.830	>0.05
Sömürücü/İstismar Edici	0.20	0.10	0.650	>0.05

3.2.4.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Zedelenmiş Sınırlar şema alanı puanlarını yordayan muhtemel baba ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek baba ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Kuralcı/Kalıplıyıcı ($r(77)=0.237$, $p<0.05$), Aşırı Koruyucu/Evhamlı ($r(77)=0.341$, $p<0.05$) ve Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı ($r(77)=0.250$, $p<0.05$) baba ebeveynlik stilleri Zedelenmiş Sınırlar şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.161$, $F(3, 75)=4.794$, $p<0.01$. Babanın Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(75)=2.606$, $\beta=0.29$, $p<0.05$. Babanın Kuralcı/Kalıplıyıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=1.149$, $\beta=0.13$, $p>0.05$. Babanın Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmasını yordamamaktadır, $t(75)=1.096$, $\beta=0.13$, $p>0.05$ (Tablo 32).

Tablo 32. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri		
Model	0.161	4.794	<0.01		
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri	
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	0.28	0.29	2.606	<0.05	
Kuralcı/Kalıplıyıcı	0.05	0.13	1.149	>0.05	
Duyguları Bastıran/Değişime Kapalı	0.21	0.13	1.096	>0.05	

3.2.4.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanının Babanın Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların Yüksek Standartlar şema alanı puanlarını yordayan muhtemel baba ebeveynlik stilleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek baba ebeveynlik boyutlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre yalnızca Kuralcı/Kalıplıyıcı ($r(77)=0.325$, $p<0.05$) baba ebeveynlik stili Yüksek Standartlar şema alanı ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.106$, $F(1, 77)=9.123$, $p<0.01$. Babanın Kuralcı/Kalıplıyıcı ebeveynlik stili şiddet mağduru kadının Yüksek Standartlar şema alanına sahip olmasını yordamaktadır, $t(77)=3.020$, $\beta=0.33$, $p<0.01$ (Tablo 33).

Tablo 33. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Yüksek Standartlar Şema Alanını Yordayan Babanın Ebeveynlik Stilleri

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.106	9.123	<0.01	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Kuralcı/Kalıplı	0.18	0.33	3.020	<0.01

3.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemlerinin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

3.1.5.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Telafi Başa Çıkma Yöntemlerinin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların telafi başa çıkma yöntemini kullanmasını yordayan muhtemel şema alanları araştırılmıştır. Bu amaçla telafi başa çıkma yöntemi alt boyutlarına verilen puanlar toplanarak telafi toplam puanını yansıtan yeni bir değişken oluşturulmuştur. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek şema alanlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Zedelenmiş Otonomi ($r(77)=0.427$, $p<0.001$), Yüksek Standartlar ($r(77)=0.571$, $p<0.001$), Zedelenmiş Sınırlar ($r(77)=0.411$, $p<0.001$), Diğerleri Yönelimlilik ($r(77)=0.372$, $p<0.01$) ve Kopukluk ($r(77)=0.383$, $p=0.001$) şema alanları telafi başa çıkma yöntemi kullanma ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.375$, $F(5, 73)=8.768$, $p<0.001$. Yüksek Standartlar şema alanı şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(73)=3.557$, $\beta=0.43$, $p=0.001$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.653$, $\beta=0.09$, $p>0.05$. Zedelenmiş

Sınırlar şema alanı şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=1,609$, $\beta=0.17$, $p>0.05$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=-0.334$, $\beta=-0.04$, $p>0.05$. Kopukluk şema alanı şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.653$, $\beta=0.09$, $p>0.05$ (Tablo 34).

Tablo 34. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Telafi Başa Çıkma Yöntemi Kullanmasını Yordayan Şema Alanları

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.375	8.768	<0.001	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Yüksek Standartlar	0.77	0.43	3.557	=0.001
Zedelenmiş Otonomi	0.09	0.09	0.653	>0.05
Zedelenmiş Sınırlar	0.77	0.17	1.609	>0.05
Diğerleri Yönelimlilik	-0.13	-0.04	-0.334	>0.05
Kopukluk	0.14	0.09	0.653	>0.05

3.2.5.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kaçınma Başa Çıkma Yönteminin Şema Alanları Tarafından Yordanmasının İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru katılımcıların kaçınma başa çıkma yöntemini kullanmasını yordayan muhtemel şema alanları araştırılmıştır. Bu amaçla kaçınma başa çıkma yöntemi alt boyutlarına verilen puanlar toplanarak kaçınma toplam puanını yansıtan yeni bir değişken oluşturulmuştur. Gerçekleştirilecek regresyon analizlerine dahil edilecek şema alanlarını belirlemek amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Buna göre Zedelenmiş Otonomi ($r(77)=0.509$, $p<0.001$), Yüksek Standartlar ($r(77)=0.277$, $p<0.05$), Zedelenmiş Sınırlar ($r(77)=0.221$, $p=0.05$), Diğerleri Yönelimlilik ($r(77)=0.518$, $p<0.001$) ve

Kopukluk ($r(77)=0.417$, $p<0.001$) şema alanları kaçınma başa çıkma yöntemi kullanma ile anlamlı korelasyon katsayısına sahiptir.

Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.346$, $F(5, 73)=7.727$, $\beta=0.09$, $p<0.001$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(73)=2.429$, $\beta=0.35$, $p<0.05$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(73)=2.990$, $\beta=0.39$, $p<0.01$. Yüksek Standartlar şema alanı şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=-0.964$, $\beta=-0.12$, $p>0.05$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=0.478$, $\beta=0.05$, $p>0.05$. Kopukluk şema alanı şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(73)=-0.182$, $\beta=-0.03$, $p>0.05$ (Tablo 35).

Tablo 35. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Kullanmasını Yordayan Şema Alanları

	Etki büyüklüğü (R^2 değeri)	F değeri	p değeri	
Model	0.346	7.727	<0.001	
Yordayıcı	Standartlaştırılmamış regresyon katsayısı	β değeri	t değeri	p değeri
Diğerleri Yönelimlilik	0.71	0.39	2.990	<0.01
Zedelenmiş Otonomi	0.21	0.35	2.429	<0.05
Yüksek Standartlar	-0.22	-0.12	-0.964	>0.05
Zedelenmiş Sınırlar	0.14	0.05	0.478	>0.05
Kopukluk	-0.02	-0.03	-0.182	>0.05

3.2.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemleri Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların deneyimledikleri ebeveynlik stillerinin şemalar aracılığıyla uyumsuz başa çıkma yöntemleri geliştirmeyi yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Aracı değişken analizinde Baron ve Kenny (1986)'nın önerdiği modelleme esas alınmış ve aracı değişkenin modele sunduğu katkı Sobel (1982)'nin ortaya koyduğu z testi ile incelenmiştir.

Ebeveynlik stillerinin şema oluşumu yoluyla şema sürdürücü başa çıkma yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlayıp sağlamadığı araştırılmıştır. Bu amaçla anne ve baba ebeveynlik stilleri alt boyutlarına verilen puanlar kendi içlerinde toplanarak anne ve baba ebeveynlik stilleri toplam puanı yoluyla ebeveynlik stili işlevsizleşmesini yansıtan iki yeni değişken elde edilmiş ve bunlar yordayıcı değişkenler olarak ele alınmıştır. Daha önceki analizlerde oluşturulan ve telafi ve kaçınma başa çıkma yöntemi toplam puanlarından oluşan başa çıkma yöntemi kullanımı değişkenleri sonuç değişkenleri olarak ele alınmıştır. Şema alanları ise aracı değişkenler olarak incelenmiştir.

3.2.6.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

3.2.6.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

Aracı değişken analizlerini gerçekleştirmek amacıyla yordayıcı değişken olan anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi, şema alanları ve telafi başa çıkma yöntemi kullanma arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasında anlamlı bir korelasyon bulunmadığından ($r(77)=0.045$, $p>0.05$) herhangi bir aracı değişken bulunma olasılığı ortadan kalkmış ve analizlere devam edilmemiştir.

3.2.6.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

Aracı değişken analizlerini gerçekleştirmek amacıyla yordayıcı değişken olan baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi, şema alanları ve telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanma arasında anlamlı bir korelasyon gözlenmiştir, $r(77)=0.331$, $p<0.01$. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin hangi şema alanları aracılığıyla telafi başa çıkma yöntemi kullanımını yordadığı incelenmiştir.

3.2.6.1.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

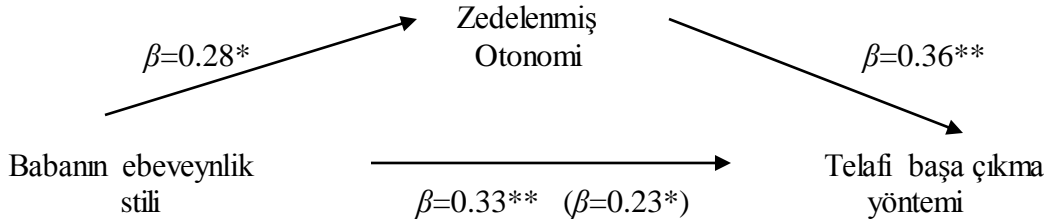
Zedelenmiş Otonomi şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Otonomi şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.275$, $p<0.05$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı ile telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür,

$r(77)=0.427$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasındaki ilişkide Zedelenmiş Otonomi şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.110$, $F(1, 77)=9.494$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.081$, $\beta=0.33$, $p<0.01$. İkinci blokta Zedelenmiş Otonomi şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.232$, $F(2, 76)=11.472$, $p<0.001$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=3.476$, $\beta=0.36$, $p=0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.213$, $\beta=0.23$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.076$, $F(1, 77)=6.293$, $p<0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.509$, $\beta=0.27$, $p<0.05$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Zedelenmiş Otonomi şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma stili kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.028$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Zedelenmiş Otonomi şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yönetmi kullanılması arasında kısmi aracı role sahiptir (Şekil 1).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Şekil 1. Babanın Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolü

3.2.6.1.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

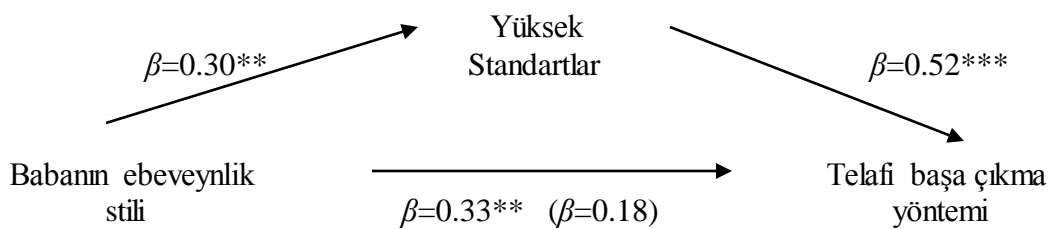
Yüksek Standartlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Yüksek Standartlar şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.295$, $p<0.01$. Yüksek Standartlar şema alanı ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.571$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Yüksek Standartlar şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.110$, $F(1, 77)=9.494$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.081$, $\beta=0.33$, $p<0.01$. İkinci blokta Yüksek Standartlar şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.356$,

$F(2, 76)=20.966, p<0.001$. Yüksek Standartlar şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=5.384, \beta=0.52, p<0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(76)=1.849, \beta=0.18, p<0.10$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.087, F(1, 77)=7.343, p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Yüksek Standartlar şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.710, \beta=0.30, p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Yüksek Standartlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.389, p<0.05$. Bu sonuca göre; Yüksek Standartlar şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanımı arasında tam aracı role sahiptir (Şekil 2).

** $p<0.01$, *** $p<0.001$

Şekil 2. Babanın Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolü

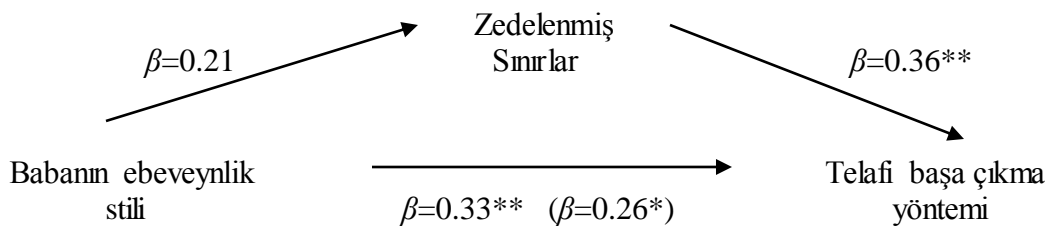
3.2.6.1.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Zedelenmiş Sınırlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Sınırlar şema alanı arasında marjinal olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.213$, $p<0.10$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.411$, $p<0.001$. Korelasyon katsayılarından birinin anlamlı diğerinin ise anlamlılık sınırına çok yakın olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Zedelenmiş Sınırlar şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.110$, $F(1, 77)=9.494$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.081$, $\beta=0.33$, $p<0.01$. İkinci blokta Zedelenmiş Sınırlar şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.231$, $F(2, 76)=11.412$, $p<0.001$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının telafi yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=3.461$, $\beta=0.36$, $p=0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.480$, $\beta=0.26$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model marjinal olarak anlamlıdır, $R^2=0.045$, $F(1, 77)=3.664$, $p<0.10$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmayı marjinal olarak yordamaktadır, $t(77)=1.914$, $\beta=0.21$, $p<0.10$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Zedelenmiş Sınırlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların marjinal olarak anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=1.731$, $p<0.10$. Bu sonuca göre; Zedelenmiş Sınırlar şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında marjinal olarak kısmi aracı role sahiptir (Şekil 3).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Şekil 3. Babanın Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolü

3.2.6.1.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Diğerleri Yönelimlilik şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.239$, $p<0.05$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ile

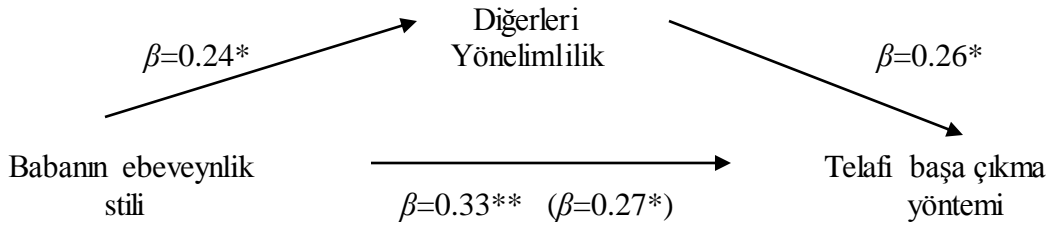
telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.327$, $p<0.01$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Diğerleri Yönelimlilik şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.110$, $F(1, 77)=8.045$, $p=0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.081$, $\beta=0.33$, $p<0.01$. İkinci blokta Diğerleri Yönelimlilik şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.175$, $F(2, 76)=11.412$, $p<0.001$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.446$, $\beta=0.26$, $p<0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.502$, $\beta=0.27$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.057$, $F(1, 77)=4.668$, $p<0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.160$, $\beta=0.24$, $p<0.05$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Diğerleri Yönelimlilik şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Bununla beraber, gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olmadığı gözlenmiştir, $z'=1.623$, $p>0.05$. Bu sonuca göre; Diğerleri Yönelimlilik şema alanı baba ebeveynlik

stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı role sahip değildir (Şekil 4).

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

Şekil 4. Babanın Ebeveynlik Stili, Telafi Başa Çıkma Yöntemi ve Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanı Arasındaki İlişkiler

3.2.6.1.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

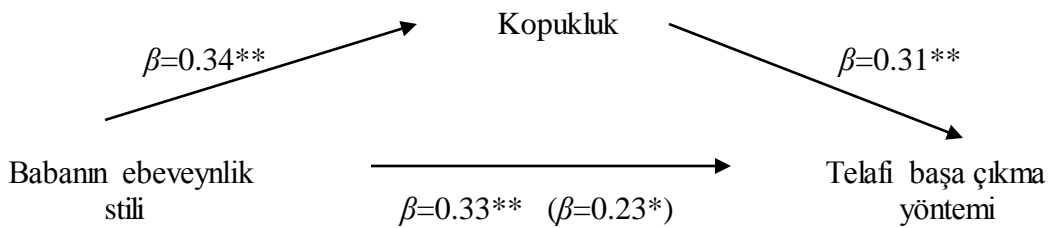
Kopukluk şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Kopukluk şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.338$, $p < 0.01$. Kopukluk şema alanı ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.383$, $p=0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Kopukluk şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.110$, $F(1, 77)=9.494$, $p < 0.01$. Babanın ebeveynlik stili

işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.081$, $\beta=0.33$, $p<0.01$. İkinci blokta Kopukluk şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.192$, $F(2, 76)=9.053$, $p<0.001$. Kopukluk şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.789$, $\beta=0.31$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının telafi başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.082$, $\beta=0.23$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.114$, $F(1, 77)=9.941$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Kopukluk şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=3.153$, $\beta=0.34$, $p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Kopukluk şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.086$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Kopukluk şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile telafi başa çıkma yöntemi kullanılması arasında kısmi aracı role sahiptir (Şekil 5).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Şekil 5. Babanın Ebeveynlik Stili ile Telafi Başa Çıkma Yöntemi Arasında Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolü

3.2.6.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

3.2.6.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

Aracı değişken analizlerini gerçekleştirmek amacıyla yordayıcı değişken olan anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi, şema alanları ve kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanımı arasında anlamlı bir korelasyon gözlenmiştir, $r(77)=0.256$, $p<0.05$. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin hangi şema alanları aracılığıyla kaçınma başa çıkma yöntemi kullanımını yordadığı incelenmiştir.

3.2.6.2.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Zedelenmiş Otonomi şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Otonomi şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür, $r(77)=0.179$, $p>0.05$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.509$, $p<0.001$. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Otonomi şema alanı arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunmaması sebebiyle analizlere devam edilmemiştir.

3.2.6.2.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Yüksek Standartlar şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Yüksek Standartlar şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür, $r(77)=0.048$, $p>0.05$. Yüksek Standartlar şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.277$, $p<0.05$. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Yüksek Standartlar şema alanı arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunmaması sebebiyle analizlere devam edilmemiştir.

3.2.6.2.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Zedelenmiş Sınırlar şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Sınırlar şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür, $r(77)=0.069$, $p>0.05$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.221$, $p=0.05$. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Sınırlar şema alanı arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunmaması sebebiyle analizlere devam edilmemiştir.

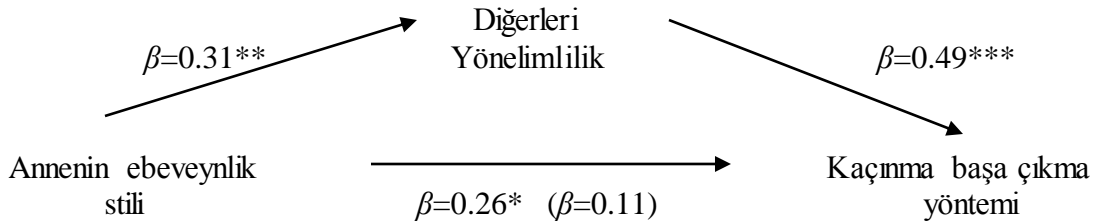
3.2.6.2.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Diğerleri Yönelimlilik şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.313$, $p<0.01$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.518$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Diğerleri Yönelimlilik şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.066$, $F(1, 77)=5.415$, $p<0.05$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.327$, $\beta=0.26$, $p<0.05$. İkinci blokta Diğerleri Yönelimlilik şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.278$, $F(2, 76)=14.640$, $p<0.001$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=4.729$, $\beta=0.49$, $p<0.001$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(76)=1.019$, $\beta=0.11$, $p>0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.098$, $F(1, 77)=8.346$, $p<0.01$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.889$, $\beta=0.31$, $p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Diğerleri Yönelimlilik şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.464$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Diğerleri Yönelimlilik şema alanı anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında tam aracı role sahiptir (Şekil 6).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$, *** $p<0.001$

Şekil 6. Annenin Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolü

3.2.6.2.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Annenin Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

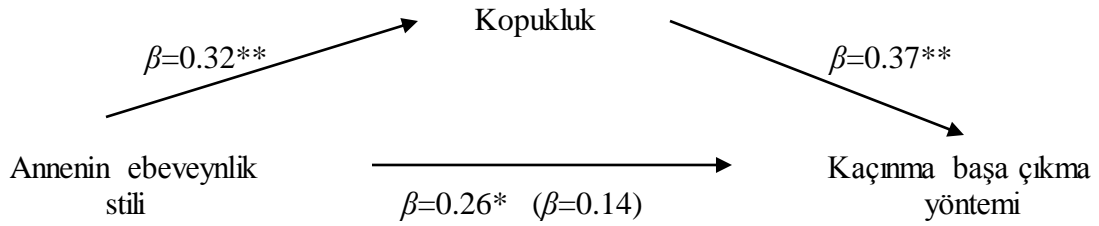
Kopukluk şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Kopukluk şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.319$, $p<0.01$. Kopukluk şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi

kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.417$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Kopukluk şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.066$, $F(1, 77)=5.415$, $p<0.05$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.327$, $\beta=0.26$, $p<0.05$. İkinci blokta Kopukluk şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.191$, $F(2, 76)=8.974$, $p<0.001$. Kopukluk şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=3.431$, $\beta=0.37$, $p=0.001$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(76)=1.262$, $\beta=0.14$, $p>0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.101$, $F(1, 77)=8.694$, $p<0.01$. Annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Kopukluk şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.948$, $\beta=0.32$, $p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Kopukluk şema alanının annenin ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Bununla beraber, gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olmadığı gözlenmiştir, $z'=1.412$, $p>0.05$. Bu sonuca göre; Kopukluk şema alanı anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı role sahip değildir (Şekil 7).

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

Şekil 7. Annenin Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Kopukluk Şema Alanı Arasındaki İlişkiler

3.2.6.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesi

Aracı değişken analizlerini gerçekleştirmek amacıyla yordayıcı değişken olan baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi, şema alanları ve kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir korelasyon gözlenmiştir, $r(77)=0.293$, $p < 0.01$. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin hangi şema alanları aracılığıyla kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılmasını yordadığı incelenmiştir

3.2.6.2.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Zedelenmiş Otonomi şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın

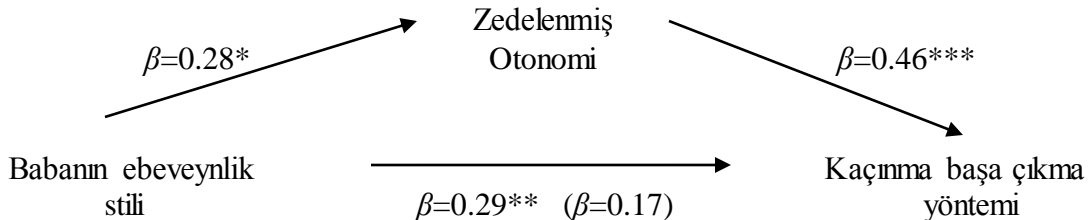
ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Otonomi şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.275$, $p<0.05$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.509$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Zedelenmiş Otonomi şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.086$, $F(1, 77)=7.254$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.693$, $\beta=0.29$, $p<0.01$. İkinci blokta Zedelenmiş Otonomi şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.284$, $F(2, 76)=15.085$, $p<0.001$. Zedelenmiş Otonomi şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=4.586$, $\beta=0.46$, $p=0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(76)=1.646$, $\beta=0.17$, $p>0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.076$, $F(1, 77)=6.293$, $p<0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Zedelenmiş Otonomi şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.509$, $\beta=0.28$, $p<0.05$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Zedelenmiş Otonomi şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi

sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.334$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Zedelenmiş Otonomi şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında tam aracı role sahiptir (Şekil 8).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$, *** $p<0.001$

Şekil 8. Babanın Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Zedelenmiş Otonomi Şema Alanının Aracı Rolü

3.2.6.2.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Yüksek Standartlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

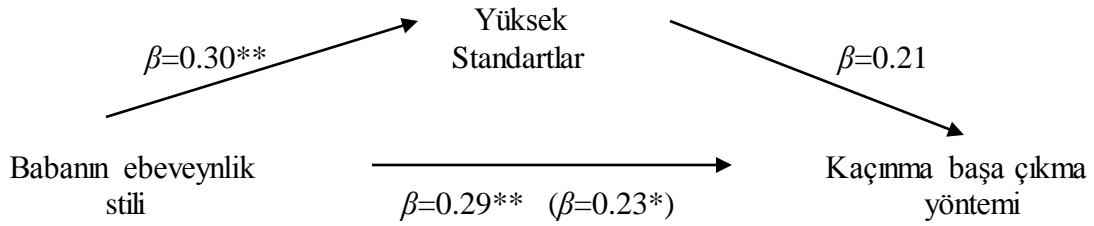
Yüksek Standartlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Yüksek Standartlar şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.295$, $p<0.01$. Yüksek Standartlar şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.277$, $p<0.05$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Yüksek Standartlar şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik

regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.086$, $F(1, 77)=7.254$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.693$, $\beta=0.29$, $p<0.01$. İkinci blokta Yüksek Standartlar şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.126$, $F(2, 76)=5.461$, $p<0.01$. Yüksek Standartlar şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(76)=1.854$, $\beta=0.21$, $p<0.10$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.067$, $\beta=0.23$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.087$, $F(1, 77)=7.343$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Yüksek Standartlar şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.710$, $\beta=0.30$, $p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Yüksek Standartlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Bununla beraber, gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olmadığı gözlenmiştir, $z'=1.522$, $p>0.05$. Bu sonuca göre; Yüksek Standartlar şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı role sahip değildir (Şekil 9).

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

Şekil 9. Babanın Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Yüksek Standartlar Şema Alanı Arasındaki İlişkiler

3.2.6.2.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

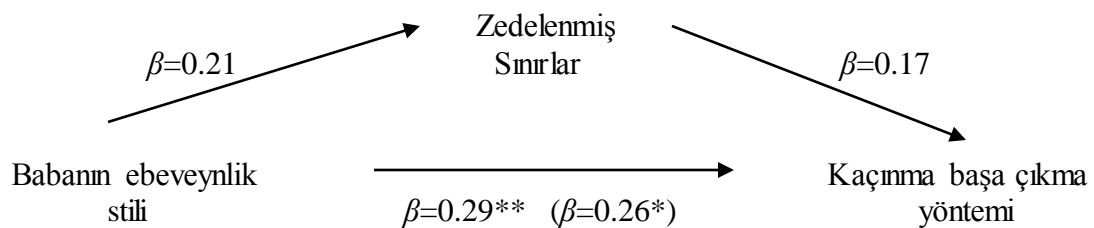
Zedelenmiş Sınırlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Zedelenmiş Sınırlar şema alanı arasında marjinal olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.213$, $p < 0.10$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.221$, $p=0.05$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Zedelenmiş Sınırlar şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.086$, $F(1, 77)=7.254$, $p < 0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.693$, $\beta=0.29$, $p < 0.01$. İkinci blokta Zedelenmiş Sınırlar şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır,

$R^2=0.113$, $F(2, 76)=4.817$, $p<0.05$. Zedelenmiş Sınırlar şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(76)=1.504$, $\beta=0.17$, $p>0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=2.332$, $\beta=0.26$, $p<0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model marjinal olarak anlamlıdır, $R^2=0.045$, $F(1, 77)=3.664$, $p<0.10$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip olmayı marjinal olarak yordamaktadır, $t(77)=1.914$, $\beta=0.21$, $p<0.10$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde anlamlı sonuçlar elde edildiği, modelin etki büyüklüğü aracı değişken eklenince arttığı ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısı aracı değişken eklenince azaldığı halde aracı değişkenin yordayıcı kontrol edildikten sonra sonuç değişkenini yordamaması Zedelenmiş Sınırlar şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olamayacağını düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi bu durumla tutarlı sonuçlar vermiştir, $z'=1.201$, $p>0.05$. Bu sonuca göre; Zedelenmiş Sınırlar şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı role sahip değildir (Şekil 10).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Şekil 10. Babanın Ebeveynlik Stili, Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi ve Zedelenmiş Sınırlar Şema Alanı Arasındaki İlişkiler

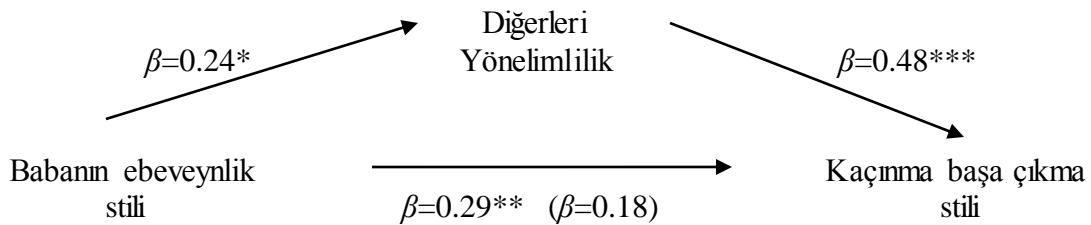
3.2.6.2.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Diğerleri Yönelimlilik şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Diğerleri Yönelimlilik şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.239$, $p<0.05$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.518$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi arasındaki ilişkide Diğerleri Yönelimlilik şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.086$, $F(1, 77)=7.254$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.693$, $\beta=0.29$, $p<0.01$. İkinci blokta Diğerleri Yönelimlilik şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.299$, $F(2, 76)=16.190$, $p<0.001$. Diğerleri Yönelimlilik şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(76)=4.801$, $\beta=0.48$, $p<0.001$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını marjinal olarak yordamaktadır, $t(76)=1.818$, $\beta=0.18$, $p<0.10$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.057$, $F(1, 77)=4.668$, $p<0.05$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Diğerleri Yönelimlilik şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=2.160$, $\beta=0.24$, $p<0.05$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Diğerleri Yönelimlilik şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.365$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Diğerleri Yönelimlilik şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında tam aracı role sahiptir (Şekil 11).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$, *** $p<0.001$

Şekil 11. Babanın Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Diğerleri Yönelimlilik Şema Alanının Aracı Rolü

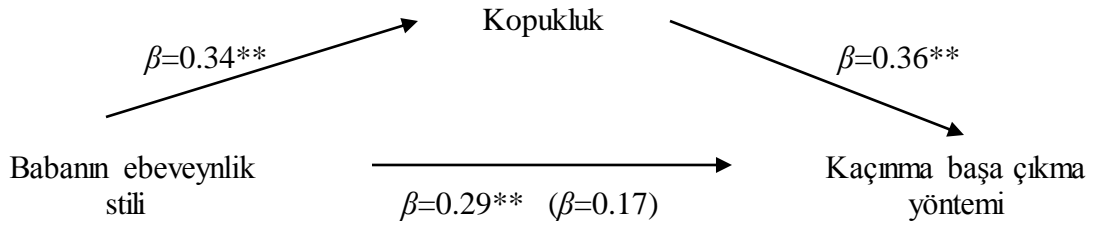
3.2.6.2.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Babanın Ebeveynlik Stilleri ve Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasındaki İlişkide Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolünün İncelenmesi

Kopukluk şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı rolü olup olmadığı incelenmiştir. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile Kopukluk şema alanı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.338$, $p<0.01$. Kopukluk şema alanı ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür, $r(77)=0.417$, $p<0.001$. Her iki korelasyon katsayısının da anlamlı olması sebebiyle analizlere devam edilmiştir.

Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasındaki ilişkide Kopukluk şema alanının muhtemel aracı rolü hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre ilk blokta oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.086$, $F(1, 77)=7.254$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=2.693$, $\beta=0.29$, $p<0.01$. İkinci blokta Kopukluk şema alanının modele eklenmesiyle elde edilen model anlamlıdır, $R^2=0.200$, $F(2, 76)=9.517$, $p<0.001$. Kopukluk şema alanı aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamaktadır, $t(77)=3.294$, $\beta=0.36$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi aile içi şiddet mağduru kadının kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmasını yordamamaktadır, $t(77)=1.578$, $\beta=0.17$, $p>0.05$.

Yordayıcının aracı değişkeni yordamasına ilişkin gerçekleştirilen regresyon analizi sonuçlarına göre oluşturulan model anlamlıdır, $R^2=0.114$, $F(1, 77)=9.941$, $p<0.01$. Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Kopukluk şema alanına sahip olmayı yordamaktadır, $t(77)=3.153$, $\beta=0.34$, $p<0.01$.

Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde elde edilen anlamlı sonuçlar, modelin etki büyüklüğünün aracı değişken eklenince artması ve yordayıcının standartlaştırılmamış katsayısının aracı değişken eklenince azalması Kopukluk şema alanının babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında aracı değişken olabileceğini düşündürmüştür. Gerçekleştirilen Sobel testi sonuçlarına göre elde edilen farklılıkların anlamlı olduğu gözlenmiştir, $z'=2.269$, $p<0.05$. Bu sonuca göre; Kopukluk şema alanı baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında tam aracı role sahiptir (Şekil 12).

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Şekil 12. Babanın Ebeveynlik Stili ile Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Arasında Kopukluk Şema Alanının Aracı Rolü

4. TARTIŞMA

Araştırma ile Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan kadınlar sosyodemografik özellikler ve Şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) çerçevesinde incelenmiştir. Bu bölümde ilk olarak elde edilen demografik bulgular tartışılacak ve literatüre sunduğu katkılardan bahsedilecektir. Tartışmanın ikinci kısmında ise aile içi şiddet mağduriyetinin Şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) açısından ele alınmasıyla ilgili bulgular değerlendirilecektir. Çalışma şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların Şema Terapi Modeli bakımından birbirlerinden farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen bilindiği kadarıyla ilk çalışma olması bakımından önemlidir. Ayrıca; yine Şema Terapi Modeli'nin önerdiği ebeveynlik stillerinin erken dönem uyumsuz şemaları ve onların aracılığıyla uyumsuz başa çıkma stillerini yordayıp yordamadığı da çalışma ile incelenmiştir.

4.1. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURU KADINLARIN SOSYODEMOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Maruz Kaldıkları Şiddete İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırma grubuna dahil edilen Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan katılımcılar kuruma başvuru sebebi aile içi şiddet mağduriyeti olan kadınlardan oluşmaktadır. Bununla beraber; kurumlara gerçekleştirilen ziyaretlerde şiddet sebebiyle başvuru oranlarının tüm başvuruların yaklaşık beşte birini oluşturduğuna tanıklık edilmiştir. Bu bilgi göz önünde bulundurulduğunda şiddet mağduru kadınların Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'ne başvuru oranlarının başka ülkelerdeki çalışmalarda elde edilen oranlara (Galano, Hunter, Howell, Miller ve Graham-Bermann, 2013) göre düşük olduğu

düşünülebilir. Aile içi şiddet mağduru kadınların uğradıkları şiddetin yapısına ilişkin bulgular konunun ele alınmasının son derece önemli oluşuna işaret etmiştir. Kurumda kalan aile içi şiddet mağduru kadınların %92.4'ü fiziksel, %73.4'ü duygusal, %84.8'i sözel, %50.6'sı cinsel ve %58.2'si ekonomik şiddete uğradığı görülürken şiddet mağduru olmayan gruptaki kadınların %2.6'sının duygusal, %7.7'sinin sözel şiddete uğradığı görülmüştür. Bulgular; cinsel şiddetin farklı şiddet türleriyle birlikte görülme sıklığının yüksek olduğu yönündeki önceki bulgularla örtüşüktür (Ellsberg, Peña, Herrera, Liljestrand ve Winkvist, 2000; Wingood, DiClemente ve Raj, 2000). Sözel şiddetin yaygın olması tehdit edilme ile şiddete maruz kalma arasındaki ilişkiyi desteklemektedir (Alsaker, Kristoffersen, Moen ve Baste, 2011). Türkiye'de gerçekleştirilen başka bir yaygınlık çalışmasında da fiziksel ve sözel şiddetin benzer oranlarda görüldüğü bulunmuştur (Cengiz Özyurt ve Deveci, 2011). Bununla beraber belirtilen çalışmada cinsel şiddetin yaygınlık oranını araştırma örneklemine göre görece düşüktür (%14.8).

Aile içi şiddet sebebiyle kurumlarda kalmakta olan kadınların belirttikleri şiddet sıklığı son derece yüksektir. Kadınların %18.5'i her gün, %18.5'i haftada 1-2 kez, %5.7'si ayda 1, %5.1'i nadiren, %2.5'i ise eşi kızdığı zaman şiddete uğradığını belirtmiştir. Bu oranlar psikiyatri servisine başvuran şiddet mağduru kadın hastalar üzerinden raporlanan şiddet sıklık oranlarının üzerindedir (Vahip ve Doğanavşargil, 2006). Psikiyatri hastası şiddet mağduru kadınlar örnekleminde bulunan oranlar kadınların %3.2'sinin her gün, %11.3'ünün haftada 1, %11.3'ünün ayda 1, %9.7'sinin 2-3 ayda 1, %9.7'sinin yılda 1, %54.8'inin ise nadiren fiziksel şiddete maruz kaldıklarını göstermiştir. Bu farklılık Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan grupların şiddet mağduriyetinin toplum temelli çalışmalarda rastlanan örneklemlerde ölçümlenenden daha yüksek oranda olduğunu göstermektedir. Kadınların yarıya yakınının 18 yaş öncesinde ilk olarak eşlerinden şiddet gördükleri yönündeki bulgular erken yaşta gerçekleştirilen evliliklerin şiddet mağduriyeti tehdidi de içerdiğini göz önünde bulundurmak gerekliliğini ortaya koymaktadır. Şiddet mağduru kadınların %73.4'ü daha önce de şiddet sebebiyle evlerini terk ettiklerini bildirmiştir. Bu bulgular Harding ve Helweg-Larsen (2009)'in sığınaklarda kalan kadınların %66.1'inin daha önce de şiddet sebebiyle şiddet uygulayıcısını terk ettiği yönündeki bulgularında olduğu gibi şiddet mağduru kadınların ilişkiyi sonlandırma

yönünde başarıya ulaşmayan çabalarının olduğunu göstermektedir. Bu durum mevcut araştırmanın kadınların terk ettikleri evlerine dönüş sayılarının genellikle tekrarlı oluşuyla paraleldir. Kadınlar eşlerinden ayrı yaşadıkları bu dönemde en çok ailelerinin yanına (%73.4), Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'ne (%26.6) ya da arkadaşlarının yanına (%15.2) gitmişlerdir. Eşten şiddet görüldüğünde en sık olarak ailenin yanına dönme bilinen diğer bağlanma figürüne yönelik olarak değerlendirilebilir. Ayrıca kültürel olarak kadının eşi ya da öz ailesi dışında kişilerle yalnız başına bulunması uygunsuz bulunuyor olabilir. Ayrıca; Kadın Konuk ve Sığınma Evleri'ne tekrarlı ziyaretlerin yoğun olması farklı çalışmalarda olduğu gibi aile içi şiddet sorunun kemikleşmiş yapısını ortaya koymaktadır (Wingood, DiClemente ve Raj, 2000).

Kadınların şiddetin ortaya çıkmasında önemli gördükleri faktörler eşin öfke kontrolünün zayıflığı, sorunlar, eşin başkalarına duyulan öfkenin kadına yönelmesi, eşin psikolojik problemleri, eşin erkek olması sebebiyle bunu kendine hak görmesi, ekonomik sorunlar, cinsel ilişkinin reddedilmesi, çocuklarla ilgili yaşanan sorunların çözülememesi, alkol/madde kullanımı, stres, erkeğe itaat edilmemesi, akraba ve çevre etkisi, kıskançlık, aldatılama, kadının anlayışsız davranışları ve kadın ve erkeğin sağlık sorunları şeklinde sıralanmıştır. Kadınların kendi bildirimleriyle eşlerinin şiddetin ortaya çıkmasında öncül gördükleri faktörler öfke kontrolünün olmaması, erkek olması sebebiyle bunu kendine hak görmesi, ekonomik sorunlar, cinsel ilişkinin reddedilmesi, başkalarına duyulan öfkenin kadına yöneltilmesi, çocuklarla ilgili yaşanan sorunların çözülememesi, erkeğe itaat edilmemesi, stres, eşin psikolojik problemleri, akraba ve çevre etkisi, alkol/madde kullanımı, kadının anlayışsız davranışları ve kadının sağlık sorunları şeklinde sıralanmıştır. Flynn ve Graham (2010) şiddetin ortaya çıkmasında öncül rol oynayan etmenleri üç başlıkta toplamışlardır. Şiddetin ortaya çıktığı ana yaklaşıldıkça derecesi artan ve her derecenin bir üst derece faktörleri üzerinde etkili olduğu öne sürülen bu faktörler şiddet mağduru ve uygulayıcısının özellikleri, yaşam koşulları ve akut tetikleyiciler şeklinde gruplanmıştır. Mağdur ve uygulayıcının özellikleri kişilik, yetiştirilme tarzı, geçmiş şiddet deneyimleri, tutum, inanç ve değerler ile uzun süreli alkol/madde ve ruh sağlığı sorunlarını içermektedir. Yaşam koşulları stres, evlilik doyumsuzluğu, aileye ilişkin endişeler, ekonomik sorunlar, sağlık sorunları ve akut

psikolojik sağlık problemleri ve alkol/madde kötüye kullanımı şeklindedir. Akut tetikleyiciler; eşin kıskırtıcı ya da öfkeli davranışları, kendini savunma ve oç alma, duygusal, ruhsal ya da fiziksel durum, iletişim problemleri, ilişkinin tehlikede olduğuna dair ipuçları, eşin dikkatini çekme ve sevgi gösterme, eşi kontrol etme, cezalandırma ya da aşağılama ve alkol kullanımı ve cinsiyet rolleri beklentisi gibi sıcak konulardır. Sonuçlar birlikte ele alındığında mevcut araştırma sonuçları belirtilen gözden geçirme çalışması sonuçları ile tutarlıdır. Kişiliğe ilişkin nedenselleştirmelerin kadınlar tarafından daha yoğun vurgulandığı görülmektedir. Ekonomik sorunların erkeklerin eş şiddetine sebep olan en önemli stres türü olduğu yönündeki bulgu mevcut araştırma ile desteklenmiştir. Çocuklarla ilgili yaşanan sorunlar kadınlar tarafından eşlerine oranla daha sık olarak şiddetin ortaya çıkış sebebi olarak görülmektedir. Sağlığa ilişkin sorunlar kadınlar tarafından daha fazla oranda şiddeti besler bulunmuştur. Öfke kontrolünde yaşanan problemler ve dışarıdaki problemlerin ev hayatına yansması hem kadınlar hem de erkekler tarafından en önemli şiddet tetikleyiciler olarak gösterilmiştir. Kıskançlık, aldatma ve cinselliğin reddi mevcut araştırmada da şiddet tetikleyiciler olarak görülmüştür. Ayrıca; çevre ve arkadaş etkisi, eşin alkol kullanımı ve cinsiyet rolleri beklentilerinin karşılanmaması gibi sorunlar da önemli şiddet tetikleyicileri olarak görülmüştür.

4.1.2. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Medeni Durumlarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlar ilişkiye başlama biçimleri bakımından birbirinden farklı bulunmuştur. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların arkadaşlık ederek ilişkiye başlama oranları birbirine yakındır. Şiddet mağduru olan kadınlar arasında istemeyerek evliliğe başlayan katılımcılara rastlanırken şiddet mağduru olmayan grupta böyle bir katılımcı yoktur. Şiddet mağduru olup kaçarak evlenmiş olan kadınlar şiddet mağduru olmayan ve kaçarak evlenen kadınların yaklaşık 3.5 katıdır. Şiddet mağduru olmayan kadınlar arasında görücü usulü evlilik daha yaygındır. Bu bilgiler birlikte ele alındığında; şiddet mağduru olmayan kadınların görücü usulü evlilik yaşasalar dahi

evliliklerinden mutlu oldukları görülmektedir. Ayrıca; hiçbir kadın görücü usulü evliliği istemedikleri bir evlilik olarak sunmamıştır. Bu oranlar şiddet mağduru olup eşleriyle birlikte yaşamaya devam eden kadınlarla gerçekleştirilen çalışma sonuçlarıyla (Güleç Öyekçin, Yetim ve Şahin, 2012) karşılaştırıldığında ailenin uygun gördüğü bir evliliği kadının ya da kadının uygun gördüğü bir evliliği ailesinin uygun bulmama olasılığının şiddet mağduru kadınlar için mevcut araştırmada daha yüksek olduğu söylenebilir. Şiddet mağduru olmayan kadınların ise ailelerinin onaylamadıkları ya da onaylamayacakları evlilik gerçekleştirme olasılıklarının daha düşük olduğu ancak bu evliliğin devam etmesini istedikleri ve devam ettirdikleri görülmektedir. Bu durum şiddet mağduru kadınların önemli yaşam olayları konusunda ebeveynleriyle ortak karar alamadıkları yönünde yorumlanabilir. Bunun dışında; kurum başvurusu yapmış olmaları göz önünde bulundurulduğunda işler yolunda gitmediğinde ebeveynlerinin güvenli üs olarak yanlarında bulunmadığı düşünülebilir.

Şiddet mağduru kadınların büyük çoğunluğu resmi nikahlı evli; beşte biri boşanmıştır. Özellikle Batı ülkelerdeki sığınaklarda gerçekleştirilen çalışmalarda evlilik öyküsü olmayan kadınların sığınaklardan faydalanma oranlarının daha yüksek olduğu görülmekle beraber (Harding ve Helweg-Larsen, 2009; Alsaker, Kristoffersen, Moen ve Baste, 2011) bu durumun kültürel normlarla ilgili olduğu düşünülebilir. Batılı ülkelerde de kırsal kesime gidildikçe sığınaklarda yaşayan kadınların evli ya da boşanmış olma oranı artmaktadır (Wingood, DiClemente ve Raj, 2000). Şiddet mağduru kadınların yaklaşık %70'i kuruma kabulü öncesinde kendisine şiddet uygulayan kişiyle birlikte yaşamaktadır. Bununla beraber; uygulamalar sırasında mevcut araştırma örneklemindeki kadınların bir kısmının eşleri tutuklu olduğu için eşlerinden ayrı yaşadıkları öğrenilmiştir. Bu grubun tutukluluk süreci sonrası şiddet uygulayıcısıyla birlikte yaşamaya devam etme ihtimali göz önünde bulundurulduğunda şiddet mağduru kadınların şiddet uygulayıcısıyla birlikte yaşama oranlarının çok daha yüksek olabileceği düşünülebilir. Bulgular kadın sığınaklarında kalan katılımcılarla gerçekleştirilen başka çalışmalarda elde edilen sonuçlardan farklıdır (Harding ve Helweg-Larsen, 2009). Bu durum; anılan araştırmada katılımcıların önemli bir kısmının evli olmadıkları romantik ya da cinsel partnerlerinden şiddet gördükleri için kuruma başvurmuş olmasıyla açıklanabilir. Şiddet mağduru

kadınların %72.2'si ilk, %24.1'i ikinci evliliğini sürdürmektedir. Araştırma sorularında doğrudan sorulmamış olmakla beraber ikinci evliliğini süren kadınların pek çoğu ilk evliliklerinde de şiddet gördüklerini ifade etmiştir. Bu durum şiddetin tekrarlayıcı bir yapıda olduğu durumların özel bir inceleme alanı olması gerektiği yönündeki görüşleri desteklemektedir (Salter, 2014). Şiddet mağduru kadınların eşlerinin %68.4'ü ilk, %26.6'sı ikinci evliliklerini sürmektedir. Bu oranlar şiddet mağduru olmayan kadınlardan elde edilen oranlarla benzerdir. Şiddet, geçimsizlik, sevgi-saygı ilişkisinin bitmesi ve alkol madde kullanımı kadınların en sık bildirdiği boşanma gerekçeleridir.

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların evlilik yaşları birbirinden farklı değilken şiddet mağduru kadınların eşlerinin evlilik yaşları şiddet mağduru olmayan katılımcıların eşlerinin evlilik yaşından büyüktür. Bununla beraber şiddet mağduru olan gruptaki kadınlar şiddet mağduru olmayan grubundaki kadınlara göre eşlerinden yaşça daha küçüktür. Bu durum şiddet mağduru grubun eşleriyle yaşadıkları çatışmalarda ve bu çatışmaları şiddet içermeyen yöntemlerle ele alamamalarında yaş farkının da rol oynayabileceğini düşündürmüştür. Şiddet mağduru olan grubun evlilik süresi şiddet mağduru olmayan gruba göre daha kısadır. Bu durum literatürde var olan evliliğin süresi arttıkça şiddet yaşanma ihtimalinin azaldığı yönündeki bulgularla paraleldir (Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler, 2008).

Şiddet mağduru olmayan kadınların tamamı evliliğinin devam etmesini isterken şiddet mağduru kadınların büyük çoğunluğu evliliklerinin devam etmesini hiçbir şekilde istememektedir. Şiddet mağduru kadınlar boşanma sonrası eşten şiddet görme ihtimali, çocuklarla ilgili sebepler, toplumun boşanmış kadına bakış açısı ve ekonomik sorunları evliliklerini bitirmelerine engel olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bulgular Choice ve Lamke (1999)'nin kadınların ilişkilerini bitirmeden önce daha iyi durumda olacaklarını düşünmeleri gerektiği yönündeki bulgularıyla tutarlıdır. Araştırmacılara göre; ilişkiyi bitirmenin kendisini daha iyi koşullara kavuşturacağına inanan kadınlar ilişki sorunları artmış, alternatifleri güçlenmiş, sahip oldukları normlar ilişkiyi bitirmeyi destekleyen kadınlardır. Geri alınamayacak yatırımlar yapmış olmak ise kadınların ilişkiyi

bitirmemeleriyle ilişkilidir. Kadınların kişisel ve yapısal kaynaklarının bu ayrılığa dayanmalarını sağlayacak seviyede olması ayrılık kararı almalarında etkilidir. Mevcut araştırmada şiddet mağduru kadınların evliliklerini herhangi bir koşulda sürdürmek istememeleri ilişki rahatsızlığının artmış olmasına; kadınların evliliklerini bitirememeleri ise araştırmada belirtilen ayrılığın iyi gelip gelmeyeceği yönündeki kıstaslar ile benzerdir. Şiddetin devam etme ihtimali kadınların cevaplarında da ifade edilen erkeğin şiddeti hak olarak görmesi şeklindeki toplumsal boyutunun bir uzantısı olarak düşünülebilir. Bunun dışında; pek çok kadın yasal süreçlerin de şiddeti engellemede yetersiz kaldığını belirtmiştir. Çocukların ilişkiyi bitirme konusunda oluşturduğu engeller çocuğun babasız büyüyecek olması ve ekonomik olarak tek başına büyütmede yaşanabilecek zorluklar olarak düşünülebilir. Uygulamalar sırasında kadınların eşlerini “kocalık” ve “babalık” yönünden ayrı ele almaya meyilli olduklarına yaygın olarak rastlanılmıştır. Çocuğun büyütülmesiyle ilgili sorunlar ise kadınların boşanmayı göğüsleyebilecek kaynaklara sahip olmadığına işaret etmektedir. Özellikle kadınların pek çoğunun çalışma deneyimi olmadığı ve kurumda kaldıkları süreçte kamu fonlarıyla desteklendikleri düşünüldüğünde ekonomik sorunların karar alma sürecindeki etkileri belirgindir.

4.1.3. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Demografik Yapılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şiddet mağduru olan kadınlar şiddet mağduru olmayan kadınlardan yaşça küçüktür. Her iki gruptaki katılımcılar doğum yerleri bakımından benzerdir. Çoklukla kırsal kesimden gelen katılımcıların büyük çoğunluğu genellikle daha büyük nüfuslu yerleşim yerlerine olacak şekilde göç etmiştir. Katılımcıların üçte biri bu göçlerin evlenmeleri sebebiyle gerçekleştiğini belirtmiştir. Her ne kadar iki gruptaki katılımcıların göç oranları birbirinden farklı bulunmasa da; eşinden şiddet gören katılımcıların yeni ve daha karmaşık bir yerleşim yerinde kendi imkanlarıyla şiddetle baş etmeleri daha güçleşmekte ve kuruma başvuru daha olası bir seçenek halini almakta olabilir.

Araştırma örneğine dahil edilen şiddet mağduru olmayan katılımcılar şiddet mağduru olan katılımcılarla öğrenim düzeyi bakımından eşlenmiştir. Bununla beraber; aradaki yaş farkına rağmen iki grubun da öğrenim düzeylerinin düşük olması dikkat çekicidir. Şiddet mağduru katılımcıların çoklukla düşük eğitim seviyesine sahip olması literatürdeki sığınaklarda (Alsaker, Kristoffersen, Moen ve Baste, 2011; Wingood, DiClemente ve Raj, 2000) ya da eşleriyle yaşayan (Caetano, Vaeth ve Ramisetty-Mikler, 2008) şiddet mağduru kadınlarla gerçekleştirilen çalışmalarla paralel bir durumdur. Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt (2004) tarafından gerçekleştirilen metaanaliz çalışması da eğitim seviyesi ve şiddet mağduriyeti arasında ters yönlü ilişki olduğunu göstermiştir. Katılımcıların eşlerinin öğrenim düzeyleri de genel olarak düşüktür.

Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınların sahip oldukları çocuk sayıları birbirinden farklılaşmazken şiddet mağduru kadınların çocuklarının yaşı şiddet mağduru olmayan gruptaki katılımcıların çocukların yaşına göre daha küçüktür. Bu durum literatürdeki metaanaliz çalışması sonuçlarıyla da tutarlıdır (Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004). Şiddet mağduru kadınların çocuklarla ilgili sorunları da şiddete uğrama sebepleri arasındaki nedenler arasında sıraladıkları düşünüldüğünde belirtilen fark dikkate alınması gereken bir sonuçtur. Farklı çalışmalarda da kadınların büyük çoğunluğunun sığınaklara çocuklarıyla beraber başvuruyor olması şiddet mağduru kadınların ebeveyn bakımına ihtiyaç duyacak yaşta çocuk sahibi oldukları şeklinde yorumlanabilir (Wingood, DiClemente ve Raj, 2000).

4.1.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ekonomik Yapılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şiddet mağduru kadınların pek çoğu daha önce herhangi bir işte çalışmamış ya da kayıt dışı istihdam edilmiş kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma örneğine dahil edilen şiddet mağduru olmayan katılımcıların çalışma oranları şiddet mağduru olan katılımcılardan daha düşüktür. Katılımcıların eşlerinin çalışma durumları ise tam tersi

bir tablo sergilemiştir. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların eşlerinin tamamına yakını çalışmaktadır ve bu grubun büyük çoğunluğu sigortalı işlerde istihdam edilmektedir. Şiddet mağduru olan katılımcıların eşlerinin ise ancak yarıdan fazlası sigortalı bir işte istihdam edilmektedir. Bununla paralel olarak şiddet mağduru olmayan katılımcıların eşleri çalışma hayatında daha üst kademelerde bulunmaktadır. Bulgular birlikte ele alındığında; şiddet mağduru olmayan katılımcıların, eşlerinin ekonomik durumunun daha iyi olması sebebiyle çalışma hayatına daha az katılıyor olması muhtemeldir. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların aylık geliri şiddet mağduru olan katılımcılardan yüksektir. Bu bulgular; şiddet mağduru kadınların bir işte çalışma ve para yönetimi yönünde genel anlamda sorunlar yaşadıkları yönündeki önceki bulgularla tutarlıdır (Gorde, Helfrich ve Finlayson, 2004). Literatüre bakıldığında eş şiddeti mağduriyeti ile gelir durumu arasındaki ilişkiye ilişkin bulgular çelişkili sonuçlar vermektedir (Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004). Bununla beraber sığınaklarda kalan katılımcılarla gerçekleştirilen çalışmalar kadınların genel olarak düşük sosyoekonomik düzeye ait olduklarını göstermektedir (Alsaker, Kristoffersen, Moen ve Baste, 2011; Wingood, DiClemente ve Raj, 2000; Galano, Hunter, Howell, Miller ve Graham-Bermann, 2013; Harding ve Helweg-Larsen, 2009). Bu sonuçlar özellikle şiddet içerikli bir ilişkiyi terk etmek isteyen ancak yeterli kaynağa sahip olmayan kadınlar için sığınakların önemine dikkat çekmektedir.

4.1.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Fizyolojik ve Psikolojik Sağlık Durumlarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şiddet mağduru olan kadınların hem fizyolojik hem de psikolojik bir süreğen sorun yaşama oranı şiddet mağduru olmayan katılımcılara göre daha yüksektir. Özellikle şiddet mağduru olmayan katılımcılarının yaşının daha yüksek olduğu düşünüldüğünde bu bulgu önem kazanmaktadır. Her iki grup için de temel şikayetlerin kaygı ve depresyona ait semptomlardan oluşması literatürdeki çalışmalarda da gözlenen bir durumdur (Astin, Ogland-Hand, Coleman ve Foy, 1995; Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004). Bunun dışında; şiddet mağduru kadınların yarısında intihar girişimi öyküsüne rastlanmışken

şiddet mağduru olmayan grupta hiçbir kadın intihar girişiminde bulunmamıştır. Bu durum literatürdeki çalışmalarla örtüşüktür (Galano, Hunter, Howell, Miller ve Graham-Bermann, 2013; Stith, Smith, Penn, Ward ve Tritt, 2004). Mevcut araştırmada intihar girişimlerinin tekrarlı olması ve erken yaşlardan itibaren görülmesi kadınların genel olarak yaşam problemlerini çözme konusunda yeterli kaynak ve yetkinliğe sahip olmadığı yönünde yorumlanabilir.

4.1.6. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Ebeveynlerine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şiddet mağduru olmayan kadınlarda şiddet mağduru gruba göre anne kaybı öyküsü marjinal olarak baba kaybı ise anlamlı derecede yüksektir. Şiddet mağduru olmayan kadınların ebeveynlerinin eğitim düzeyi şiddet mağduru olan kadınların ebeveynlerinin eğitim düzeyinden farklı değildir. Bu bilgiler; iki grubun yaşları arasındaki ortalama on yıllık fark dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Şiddet mağduru olmayan katılımcıların yaşlarının şiddet mağduru katılımcılara eşlenmesi ile gerçekleştirilecek çalışmalarda şiddet mağduru olmayan kadınların daha yüksek ebeveyn eğitim düzeyine sahip olmaları toplumsal kaynakların daha elverişli olacağı düşünüldüğünde muhtemeldir. Şiddet mağduru olmayan kadınların geniş ailelerde büyümüş olma ihtimali şiddet mağduru olan kadınların geniş ailede büyümüş olma olasılığından daha yüksektir. Bununla beraber; belirtilen bulguların iki grubun yaşlarındaki farklılıktan etkilenme olasılığı yüksektir.

4.1.7. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınların Çocukluk Yaşantılarına İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların 15 yaş öncesinde şiddet mağduru olmayan gruba göre daha fazla fiziksel ya da psikolojik rahatsızlık yaşadığı görülmüştür. Kadınların fizyolojik ve psikolojik açıdan daha fazla yıprandıkları düşünüldüğünde şiddete ve yaşam olaylarına

karşı dayanıklılıklarının bu durumdan olumsuz etkilendiği düşünülebilir. Şiddet mağduru kadınların erken dönemde ebeveynlerinden ayrı kalma yaşantısı şiddet mağduru olmayan gruba oranla daha fazladır. Bu bulgunun şiddet mağduru kadınların ebeveynlik stilleri puanlarının şiddet mağduru olmayan kadınların puanlarından yüksek oluşuyla paralel olduğu düşünülebilir.

Aile içi şiddet mağduru kadınların 15 yaş öncesinde fiziksel şiddete maruz kalma oranı şiddet mağduru olmayan kadınlardan 10 kat daha fazladır ve şiddet çok daha erken yaşlarda başlamaktadır. Şiddet mağduru olmayan hiçbir katılımcı çocukluk döneminde cinsel şiddete maruz kalmamışken Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan katılımcıların dörtte biri çocukluğunda cinsel şiddet mağduru olduğunu belirtmiştir. İki katılımcının verisi ise cinsel şiddet mağduriyetinin 15 yaşından sonra gerçekleşmiş olması dolayısıyla verisetine dahil edilmemiştir. Dolayısıyla; şiddet mağduru kadınlar için yaşam boyu cinsel şiddet mağduriyetinin daha yüksek olabileceği düşünülmektedir. Kadınların tamamına yakını daha önceden tanıdığı kişilerin cinsel istismarına maruz kalmıştır. Bu durum; literatürdeki cinsel istismarın çoğunlukla aile üyeleri ya da tanıdıklar tarafından gerçekleştirildiği yönündeki bulguyla benzerdir (Finkelhor, 1994). Şiddet mağduru kadınların çocuklukta cinsel istismara uğrama oranlarının yüksek olduğu yönündeki bulgu çocukluk cinsel istismarının şema şiddetini artırdığı yönündeki çalışma sonuçları dikkate alındığında iki grup arasındaki şema boyut ve alan puanları farklılığı yönündeki bulguları desteklemektedir (Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013). Aile içi şiddet mağduru kadınların 15 yaş öncesinde duygusal şiddete maruz kalma oranı şiddet mağduru olmayan kadınlardan yaklaşık 15 kat daha fazladır ve şiddet çok daha erken yaşlarda başlamaktadır. Bulgular birlikte ele alındığında; şiddet mağduru kadınların erken dönem fiziksel, cinsel ya da duygusal istismara uğramalarının şema oluşumuna katkı sağladığı düşünülebilir (Calvete ve Orue, 2012; Crawford ve O'Dougherty Wright, 2007; Cukor ve McGinn, 2006; Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013).

4.2. AİLE İÇİ ŞİDDET MAĞDURİYETİNİN VE ŞEMA TERAPİ MODELİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.2.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Erken Dönem Uyumsuz Şemalar Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırma sonuçlarına göre; şiddet mağduru olan kadınların Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Duyguları Bastırma, İç İç Geçme/Bağımlılık, Kendini Feda, Terk Edilme, Cezalandırılma, Kusurluluk, Tehditler Karşısında Dayanıksızlık şema boyutlarında elde ettikleri puanlar şiddet mağduru olmayan kadınların elde ettikleri puanlardan daha yüksektir. Bu sonuçlar literatürde şimdiye değin gerçekleştirilen şiddet mağduriyeti ve şema boyutları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara (Crawford ve O'Dougherty Wright, 2013; Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013; Calvete, Estévez ve Corral, 2007) katkı sağlaması açısından önemlidir. Crawford ve O'Dougherty Wright (2013)'ın şiddet mağduru olan katılımcılar ile gerçekleştirdikleri çalışmalarında Güvensizlik, Kendini Feda ve Duyguları Bastırma şema boyutlarının daha fazla sayıda şiddet deneyimi ile ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Mevcut araştırmada elde edilen sonuçlar anılan çalışma sonuçlarıyla paralel olmakla beraber çok daha fazla sayıda şema boyutunu içermektedir. Bu farklılık kullanılan analizlerin aynı olmamasıyla açıklanabilir. Mevcut çalışmada karşılaştırma analizleri yapıldığından şema boyutlarındaki puan yükselmelerinden çok puan yükselmelerinin karşılaştırma grubundan anlamlı derecede farklı olup olmadığına bakılmıştır. Veri gözden geçirildiğinde ilişki bir analiz için de benzeri ve fazla sayıda şema boyutunu içeren sonuçlar elde edileceği düşünülmüş olmakla beraber bu durum göz önünde bulunması gereken bir faktördür. Araştırma sonuçlarındaki farklılaşmanın muhtemel bir diğer sebebinin örneklem seçimlerindeki farklılık olabileceği düşünülmüştür. Crawford ve O'Dougherty Wright (2013)'ın çalışmasında örneklem şiddet içerikli bir ilişkiye devam eden kız ve erkek üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Mevcut çalışmada yalnızca Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan evli kadın katılımcılar araştırma örneğine

dahil edilmiştir. Şiddet mağduru olan grup örneklemindeki katılımcılar için şiddet dayanılamayacak ve kişisel olarak baş edilemeyecek boyutlara geldiğinden kurum müdahalesine ihtiyaç duymaktayken diğer çalışmada süregiden bir romantik ilişki söz konusudur. Ayrıca; Crawford ve O'Dougherty Wright (2013)'ın çalışmasında katılımcıların maruz kaldıkları şiddet türü, sıklığı ve ağırlığı gibi betimleyici bilgiler makale dahilinde sunulmadığından analiz sonuçlarındaki farklılığın bu gibi değişkenlerden etkilenip etkilenmediği açık değildir.

Şiddet mağduru olan ve olmayan grupların şema alanları açısından farklılaşp farklılaşmadığına bakıldığında şiddet mağduru kadınların Zedelenmiş Otonomi (İç İç Geçme/Bağımlılık, Terk Edilme, Başarısızlık, Karamsarlık, Tehditler Karşısında Dayanıksızlık), Diğerleri Yönelimlilik (Kendini Feda, Cezalandırılma) ve Kopukluk (Duygusal Yoksunluk, Duyguları Bastırma, Sosyal İzolasyon/Güvensizlik, Kusurluluk) şema alanlarından elde ettikleri puanların şiddet mağduru olmayan elde ettikleri puanlardan anlamlı derecede yüksek olduğu gözlenmiştir. İki grup Yüksek Standartlar (Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık) ve Zedelenmiş Sınırlar (Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim) şema alanları bakımından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar şema boyutlarına ilişkin farklılaşma puanlarıyla birlikte ele alındığında iki grup arasında anlamlı farklılık gösteren şema alanlarının tüm alt boyutlarının iki grup arasında anlamlı farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu örtüşme Şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003)'nin aile içi şiddet mağduriyetini ele almada elverişli bir bakış açısı sunduğu şeklinde değerlendirilebilir. Literatürde var olan çalışmalar gözden geçirildiğinde Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker (2013)'ın çocuklukta duygusal istismar ve şiddet mağduriyeti ve uygulayıcısı olma arasındaki ilişkide şema alanlarının aracı rolünü inceledikleri araştırmada yalnızca Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının aracı değişken olarak şiddet mağduriyetini yordadığı gözlenmiştir. Ayrıca; Crawford ve O'Dougherty Wright (2013)'ın şema boyutları temelinde gerçekleştirdikleri çalışmalarında Güvensizlik/Suistimal Edilme, Kendini Feda ve Duyguları Bastırma şema boyutlarının şiddet mağduriyetini yordadığı bulunmuştur. Bu sonuçlar belirtilen şema boyutlarının Türkçe Formda Kopukluk (Güvensizlik/Suistimal Edilme ve Duyguları Bastırma) ve Diğerleri Yönelimlilik (Kendini Feda) şema alanları altında toplanması

sebebiyle araştırma bulgularıyla örtüşüktür. Anılan çalışma bulguları birlikte ele alındığında özellikle Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının şiddet mağduru kadınlar için daha yüksek puanların gözlemlenmesi açısından ön plana çıktığı söylenebilir. Bununla beraber; daha önce de değinildiği gibi kullanılan araştırma yönteminde farklılıklar ve belirtilen çalışmalarda evli kadın katılımcılar yerine romantik ilişki sürecindeki üniversite öğrencisi katılımcıların bulunması mevcut araştırma ile literatürdeki sonuçlar arasındaki bulgu farklılıklarını açıklayabilir.

Şiddet mağduru kadınların şiddet mağduru olmayan kadınlardan yüksek puan aldıkları ve diğer çalışmalarda da şiddet mağduriyetini en çok yordayan şema alanı olarak ortaya konulan Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı incelendiğinde bu alana sahip bireyler temel güven, bağlanma, sevilme, istikrarlılık gibi alanlardaki ihtiyaçların karşılan(a)mayacağına yönelik beklenti ve kaygı içerisindedirler. Günlük yaşantı ve romantik ilişkilerde deneyimlenen yaşantıların geçmiş yaşantıların yeniden sahnelenmesi olarak algılanması ve kaygı süzgeciyle değerlendirilmesi Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanına sahip bireylerin şiddet içerikli durumlara maruz kalma olasılıklarını artırıyor olabilir. Literatürde eşinden şiddet gören kadınların depresyon puanlarının Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı tarafından yordandığını öne süren çalışmalar (Calvete, Estévez ve Corral, 2007) bu açıklamayla tutarlı sonuçlar vermektedir. Bulgular Schmidt, Joiner, Young ve Telch (1995)'in Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanına sahip bireylerin depresyona daha yatkın olduğu yönündeki görüşüyle de paraleldir. Mevcut çalışmada katılımcıların depresyon düzeyleri kurum hassasiyetleri sebebiyle standartlaştırılmış ölçeklerle ölçümlenememiş olmakla birlikte demografik formda elde edilen bilgilere göre şiddet mağduru olan gruptaki kadınlarda (büyük çoğunluğu depresif ve anksiyöz içerikli) psikiyatrik şikayet yaşanma sıklığının şiddet mağduru olmayan gruptaki sıklığın dört katı oluşu bu saptamayla ve başka diğer çalışmalarda (Cámara ve Calvete, 2012) paraleldir.

Şiddet mağduru kadınların şiddet mağduru olmayan kadınlardan farklılaştıkları bir diğer şema alanı olan Diğerleri Yönelimlilik şema alanı onay almak ve bağlantı kurmak amacıyla kendi duygu, istek ve yönelimlerinden başkalarınınkine önem verirler.

Literatürde erken dönem uyumsuz şemalar ve şiddet mağduriyeti üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda Kendini Feda şema boyutunun şiddet mağduriyetini yordadığına (Crawford ve O'Dougherty Wright, 2013; Cukor, McGinn, 2006) ilişkin birtakım bulgular vardır. Bununla beraber; Diğerleri Yönelimlilik şema alanının çocuklukta duygusal istismar ve erişkin dönemde şiddet mağduriyeti arasında aracı rolünün incelendiği çalışmada Diğerleri Yönelimlilik şema alanının beklenilen aksine şiddet mağduriyetini yordamadığı bulunmuştur (Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013). Literatürdeki bu farklılıkları daha iyi açıklayabilmek için yeni çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut çalışmada şiddet mağduru kadınların Diğerleri Yönelimlilik şema alanı puanlarının şiddet mağduru olmayan kadınların elde ettiğinden daha yüksek olması, şiddet mağduru olan katılımcıların ekonomik açıdan dezavantajlı konumda olan katılımcılardan oluşurken şiddet mağduru olmayan katılımcıların orta gelir seviyesine sahip katılımcılardan oluşmasıyla açıklanabilir. Kağıtçıbaşı (1996)'nın önerdiği özerk-ilişkisel benlik modeline göre; Türkiye'de düşük sosyoekonomik düzeye mensup ebeveynler çocuklarından itaat beklerken yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ebeveynler çocuklarının kendileriyle duygusal bağılıkları olmasını beklemekte ancak bireyselleşmelerini de desteklemektedirler. Şiddet mağduru olan katılımcıların alt sosyoekonomik düzeye mensup olmalarıyla da bağlantılı olarak çocukluk dönemlerinden itibaren aile içinde çocuk rolünün ötesinde bir ebeveyn ya da yardımcı ebeveyn rolü edinmiş olmaları muhtemeldir. Uygulamalar sürecinde bireysel görüşmelerde edinilen bilgiye göre şiddet mağduru kadınların yaşadıkları olumsuz deneyimleri çocuklarına ve aile üyelerine yansıtmamak amacıyla şiddet bu denli artana kadar katlanmaları ve çocuklukla aile üyelerinden destek alamamaları da bu görüşle paraleldir.

Mevcut araştırmada şiddet mağduru olan kadınların şiddet mağduru olmayan kadınlardan daha yüksek puanlar elde ettiği bir diğer şema alanı Zedelenmiş Otonomi şema alanıdır. Literatürde bulguları yorumlama konusunda gösterge olabilecek herhangi bir bilgiye rastlanmamış olmakla beraber; bu şema alanına sahip bireylerin aşırı pohpohlanma ya da ihmal sebebiyle kendilerini idame ettirecek davranış ve becerileri öğrenememeleri iki grubun birbirinden farklılaşmalarını açıklamada başlangıç noktası olabilir. Araştırma örneklemine dahil edilen şiddet mağduru kadınlar çocuklukla yüksek derecede ihmal ya da

sosyoekonomik yoksunluk içeren erken dönem yaşantıları gereği sosyoekonomik gelişimlerine yatırım yapamamış kadınlardan oluşmaktadır. Bu gruptaki katılımcıların çoğunluğu kurum ya da devlet desteği almaktadır ve henüz kendi yaşamlarını kuramamışlardır.

Katılımcıların birbirinden farklılaşmadıkları Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip bireyler öz-denetim, doyum erteleme ve disiplin konularında sorunlar yaşamaktadırlar. Klinik gözlem istikrar ve plan yapma konusunda şiddet mağduru olan grubun şiddet mağduru olmayan gruptan daha düşük puanlar elde edebileceğini düşündürmekle beraber çalışma sonuçları herhangi bir farklılığa işaret etmemiştir. Her iki grup da ortalamaya yaklaşan puanlar sergilemiştir. Türkiye'nin karşılıklı bağımlılık sergileyen benlik yapısına sahip kolektif kültürüne (Markus ve Kitayama, 1991) daha yakın durduğu göz önünde bulundurulduğunda Zedelenmiş Sınırlar şema alanına dair ölçek maddelerinin bireyci ve topluma karşı koyan içerikte olmasının her iki grubun da bu alana düşük puanlar vermesine sebep olduğu düşünülebilir. Ayrıca; Zedelenmiş Sınırlar şema alanına sahip bireylerin aile kökenlerinde görülen aşırı izin verici ve hoşgörülü yapının da belirtilen benlik gelişimi yapısıyla uygun olmadığı söylenebilir. Bu sebeplerle çocukluk ve erişkinlikteki sömürü ve istismardan bağımsız olarak her iki grubun da Zedelenmiş Sınırlar alanında yüksek puanlar elde etmemesi beklenebilir.

Araştırma gruplarının birbirlerinden farklılaşmadığı bir diğer şema alanı olan Yüksek Standartlar şema alanı Şema Ölçeği'nin Türkçe güvenilirlik geçerlilik çalışmasında elde edilen ve özgün formda bulunmayan bir alandır. Kapsadığı şema boyutları bakımından bu alana sahip bireyler güvenli bir benlik algısına sahip değildiler. Bununla ilintili ortaya çıkan onaylanmama ve utanç duygularından kaçınma amacıyla kendisi ve diğerlerinden yüksek standartları başarmak için mükemmeliyetçilik ve katı tutum içerisinde davranır ve aşırı eleştirel bir yapı sergilerler. Şiddet mağduru olan katılımcıların benlik yapılarındaki güvensizlik sebebiyle belirtilen katı tutum ve mükemmeliyetçi yaklaşım açısından şiddet mağduru olmayan katılımcılardan daha yüksek puan almaları beklenebilir olmakla beraber sosyoekonomik kaynakların yetersiz olması sebebiyle böyle

bir yapı geliştirememiş ve şiddet mağduru olmayan grupla benzer puanlar almış olmaları muhtemeldir.

4.2.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Ebeveynlik Stilleri Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların algılanan ebeveynlik stilleri bakımından şiddet mağduru olmayan kadınlarla karşılaştırıldığında annenin ve babanın Kuralcı/Kalıplı, Küçümseyici/Kusur Bulucu, Duygusal Bakımdan Yoksun Brakıcı, Sömürücü/İstismar Edici, Kontrol Etmeyen/Sınırsız, Kötümser/Endişeli ve Cezalandırıcı ebeveynlik stilleri için farklılık gösterirken Aşırı Koruyucu/Evhamlı, Başarı Odaklı ve Duygularını Bastran/Değişime Kapalı ebeveynlik stilleri için farklılık göstermediği gözlenmiştir. Farklılık bulunan tüm ebeveynlik stillerinde şiddet mağduru grubun elde ettiği puan şiddet mağduru olmayan grubun elde ettiği puandan yüksektir.

Anne ve babaların sergiledikleri ebeveynlik stillerine ilişkin analizler sonucunda şiddet mağduru olan grubun ebeveynlerinin çocuklarının bireyselleşmelerine alan bırakmayan, sınır koymayan, istismar eden, küçümseyen, kötümser ve duygusal ihtiyaçları karşılamayan yapıda oldukları görülmüştür. Simons, Simons, Lei ve Landor (2012) çalışmalarında ergenlik döneminde ebeveynleri tarafından katı muamele göre Afrika kökenli Amerikalı kadınların 17-20 yaş döneminde ilişkileri daha problemlili görmeye eğilimli olduğunu, bu durumun 20 yaş sonrasında problemlili ilişki yaşama olasılığını ve bu durumun da evliliğe olumsuz bakış açısı geliştirmeyi yordadığını bulmuşlardır. Araştırma grubunu oluşturan kadınların sosyokültürel sebeplerle erken yaşta evlendikleri göz önünde bulundurulduğunda benzeri bir boylamsal bağlantının araştırma örneklemini oluşturan şiddet mağduru kadınların problemlili evlilik ilişkileri sürmeleri bakımından geçerli olduğu düşünülebilir. Ayrıca; istismar edici ve küçümseyen ebeveynlik stillerinin şiddet mağduru olan grupta daha fazla görülmesi şiddet mağduru kadınlarının ailelerinde duygusal kötü muamele öyküsünün daha fazla olduğu yönündeki bulgularla paralellik

göstermektedir (Cascardi, O'Leary, Lawrance ve Schlee, 1995; Downs, Miller, Testa ve Panek, 1992; Crawford ve O'Dougherty Wright, 2013; Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013).

Katılımcılar ebeveynlerinin Aşırı Koruyucu/Evhamlı, Başarı Odaklı ve Duygularını Bastran/Değişime Kapalı ebeveynlik stilleri bakımından birbirinden farklılaşmamıştır. Anılan ebeveynlik stilleri için çok düşük ya da çok yüksek puanlara nadir olarak rastlanmıştır. Ebeveynin Aşırı Koruyucu/Evhamlı olmasının bireylerin deneyimleme ve öğrenme repertuarı ile sorun çözme yeteneğini kısıtlaması beklenebilir (Segrin, Woszidlo, Givertz ve Montgomery, 2013). Bunlar beraber; araştırma sonuçları bu yönde bir bulguya işaret etmemiştir. Ayrıca; Duygularını Bastran/Değişime Kapalı ebeveynlik stiline kişilerin duygu deneyimleme ve düzenleme repertuarını zenginleşmesini engellemesi yoluyla evlilik hayatında sorun yaşaması ve bu durumun şiddet içeren durum yaşamalarına sebep olması beklenebilir (McKinney, Milone ve Renk, 2011; Rothrauff, Cooney ve An, 2009). Araştırma örneklemelerinin ebeveynlerinin Başarı Odaklı ebeveynlik stilinde farklılaşmadıkları görülmüştür. Bu bulgu, çocuklarında ebeveynlerinden koşullu muamele gören annelerin kendilerini daha değersiz ve etkili çözüm yollarını daha az kullanabilir hissettikleri yönünde çalışmalarla (Assor, Roth ve Deci, 2004) ters düşmektedir. Şiddet mağduru katılımcıların uyumsuz şemalar ve başa çıkma yöntemleri bakımından şiddet mağduru olmayan katılımcılardan daha yüksek puanlar elde ettikleri düşünüldüğünde Başarı Odaklı ebeveynlik stiliyle yetiştirilmeleri beklenebilirken bulgular bu yönde değildir.

4.2.3. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Uyumsuz Başa Çıkma Yöntemleri Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınların karşılaştırma grubundan farklı puanlar elde ettiği telafi ve kaçınma başa çıkma yöntemleri tartışılacaktır.

4.2.3.1. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Telafi Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Mevcut araştırmada şiddet mağduru kadınların Statü Düşkünlüğü, Kontrol Edicilik, Mesafelilik, Aşırı Bağımsızlık ve Asilik telafi başa çıkma stillerinde şiddet mağduru olmayan kadınlardan yüksek puanlar elde edildiği görülmüştür. Konuya ilişkin literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte; belirtilen başa çıkma stilleri birlikte ele alındığında genellikle uzak durma ve yalnızlaşma temasının ortak olduğu düşünülebilir. Bu durum şiddet mağduru kadınların yaşadıkları temel güven ve yakınlık sorunuyla ilişkili olabilir. Çocukluklarında kendi aileleriyle ilişkilerinde ve yetişkinlikte ise en yakın duygusal bağ kurabilecekleri kişi olan eşleriyle ilişkilerinde psikolojik, fiziksel ve cinsel kötü muameleye uğrayan kadınların kendilerini toplumdaki soyutlamaya çalışarak kötü yaşantıları boyunca gelişen şemaları ile baş etmeye çalışmaları olası gözükmemektedir. Kendilerini güvende hissetmeyen kadınlar başkalarının davranışları üzerinde kontrol kurma, onlardan ayrı olma, statü sahibi olma ve şu anda statü sahibi olan kişilere karşı gelme yoluyla yaşadıkları şemaları yokmuş gibi davranarak temeldeki güvensizlik hisleriyle başa çıkmaya çalışıyor olabilirler. Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlar Manipüle Edicilik, Kendi Yönelimlilik ve Eleştiriye Tahammülsüzlük telafi başa çıkma yöntemleri bakımından birbirinden farklılaşmamıştır. Bu durum kültürün genelinde var olan kolektivist yapı (Markus ve Kitayama, 1991) ve bununla paralel olarak evli (ve çocuk sahibi) kadınların bireyci yönde davranmamasıyla açıklanabilir.

4.2.3.2. Aile İçi Şiddet Mağduriyetinin Kaçınma Başa Çıkma Yöntemi Açısından İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Aile içi şiddet mağduru kadınlar Psikosomatizm ve Aktiviteyle Zihinden Uzaklaştırma kaçınma boyutlarında şiddet mağduru olmayan kadınlardan yüksek puanlar elde ederken Sıkıntıyı Yok Saymak, Duygu Kontrolü, Hissizlik/Duyguları Bastırma ve İçe Çekilme kaçınma boyutlarında şiddet mağduru olmayan kadınlarla yakın puanlar elde etmişlerdir.

Konuya ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla beraber; anılan başa çıkma yöntemleri genel olarak gözden geçirildiğinde aile içi şiddet mağduru kadınların duyguları yadsıma ve pasifleşmenin ötesinde herhangi bir hastalık ve aktiviteyle uğraşarak zihinlerini şiddet dışı bir alanla meşgul ettikleri düşünülebilir.

4.2.4. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri Tarafından Yordanan Şema Alanlarının İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) uyumsuz şemaların temelinde erken dönemde önemli diğerleriyle yaşantıların yattığını öne sürmektedir. Buradan yola çıkılarak gerçekleştirilen analizlerde şiddet mağduru kadınlarda anne ebeveynlik stillerinden Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili Zedelenmiş Otonomi ve Kopukluk alanlarını yordamaktadır. Aşırı Koruyucu/Evhamlı ebeveynlik stili ile Kötümser/Endişeli ebeveynlik stili ise Zedelenmiş Sınırlar şema alanını yordamaktadır. Babanın Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stili Zedelenmiş Otonomi ve Kopukluk alanlarını yordamaktadır. Babanın Aşırı Koruyucu /Evhamlı ebeveynlik stili Zedelenmiş Sınırlar şema alanını yordamaktadır. Babanın Kuralcı/Kalıpçı ebeveynlik stili Diğerleri Yönelimlilik ve Yüksek standartlar şema alanını yordamaktadır.

Sonuçlar birlikte ele alındığında; belli ebeveynlik stillerinin belli şema alanlarını hem anne hem de baba ebeveynlik stili olarak yordadığı görülmektedir. Bu durum literatürdeki özellikle aşırı koruyuculuk ve ilgi gösterimi içeren ebeveynlik tarzlarının psikopatoloji gelişiminde öncül olabileceği yönündeki değerlendirmelerle örtüşüktür (Parker, 1990; Sheffield, Waller, Emanuelli, Murray ve Meyer, 2005). Ayrıca; ebeveynlerin çocuklarına ihmal ya da aşırı koruma yoluyla gerekli yaşamsal becerileri edinmelerinin önünü kesmesi şiddet mağduru kadınların yetişkinliklerinde dahi kendini idame ettirebilecek bireyselleşmeyi kazanmamış olmalarıyla ilişkili olabilir. Bu durum sosyal destekten mahrum kadınların kişisel çabaları da yeterli olmadığında kurum yardımına başvurmaları ile örtüşüktür. Bunun dışında; baba ebeveynlik stillerinin daha fazla sayıda şema alanını

yordaması babanın ebeveynlik stilinin psikopatoloji gelişimiyle anne ebeveynlik stillerinden daha fazla ilişkili olduğu yönündeki daha önceki çalışmayla paraleldir (Soygüt ve Savaşır, 2001; Murray, Waller ve Legg, 2000).

Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı özelindeki mevcut bulguların literatürdeki bazı çalışmalarla paralel sonuçlar verdiği düşünülebilir. Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanına sahip bireylerin ebeveynlerinin soğuk, tutarsız, reddedici ya da kötüye kullanan yapıda olduğu düşünüldüğünde bu tür yaşantılara sahip aile içi şiddet mağduru kadınların Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanı puanlarının yüksek olması beklenebilir. Cukor ve McGinn (2006) çocuklukta duygusal ve cinsel kötü muameleye maruz kalma öyküsünün Kusurluluk/Utanç, Duygusal Yoksunluk, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Terk Edilme/İstikrarsızlık ve Sosyal İzolasyon/Yabancılaşma ve Hak Görme/Büyüklik şema boyutlarını yordadığı ve bu şemaların çocuklukta kötü muamele ile depresyon seviyesi arasında aracı rol oynadığını ortaya koymuştur. Araştırma sonuçlarına göre çocuklukta kötü muamele tarafından yordanan altı şema alanından beşi kuramda Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının alt boyutları olarak öne sürülen şema boyutlarından oluşmaktadır. Kız ve erkek ergenlerle gerçekleştirilen başka bir çalışmada da erken dönemde ebeveynlerinden şiddet gören katılımcıların Güvensizlik/Suistimal Edilme şiddete tanık olan katılımcıların ise Güvensizlik/Suistimal Edilme ve Hak Görme/Büyüklik şema boyutlarında yükselme olduğu bunlarinsa depresyon puanlarını yordadığı bulunmuştur (Calvete ve Orue, 2013). Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının kapsadığı Güvensizlik/Suistimal Edilme şema boyutunun çocuklukta şiddete tanık olma ve uğrama ile ilişkili olması Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının erken dönem ihmal ve kötü muamele yaşantılarıyla olan ilişkisini destekler yönde bir bulgudur. Belirtilen çalışmalar birlikte ele alındığında Kopukluk ve Reddedilmişlik şema alanının anne ve babanın Kontrol Etmeyen/Sınırsız ebeveynlik stilleri tarafından yordandığı şeklindeki bulguyu destekler nitelikte sonuçlar ortaya koymaktadır.

Literatürde var olan çalışmalarda çocuklukta kötü muamele ve Diğerleri Yönelimlilik şema alanı bileşenleri arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Crawford ve O'Dougherty Wright

(2013)'ın gerçekleştirdiği çalışmada çocuklukta psikolojik kötü muamelenin Diğerleri Yönelimlilik alt boyutlarından olan Kendini Feda şeması aracılığıyla şiddet mağduriyetini yordadığını ortaya koymuştur. Başka bir çalışmada da Diğerleri Yönelimlilik şema alanının çocuklukta duygusal kötü muamele tarafından yordandığı ancak beklenenin aksine çocuklukta duygusal kötü muamele ile şiddet mağduriyeti arasında aracı rol oynamadığı görülmüştür (Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013). Bulgular Diğerleri Yönelimlilik şema alanının ebeveynlik stillerinin kapsadığı erken dönem yaşantıları tarafından yordandığı yönündeki mevcut bulgularla paraleldir.

Depresif kadınlarda çocuklukta duygusal ve cinsel kötü muamelenin Zedelenmiş Sınırlar şema alanını oluşturan şema boyutlarından Hak Görme/Büyüklik şema boyutunu yordadığı ve bu yolla depresif tablo şiddetini artırdığı yönündeki bulgular (Cukor ve McGinn, 2006) mevcut araştırma bulgularıyla paraleldir.

Şema alanları özelinde sonuçları yorumlamada kullanılan araştırma bulguları doğrudan ebeveynlik boyutlarının erken dönem şemaları yordama amacı gütmemekle beraber; kişilerarası şemaların ebeveynlik stilleri tarafından yordanıp yordanmadığına ilişkin gerçekleştirilen çalışma sonuçları (Soygüt ve Çakır, 2009) mevcut araştırma ile paralellik göstermektedir.

4.2.5. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ebeveynlik Stilleri ve Başa Çıkma Yöntemleri Arasındaki İlişkide Şema Alanlarının Aracı Rolünün İncelenmesine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Şema Terapi Modeli (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) erken dönem olumsuz yaşantıların şema oluşumuna temel oluşturacağını ve kişilerin şemalarıyla baş etmek için onlara teslim olma, telafisini sağlama ya da kaçınmak yollarına başvurduklarını öne sürer. Modelin şiddet mağduru kadınlar için nasıl bir sonuç verdiğini incelemek için telafi ve

kaçınma davranışları ile ebeveynlik stillerinin aracı rolüne bakılmıştır. Anne ebeveynlik stilindeki işlevsiz yapının hangi şema alanları aracılığıyla telafi ve kaçınma başa çıkma yöntemini kullanmayı etkilediğine bakıldığında anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin telafi başa çıkma yöntemi kullanılmasıyla ilişki göstermezken kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılmasıyla ilişki gösterdiği görülmüştür. Anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesi ile kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması arasında yalnızca Diğerleri Yönelimlilik şema alanının aracı rolüne rastlanmıştır. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi hem telafi hem kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması ile ilişki göstermiştir. Baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesi Zedelenmiş Otonomi, Yüksek Standartlar, Zedelenmiş Otonomi ve Kopukluk şema alanları aracılığıyla telafi başa çıkma yöntemi kullanılması; Zedelenmiş Otonomi, Diğerleri Yönelimlilik ve Kopukluk şema alanları aracılığıyla ise kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılması yordamıştır.

Bulguları ele almakta yardımcı olacak herhangi bir referans çalışma yoktur. Bununla beraber; baba ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin kimi şema alanları aracılığıyla telafi ve kaçınma başa çıkma yöntemi kullanmayı yordarken anne ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin yalnızca Diğerleri Yönelimlilik şema alanı aracılığıyla yalnızca telafi başa çıkma yöntemi kullanılması yordaması babanın ebeveynlik stilinin anne ebeveynlik stilinden daha fazla yordayıcı gücü olduğu yönündeki bulgularla tutarlıdır (Soygüt ve Savaşır, 2001; Murray, Waller ve Legg, 2000). Babanın ebeveynlik stili işlevsizleşmesinin telafi başa çıkma yöntemi kullanılması kaçınma başa çıkma yöntemi kullanılmasından daha fazla sayıda şema aracılığı ile yordamasının örneklemin kaçınma başa çıkma yönteminden daha fazla sayıda telafi başa çıkma yöntemi kullanıyor olmasıyla paralel olduğu düşünülebilir.

4.3. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmanın önemli sınırlılıkları arasında ulaşılan örneklemin yapısına ilişkin sorunlar yer almaktadır. Araştırma örnekleminin gerçekleştirilen analizler için uygun olmakla

birlikte elde edilen sonuçların genellenebilmesi için yetersiz olduğu düşünülebilir. Bunun dışında; şiddet mağduru olmayan grubun şiddet mağduru olan grupla tam anlamda eşlenememiş olması bulguların arılığını tehdit edebilir. Ayrıca; şiddet mağduru kadınların psikolojik sağlık durumlarının kurum hassasiyetleri sebebiyle ölçülmemiş ve kontrol edilmemiş olması araştırmanın bir diğer kısıtlılığını oluşturmaktadır. Klinik gözlem Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan kadınlarda Eksen II patolojilerinin görülme ihtimalinin yüksek olduğu yönündedir.

Verilerin toplanma zamanı ile ilgili kısıtlılıklar dikkate alınmalıdır. Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan katılımcılardan elde edilen veriler kadınların kaldıkları kurumdan ve kuruma kabul sürelerinden etkilenebilir. Araştırma örneklemine dahil edilen İlk Kabul birimleri şiddet mağduru kadınların belirli yasal işlemlerinin başlatıldığı ve uzun süre kalabilecekleri bir kuruma nakil işlemleri gerçekleştirilene kadar barındıkları birimlerdir. Günlük giriş çıkış oranları ve fizik koşulları sebebiyle sorun yaşanma ihtimali yüksek olan İlk Kabul birimleri kadınların kriz anından hemen sonra yerleştirildikleri görece kaotik bir ortama sahiptir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı İlk Kabul birimlerinden farklı olarak Kadın Sığınma ve Konuk Evleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na, yerel yönetimlere ya da Sivil Toplum Kuruluşlarına bağlı olabilmektedir. Kadın Sığınma ve Konuk Evleri çoklukla İlk Kabul biriminden sonra azami 6 ay süreyle yerleşilen kurumlardır. İlk Kabul birimlerine kıyasla daha yerleşik bir ortam imkanı sunmaktadır. Şiddet mağduru kadınlar için sağaltım imkanı sunma olasılığı daha yüksek olan Kadın Sığınma ve Konuk Evleri'nde kalan katılımcıların İlk Kabul birimlerinde kalan katılımcılara göre şiddet yaşantılarından zaman ve mekan olarak daha uzak oldukları düşünülebilir.

Araştırmanın bir diğer sınırlılığı ölçeklerin öz-bildirime dayalı olmasıdır. Katılımcıların bugünkü ve geçmiş yaşantılarına dair öznel bilgiler talep eden ölçeklerin ve bilgi toplama formunun içeriği düşünüldüğünde bu durum dikkate alınmalıdır. Bunun dışında; şiddet mağduru olmayan grup her ne kadar fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmayan katılımcıların araştırmaya dahil edilmesiyle oluşturulmuşsa da ekonomik, duygusal ve

sözel şiddetin örneklemedeki yaygınlığının literatürdeki verilerle örtüşmekten uzak olduğu görülmüştür. Bu durum şiddet mağduru olmayan katılımcıların kendilerini ve evliliklerini iyi sunma eğiliminde olduğunu düşündürebilir. Her ne kadar verileri analizlere dahil edilmemiş olsa da fiziksel ve cinsel şiddet mağduru olmadığını belirterek araştırmaya katılmayı kabul eden ancak sağladığı bilgiler bu yönde olmayan iki katılımcıya rastlanmış olması bu görüşü desteklemektedir.

Araştırmanın önemli bir diğer sınırlılığı şiddeti yalnızca mağduru inceleyerek ele almasıdır. Romantik ilişki ve evliliklerde çiftlerin her ikisinin özellikleri de ilişkinin yapısını belirlemektedir. Araştırma ile yalnızca şiddet mağdurlarına ilişkin bilgilerin ele alınmış olması bütünü değerlendirmek için yeterli değildir.

Araştırmanın sınırlılıkları arasında değinilmesi gereken bir diğer nokta istatistikî analizlerle ilgilidir. Gerçekleştirilen analizlerin parametrik olmayan versiyonlarının bulunmaması sebebiyle kimi zaman sayıtlar karşılanmasa bile analizlere devam edilmiştir. Bu durum başta aracı değişken analizleri olmak üzere bulguların güvenilirliğine gölge düşürmektedir.

4.4. ÇALIŞMANIN KLİNİK DOĞURGULARI

Araştırma şiddet mağduriyetini gelişimsel boyut içerisinde ele alması bakımından önemlidir. Şiddet mağduru kadınların erken dönem yaşantıları temel alınarak ele alınması bu dönemlerden itibaren oluşan benlik ve diğerleri kavramsallaştırmalarını incelemek açısından önemlidir. Ayrıca; şiddet mağduru grubun erken dönem uyumsuz şemalar, ebeveynlik stilleri ve uyumsuz başa çıkma davranışları temelinde değerlendirilmeleri Şema Terapi Modeli'nin doğrudan ilişkili olduğu psikoterapötik müdahale imkanlarının bu grup için ne şekilde çalışabileceği konusunda fikir sahibi olmaya yardım etmektedir. Bunun dışında; elde edilen verilerin doğrudan uygulanabilecekleri hedef gruptan elde

edilmiş olması da klinik doğurguları besleyen bir durumdur. Araştırma verilerinin giderek genişleyen literatür verileriyle birlikte ele alınıp uygulaması kurumlardaki ruh sağlığı çalışmalarını destekleyecek bir müdahale ortaya koyabilecektir.

4.5. YENİ ÇALIŞMALAR İÇİN ÖNERİLER

Aile içi şiddet, araştırma bulgularının da gösterdiği üzere bireylerin yaşamlarında pek çok faktörle açıklanabilecek geniş bir konudur. Şiddet mağduru kadınların şema yapılanmalarının şiddet mağduru olmayan gruptan nasıl farklılaştığı ve bu bilginin nasıl kullanılabilceği konusunda daha temel bir bilgiye sahip olmak ancak tekrar çalışmalarıyla mümkün olacaktır. Ayrıca; şiddet mağduriyeti araştırmada ele alındığı şekliyle tekil bir değişken değildir. Şiddet mağduriyetinin farklı boyutları ve şiddetinin de ayrı bağımsız değişkenler olarak ele alınması konu hakkında daha detaylı bilgi sahibi olmaya yardımcı olacaktır.

Klinik gözlemler şiddet mağduru kadınların erken dönem yaşantılarındaki ihmal ve istismar öyküsünün ve içselleştirdikleri ebeveyn modellerinin bakım vermektan yoksun oluşunun kendi çocuklarına ebeveynlikleri üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşündürmüştür. Her ne kadar mevcut çalışmada hedeflenen bir araştırma konusu olmasa dahi gözlemlenen vakaların genel özelliği olması dolayısıyla bu gözlem araştırma ve müdahale ile ileride ele alınması gereken temel bir sorun olarak düşünülmüştür.

4.6. SONUÇ

Araştırma sonuçları şiddet mağduru kadınların şiddet mağduru olmayan gruba kıyasla erken dönem uyumsuz şemalarının daha şiddetli olduğu, hem baba hem anne ebeveynlik stillerinin daha olumsuz olduğu yönünde bulgulara erişilmiştir. Şiddet mağduru kadınlar

Kopukluk, Zedelenmiş Otonomi ve Diğerleri Yönelimlilik şema alanlarında daha yüksek puanlar elde etmiştir. Şiddet mağduru kadınların ebeveynlerinin ihmal eden, sömürücü, denetimi olması gereken sınırlarda tutamayan yapıda oldukları gözlenmiştir. Belirtilen bulgular şiddet mağduru kadınların erken dönem yaşantılarında istismar öyküsünün daha fazla oluşu sebebiyle önemlidir. Şiddet mağduru kadınlar kimi başa çıkma yöntemleri açısından da şiddet mağduru olmayan kadınlardan farklılaşmıştır. Şiddet mağduru kadınların erken dönem şemalar olduğu kadar sosyodemografik açıdan da dezavantajlı konumda oldukları gözlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Abramson, L. Y., Seligman M. E., & Teasdale, J. D. (1978). Learned helplessness in humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*, 87(1), 49-74.
- Alhabib, S., Nur, U., & Jones, R. (2010). Domestic violence against women: Systematic review of prevalence studies. *Journal of Family Violence*, 25, 369–382.
- Alsaker, K., Kristoffersen, K., Moen, B. E., & Baste, V. (2011). Threats and acts of intimate partner violence reported by users at Norwegian women's shelters. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(5), 950-970.
- Anderson, K. L. (1997). Gender, status, and domestic violence: An integration of feminist and family violence approaches. *Journal of Marriage and Family*, 59(3), 655-669.
- Assor, A., Roth, G., & Deci, E. L. (2004). The emotional costs of parents' conditional regard: A self-determination theory analysis. *Journal of Personality*, 72(1), 47-88.
- Astin, M. C., Ogland-Hand, S. M., Coleman, E. M., & Foy, D. W. (1995). Posttraumatic Stress Disorder and childhood abuse in battered women: Comparisons with martially distressed women. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 63(2), 308-312.
- Ayvaşık, H. B., Er, N. M., Kışlak, Ş. T., & Erkuş, A. (2000). *Psikoloji terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Bandura, A. (1973). Origin of aggression. *Aggression: A social learning analysis* içinde (s. 61-114). NJ: Prentice-Hall.
- Baranoff, J., Oei, T. P. S., Cho, S. H., & Kwon, S. M. (2006). Factor structure and internal consistency of the Young Schema Questionnaire (Short Form) in Korean and Australian samples. *Journal of Affective Disorders*, 93, 133-140.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social- psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*. 51, 1173-1182.
- Beck, A. T. (1976). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. New York: International Universities Press.

- Bell, K. M., & Naugle, A. E. (2008). Intimate partner violence theoretical considerations: Moving towards a conceptual framework. *Clinical Psychology Review, 28*, 1096-1107.
- Blizard, R. A., & Bluhm, A. M. (1994). Attachment to the abuser: Integrating object-relations and trauma theories in treatment of abuse survivors. *Psychotherapy, 31*(3), 383-390.
- Bograd, M. (1999). Strengthening domestic violence theories: Intersections of race, class, sexual orientation and gender. *Journal of Marital and Family Therapy, 25*(3), 275-289.
- Browne, A. (1993). Violence against women by male partners: Prevalence, outcomes and policy implications. *American Psychologist, 48*(10), 1077-1087.
- Caetano, R., Vaeth, P. A. C., & Ramisetti-Mikler, S. (2008). Intimate partner violence victim and perpetrator characteristics among couples in United States. *Journal of Family Violence, 23*, 507-518.
- Calvete, E., Estévez, A., & Corral, S. (2007). Intimate partner violence and depressive symptoms in women: Cognitive schemas as moderators and mediators. *Behavior Research and Therapy, 45*, 791-804.
- Calvete, E., & Orue, I. (2013). Cognitive mechanisms of the transmission of violence: Exploring gender differences among adolescents exposed to family violence. *Journal of Family Violence, 28*, 73-84.
- Cámara, M. & Calvete, E. (2012). Early maladaptive schemas as moderators of the impact of stressful events on anxiety and depression in university students. *Journal of Psychopathology and Behavior Assessment, 34*, 58-68.
- Cascardi, M., O'Leary, K. D., Lawrence, E. E., & Schlee, K. (1995). Characteristics of women physically abused by their spouses and who seek treatment regarding marital conflict. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 63*(4), 616-623.
- Cecero, J. J., Nelson, J. D., & Gillie, J. M. (2004). Tools and tenets of schema therapy: Toward the construct validity of the early maladaptive schema questionnaire—research version (EMSQ-R). *Clinical Psychology & Psychotherapy, 11*, 344-357.
- Cengiz Özyurt, B., & Deveci, A. (2011). Manisa'da kırsal bir bölgedeki 15-49 yaş evli kadınlarda depresif belirti yaygınlığı ve aile içi şiddetle ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi, 22*(1), 10-16.

- Choice, P., & Lamke, L. K. (1999). Stay/leave decision making processes in abusive dating relationships. *Personal Relationships*, 6, 351-367.
- Conwill, W. L. (2010). Domestic violence among the Black poor: Intersectionality and social justice. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 32(1), 31-45.
- Crawford, E., & O'Dougherty Wright, M. (2007). The impact of childhood psychological maltreatment on interpersonal schemas and subsequent experiences of relationship aggression. *Journal of Emotional Abuse*, 7(2), 93-116.
- Cukor, D., & McGinn, L. K. (2006). History of child abuse and severity of adult depression: The mediating role of cognitive schemata. *Journal of Child Sexual Abuse*, 15(3), 19-34.
- Çakır, Z. (2007). *Antisosyal kişilik bozukluğunda erken dönem uyumsuz şemalar, algılanan ebeveynlik stilleri ve şema sürdürücü başa çıkma davranışları arasındaki ilişkiler: şema terapi modeli çerçevesinde bir inceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dahlberg, L. L., & Krug, E. G. (2002). Violence - a global public health problem. E. G. Krug, L. L. Dahlberg, J. A. Mercy, A. B. Zwi, ve R. Lozano (Ed.), *World report on violence and health* içinde (s. 1-21). Geneva: World Health Organization.
- Desai, S., Arias, I., Thompson, M. P., & Baisel, K. C. (2002). Childhood victimization and subsequent adult revictimization assessed in a nationally representative sample of women and men. *Violence and Victims*, 17(6), 639-653.
- DiFrancesco, C. (t. y.). Schema therapy for couples & marriages. http://www.isst-online.com/sites/default/files/Di%20Francesco%20-%20ST%20for%20Couples%20&%20Marriages_0.pdf. Erişim tarihi: 17.06.2013.
- DiLillio, D. (2001). Interpersonal functioning among women reporting a history of childhood sexual abuse: Empirical findings and methodological issues. *Clinical Psychology Review*, 21(4), 553-576.
- Dobash, R. P., Dobash, R. E., Wilson, M., & Daly, M. (1992). The myth of sexual symmetry in marital violence. *Social Problems*, 39, 71- 91.

- Downs, W. R., Miller, B. A., Testa, M., & Panek, D. (1992). Long-term effects of parent-to-child violence for women. *Journal of Interpersonal Violence, 7*, 365-382.
- Dutton, D. G. (2001). Explanations for wife assault: Psychiatry, sociobiology, and sociology. *The domestic assault of women: Psychological and criminal justice perspectives* içinde (s. 26-62). (4. Baskı). Vancouver, BC: UBC Press.
- Dutton, M. A., Burghardt, K.J., Perrin, S. G., Chrestman, K. R., & Halle, P. M. (1994). Battered women's cognitive schemata. *Journal of Traumatic Stress, 7*(2), 237-255.
- Dutton, D. G., & Painter, S. L. (1981). Traumatic bonding: The development of emotional attachments in battered women and other relationships of intermittent abuse. *Victimology: An International Journal, 1*(4), 139-155 (Akt.: Dutton, D. G., & Painter, S. (1993). Emotional attachments in abusive relationships: A test of traumatic bonding theory. *Violence and Victims, 8*(2), 105-120.).
- Dutton, D. G., & Painter, S. (1993). Emotional attachments in abusive relationships: A test of traumatic bonding theory. *Violence and Victims, 8*(2), 105-120.
- Dutton, D. G., & White, K. R. (2012). Attachment insecurity and intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior, 17*, 475-481.
- Dutton, M. A., Burghardt, K. J., Perrin, S. G., Chrestman, K. R., & Halle, P. M. (1994). Battered women's cognitive schemata. *Journal of Traumatic Stress, 7*(2), 237-255.
- Elliott, C. H., & Lassen M. K. (1997). A schema polarity model for case conceptualization, intervention and research. *Clinical Psychology: Science and Practice, 4*(1), 12-28.
- Ellsberg, M., Peña, R., Herrera, A., Liljestrand, J., & Winkvist, A. (2000). Candies in hell: Women's experiences of violence in Nicaragua. *Social Science and Medicine, 51*(11), 1595-1610.
- Farrell, G. (1992). Multiple victimization: Its extent and significance. *International Review of Victimology, 2*, 85-102.
- Finkelhor, D. (1994). The future of children. *Sexual Abuse of Children, 4*(2), 31-53.
- Flynn, A., & Graham, K. (2010). "Why did it happen?" A review and conceptual framework for research on perpetrators' and victims' explanations for intimate partner violence. *Aggression and Violent Behavior, 15*, 239-251.

- Galano, M. M., Hunter, E. C., Howell, K. H., Miller, L. E., & Graham-Bermann, S. A. (2013). Predicting shelter residence in women experiencing recent intimate partner violence. *Violence Against Women, 19*(4), 518-535.
- Garcia-Moreno, C., Jansen, H. A. F. M., Ellsberg, M., Heise, L., & Watts, C. H. (2006). Prevalence of intimate partner violence: findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence. *The Lancet, 368*(3543), 1260-1269.
- Gay, L. E., Harding, H. G., Jackson, J. L., Burns, E. E., & Baker, B. D. (2013). Attachment style and early maladaptive schemas as mediators of the relationship between childhood emotional abuse and intimate partner violence. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 22*, 408-424.
- Glaser, B. A., Campbell, L. F., Calhoun, G. B., Bates, J. M., & Petrocelli, J. V. (2002). The early maladaptive schema questionnaire-short form: A construct validity study. *Measurement and Evaluation in Counselling and Development, 35*(1), 2-13.
- Goode, W. J. (1971). Force and violence in the family. *Journal of Marriage and Family, 33*, 642-636.
- Gorde, M. W., Helfrich, C. A., & Finlayson, M. L. (2004). Trauma symptoms and life skill needs of domestic violence victims. *Journal of Interpersonal Violence, 19*(6), 691-708.
- Güleç Öyekçin, D., Yetim, D., & Şahin, E. M. (2012). Kadına yönelik farklı eş şiddeti tiplerini etkileyen psikososyal faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi, 23*(2), 75-81.
- Harding, H. G., & Helweg-Larsen, M. (2009). Perceived risk for future intimate partner violence among women in a domestic violence shelter. *Journal of Family Violence, 24*, 75-85.
- Heise, L. L. (1998). Violence against women: An integrated, ecological framework. *Violence Against Women, 4*, 262-290.
- <http://tuikapp.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumDetayAction.do?surumId=5&turId=41>.
Erişim tarihi:25.05.2014.
- Hyde-Nolan, M. E., & Juliao, T. (2012). Theoretical basis for family violence. R. Fife, ve S. Schrage (Ed.), *Family violence: What healthcare providers need to know* içinde (s. 5-21). Sudbury, MA: Jones & Bartlett Learning.

- Jansen, H. A. F. M., Yüksel, İ., & Çağatay, P. (2009). Kadına yönelik şiddetin yaygınlığı. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, *Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet* içinde (s. 45-70). Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). The autonomous-relational self: A new synthesis. *European Psychologist, 1*(3), 180-186.
- Kalmuss, D., & Seltzer, J. A. (1989). A framework for studying family socialization over the life cycle: The case of family violence. *Journal of Family Issues, 10*, 339-358.
- Karaosmanoğlu, A., Soygüt, G., & Kabul, A. (2013). Psychometric properties of the Turkish Young compensation inventory. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 20*(2), 171-179.
- Katz, J., Street, A., & Arias, I. (1997). Individual differences in self-appraisals and responses to dating violence scenarios. *Violence and Victims, 12*(3), 265-276.
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L., & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet, 360*, 1083-1088.
- Lee, C. W., Taylor, G., & Dunn, J. (1999). Factor structure of schema questionnaire in a large clinical sample. *Cognitive Therapy and Research, 23*, 441- 451.
- Lloyd, S., Farrell, G., & Pease, K. (1994). *Preventing repeated domestic violence: A demonstration project on Merseyside*. Londra: Home Office Police Department.
- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review, 98*(2), 224-253.
- McKinney, C., Milone, M. C., & Renk, K. (2011). Parenting and late adolescent adjustment: Mediating effects of discipline and gender. *Child Psychiatry Human Development, 42*, 463-481.
- Mihalic, S. W., & Elliott, D. (1997). A social learning theory model of marital violence. *Journal of Family Violence, 12*(1), 21-47.
- Mikulincer, M., Florian, V., Cowan, P. A., & Cowan, C. P. (2002). Attachment security in couple relationships: A systemic model and its implications for family Dynamics. *Family Process, 41*(3), 405-434.
- Murray, C. E. (2006). Controversy, constrains, and context: Understanding family violence through family systems theory. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families, 14*(3), 234-239.

- Murray, C., Waller, G., & Legg, C. (2000). Family dysfunction and bulimic psychopathology: The mediating role of shame. *International Journal of Eating Disorders*, 28(1), 84-89.
- Naçar, M., Baykan, Z., Poyrazoğlu, S., & Çetinkaya, F. (2009). Kayseri ilinde iki sağlık ocağı bölgesinde kadına yönelik aile içi şiddet. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(2), 131-138.
- O'Neill, M. L., & Kerig, P. K. (2000). Attributions of self-blame and perceived control as moderators of adjustment in battered women. *Journal of Interpersonal Violence*, 15, 1036-1050.
- Parker, G. (1990). The parental bonding instrument: A decade of research. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 25, 281-282.
- Prochaska, J. O., DiClemente, C. C., & Norcross, J. C. (1992). In search of how people change: Applications to addictive behaviors. *American Psychologist*, 47, 1102-1114.
- Renner, L. M., & Shook Slack, K. (2006). Intimate partner violence and child maltreatment: Understanding intra- and intergenerational connections. *Child Abuse & Neglect*, 30(6), 599-817.
- Rothrauff, T. C., Cooney, T. M., & An, J. S. (2009). Remembered parenting styles and adjustment in middle and late adulthood. *The Journals of Gerontology*, 64, 137-146.
- Russell, M. N., Lipov, E., Phillips, N., & White, B. (1989). Psychological profiles of violent and nonviolent maritally distressed couples. *Psychotherapy*, 26(1), 81-87.
- Salter, M. (2014). Multi-perpetrator domestic violence. *Trauma, violence and Abuse*, 15(2), 102-112.
- Schmidt, N. B., Joiner, T. E., Young, J. E., & Telch, M. J. (1995). The schema questionnaire: Investigation of psychometric properties and the hierarchical structure of a measure of maladaptive schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 19, 295-321.
- Schornstein, S. L. (1997). The dynamics of abuse. *Domestic violence and health care: What every professional needs to know* içinde (s. 46-69). Thousand Oaks, California: Sage Publications.

- Segrins, C., Woszidlo, A., Givertz, M., & Montgomery, N. (2013). Parent and child traits associated with overparenting. *Journal of Social and Clinical Psychology, 32*(6), 569-595.
- Sheffield, A., Waller, G., Emanuelli, F., Murray, J., & Meyer, C. (2005). Preliminary psychometric validation of the Young Parenting Inventory. *Cognitive Theory and Research, 29*(6), 787-802.
- Shurman, L. A., & Rodriguez, C. M. (2006). Cognitive-affective predictors of women's readiness to end domestic violence relationships. *Journal of Interpersonal Violence, 21*(11), 1417-1439.
- Simons, R. L., Johnson, C., Beaman, J., & Conger, R. D. (1993). Explaining women's double jeopardy: Factors that mediate the association between harsh treatment as a child and violence by a husband. *Journal of Marriage and Family, 55*(3), 713-723.
- Simons, R. L., Simons, L. G., Lei, M. K., & Landor, A. M. (2012). Relational schemas, hostile romantic relationships, and beliefs about marriage among young African American adults. *Journal of Social and Personal Relationships, 29*(1), 77-101.
- Sobel, M. E. (1982). Asymptotic confidence intervals for indirect effects in structural equation models. (Ed. S. Leinhardt). *Sociological methodology* içinde. (s. 290-312). San Francisco: Jossey-Bass.
- Soygüt, G., & Çakır, Z. (2009). Ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkilerde kişilerarası şemaların aracı rolü: Şema odaklı bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi, 20*(2), 144-152.
- Soygüt, G., Çakır, Z., ve Karaosmanoğlu, A. (2008). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Ebeveynlik Ölçeği'nin psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikoloji Yazıları, 11* (22), 17-30.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A., & Çakır, Z. (2007). *Young kaçınma ölçeğinin psikometrik özellikleri*. Basılmamış Rapor.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A., ve Çakır, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi, 20*(1), 75-84.
- Soygüt, G., & Savaşır, I. (2001). The relationship between interpersonal schemas and depressive symptomology. *Journal of Counseling Psychology, 48*, 359-364.

- Stith, S. M., Smith, D. B., Penn, C. E., Ward, D. B., & Tritt, D. (2004). Intimate partner physical abuse perpetration and victimization risk factors: a meta-analytic review. *Aggression and Violent Behavior, 10*, 65-98.
- Stopa, L., Thorne, P., Waters, A., & Preston, J. (2001). Are the short and long forms of Young Schema Questionnaire comparable and how well does each version predict psychopathology scores? *Journal of Cognitive Psychotherapy, 15*(3), 253-272.
- Straus, M. A. (1973). A general systems theory approach to a theory of violence between family violence. *Social Science Information, 12*(3), 105-125.
- Straus, M. A., Gelles, R. J., & Steinmetz, S.K. (2006). *Behind closed doors: Violence in the American family*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Şahin, B. (2011). *Alkol bağımlıları ve eşlerinde evlilik uyumu, bağlanma biçimi ve mizaç karakter özellikleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. 5. Baskı. Boston: Pearson Education.
- Vahip, I. (2002). Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu: Farklı bir açıdan bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi, 13*(4), 312-319.
- Walker, L. E. (2009). Learned helplessness, learned optimism and battered women. *The battered woman syndrome* içinde. 3. Baskı. NY: Springer Publication Cooperation.
- WHO Global Consultation on Violence and Health. 1996. *Violence: A Public Health Priority*. WHO/EHA/SPI.POA.2. Geneva: WHO. (Akt.: Dahlberg, L. L., & Krug, E. G. (2002). Violence - a global public health problem. E. G. Krug, L. L. Dahlberg, J. A. Mercy, A. B. Zwi, ve R. Lozano (Ed.), *World report on violence and health* içinde (s. 1-21).Geneva: World Health Organization.).
- Wingood, G. M., DiClemente, R. J., & Raj, A. (2000). Adverse consequences of intimate partner abuse among women in non-urban domestic violence shelters. *American Journal of Preventive Medicine, 19*(4), 270-275.
- Yıldırım, A. (1996). *Sığınaklarda kalan kadınların uğradığı şiddetin boyutları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Yıldırım, A. (1998). *Sıradan şiddet: Kadına ve çocuğa yönelik şiddetin toplumsal kaynakları*. 1. Baskı. İstanbul: Boyut Yayınları.
- Young, J. E. (1990). *Cognitive therapy for personality disorders*. Sarasota, FL: Professional Resources Press.
- Young, J. E. (1994). *Young parenting inventory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E. (1995). *Young compensation inventory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E. (1998). *Young schema inventory- short form*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E., & Brown, G. (1990). *Young Schema Questionnaire*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E., & Klosko, J. S. (1993/2011). *Hayatı yeniden keşfedin*. (Çev.: E. Tuncer, ve Ö. Mestçioğlu). İstanbul: Psikonet.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: The Guilford Press.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003/2009). *Şema terapi*. İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Young, J. E., & Rygh, J. (1994). *Young-Rygh avoidance inventory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.

EK 1

Demografik Bilgi Formu

Uygulandığı kurum:

Uygulama tarihi:

1 Doğum yılınız:

2 Doğum yeriniz:

3 Öğrenim düzeyiniz: 1 () Okur-yazar değil
2 () Okur-yazar
3 () İlkokul
4 () Ortaokul
5 () Lise
6 () Yükseköğrenim ve/ya üstü

4 Medeni durumunuz: 1 () Bekar
2 () Resmi nikahla evli
3 () İmam nikahlı
4 () Birlikte yaşıyor
5 () Boşanmış
6 () Dul
7 () Ayrı yaşıyor

5 Eşinizin/eski eşinizin/birlikte yaşadığınız kişinin öğrenim düzeyi: 1 () Okur-yazar değil
2 () Okur-yazar
3 () İlkokul
4 () Ortaokul
5 () Lise
6 () Yükseköğrenim ve/ya üstü

6 Evliyseniz, kaçınıcı evliliğiniz?

7 Boşanmış/dulsanız daha önceki evlilik sayınız?

8 Evliyseniz, eşinizin kaçınıcı evliliği?

9 Evliyseniz/birlikteyseniz, evlenme/birlikte olmaya başlama biçiminiz:

- 1 () Arkadaşlık ederek
- 2 () Görücü usulü
- 3 () Kaçarak
- 4 () İstemeyerek/ zorla

10 Evliyseniz, evlendiğinizde kaç yaşındaydınız?

11 Evliyseniz, evlendiğinizde eşiniz kaç yaşındaydı?

12 Evliyseniz/birlikteyseniz, süresi nedir?

Evliyseniz/birlikteyseniz, evliliğinizin/birlikteliğinizin devam etmesini istiyor

13 musunuz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- 1 () Evet

- 2 () Hayır, ancak ekonomik olarak özgür değilim, maddi olarak geçinemem
- 3 () Hayır, çünkü çocuklarım için evliliğimi/ilişkimi bitiremem
- 4 () Hayır, çünkü boşanmış insana/yalnız kadına toplumun bakışı iyi değil
- 5 () Hayır, çünkü boşanırsam/ilişkimi bitirirsem günahkâr olurum
- 6 () Hayır, çünkü ailem (annem- babam) bu durumu asla kabul etmez
- 7 () Hayır, çünkü boşanırsam/ilişkimi bitirirsem eşim bana zarar verir
- 8 () Diğer (belirtiniz
- 14 Boşandıysanız/birlikteliğiniz bittiyse, kaç yıl önceydi?**
- 15 Boşandıysanız, boşanmadan önce kaç yıl evli kaldınız?**
- 16 Boşandıysanız, boşanma nedeniniz?**
- 17 Boşanma sürecindeyseniz, nedeniniz?**
- 18 Çocuğunuz/çocuklarınız var mı?**
Varsa yaşlarını belirtiniz:
- 19 Bugüne kadar en uzun süre yaşadığınız yer(ler):**
Birden çok yer değiştirdiyse belirtiniz:
- 20 Göç ettiniz mi? 0 () Hayır**
1 () Köyden ilçeye
2 () Köyden ile
3 () Köyden büyükşehire
4 () İlçeden ile
5 () İlçeden büyükşehire
6 () İlden büyükşehire
7 () Ülkeden ülkeye
- 21 Eğer göç ettiyseniz göç ettiğinizde kaç yaşındaydınız?**
- 22 Eğer göç ettiyseniz bu durum evlenmeniz sebebiyle miydi? 0 () Hayır**
1 () Evet
- 23 Kimlerle oturuyorsunuz? 1 () Eşiniz ve varsa çocuklarımızla**
2 () Karşı cinsten biri ile
3 () Anne-baba ya da kardeşinizin ailesi ile
4 () Eşten ayrı olarak ancak eşinizin ailesi ile
5 () Eşten ayrı olarak çocuklar ile
6 () Arkadaşlarımızla
7 () Yalnız
8 () Çocuklarımızdan birinin ailesi ile
9 () Diğer (belirtiniz
- 24 Geçmiş iş deneyimleriniz: 0 () Yok**
1 () Var, yasal değil
2 () Var, yasal
- Bugüne kadar hangi işleri yaptınız?
- Mesleğiniz:
- 25 Eşinizin/birlikte olduğunuz kişinin iş deneyimleri: 0 () Yok**
1 () Var, yasal değil

2 () Var, yasal

Bugüne kadar hangi işleri yaptınız?

Mesleği:

- 26 Maddi durumunuzu nasıl tanımlarsınız?** 1 () Yoksul
 2 () Orta
 3 () İyi
 4 () Çok iyi

Aylık geliriniz (yaklaşık) : TL

Evinize giren toplam aylık gelir (yaklaşık): TL

- 27 Şu anda herhangi bir tıbbi ya da psikolojik sorunuz var mı?** 0 () Yok
 1 () Var

Varsa belirtiniz; Tıbbi:

Psikolojik:

- 28 İntihar girişiminde bulundunuz mu?** 0 () Hayır
 1 () Evet

Varsa, sayısı:

Varsa, yaşı:

- 29 Şiddetin türü nedir?** (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 1 () fiziksel (itip kakma, vurma, yakma gibi)
 2 () duygusal (anlayış, sevgi ve sempati görmeme gibi)
 3 () sözel (sözel yolla tehdit etme, küçümseme, bezdirme gibi)
 4 () cinsel (taciz, tecavüz, fahişeliğe zorlama gibi)
 5 () ekonomik (imkanlar olduğu halde ihtiyaçların kasıtlı olarak karşılanmaması, zorla işte çalıştırılma, çalışmasına izin vermeme gibi)
- 30 Şiddet ilk olarak kaç yaşınızdayken başladı?**
- 31 Şiddetin sıklığı nedir?** 1 () Her gün
 2 () Haftada 1-2 kez
 3 () Ayda bir
 4 () Nadiren (belirtiniz)
 5 () Diğer (belirtiniz)

- 32 Daha önce şiddet sebebiyle evinizi terk ettiniz mi?** 0 () Hayır
 1 () Evet

Eğer terk ettiyseniz, nerede kaldınız?

- 1 () Ailemin yanında
 2 () Eşimin ailesinin yanında
 3 () Sokakta
 4 () Otelde
 5 () Arkadaşımda
 6 () Kadın Sığınma/Konuk Ev'inde
 7 () Diğer (belirtiniz)

Eğer terk ettiyseniz geri döndünüz mü? 0 () Hayır
1 () Evet

Eğer geri döndüyseniz, sayısı:

Eğer daha önce Kadın Sığınma/Konuk Evi'nde kaldıysanız sayısı:

Şu anki Kadın Sığınma/Konuk Evi'nde ne zamandır kalmaktasınız?

33 Sizce uğradığımız şiddetin nedeni nedir? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- 1 () Bir anlık öfkenin sonucu
- 2 () Alkolün etkisi
- 3 () Ekonomik sıkıntıların etkisi
- 4 () Çevrenin (arkadaş, komşu) etkisi
- 5 () Akrabaların etkisi
- 6 () Başkalarına canı sıkıldığında hırsını benden çıkarıyor
- 7 () Erkek olduğu için bunu kendine hak olarak görüyor
- 8 () Ona itaat etmediğim için
- 9 () Onunla cinsel ilişkiyi reddettiğim için
- 10 () Çocuklarla ilgili sebepler
- 11 () Benim anlayışsızlığım
- 12 () Stres sebebiyle
- 13 () Psikolojik rahatsızlıkları sebebiyle
- 14 () Diğer (belirtiniz

34 Şiddeti uygulayan kişiye göre uğradığımız şiddetin nedenleri nedir?

(birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

- 1 () Bir anlık öfkenin sonucu
- 2 () Alkolün etkisi
- 3 () Ekonomik sıkıntıların etkisi
- 4 () Çevrenin (arkadaş, komşu) etkisi
- 5 () Akrabaların etkisi
- 6 () Başkalarına canı sıkıldığında hırsını benden çıkarıyor
- 7 () Erkek olduğu için bunu kendine hak olarak görüyor
- 8 () Ona itaat etmediğim için
- 9 () Onunla cinsel ilişkiyi reddettiğim için
- 10 () Çocuklarla ilgili sebepler
- 11 () Benim anlayışsızlığım
- 12 () Stres sebebiyle
- 13 () Psikolojik rahatsızlıkları sebebiyle
- 14 () Diğer (belirtiniz

35 Anneniz hayatta mı?

- 1 () Evet
- 2 () Hayır

Hayatta değilse kaybettiğinizde kaç yaşındaydınız?

36 Annenizin öğrenim düzeyi:

- 1 () Okur-yazar değil
- 2 () Okur-yazar

- 3 () İlkokul
 4 () Ortaokul
 5 () Lise
 6 () Yükseköğrenim ve/ya üstü

37 Babanız hayatta mı?

- 1 () Evet
 2 () Hayır

Hayatta değilse kaybettiğinizde kaç yaşındaydınız?

38 Babanızın öğrenim düzeyi:

- 1 () Okur-yazar değil
 2 () Okur-yazar
 3 () İlkokul
 4 () Ortaokul
 5 () Lise
 6 () Yükseköğrenim ve/ya üstü

39 Anne-babanızın beraberlik durumu:

- 1 () Birlikte yaşıyorlar
 2 () Boşanmamış ancak ayrı
 3 () Boşanmış
 4 () Annem hayatta değil
 5 () Babam hayatta değil

Boşanmışlarsa, boşandıklarında siz kaç yaşındaydınız?

40 15 yaşına kadar herhangi bir nedenle anne-babanızdan ayrıldınız mı?

- 0 () Hayır
 1 () Anneyle birlikte, baba ayrı ya da hayatta değil
 2 () Babayla birlikte, anne ayrı ya da hayatta değil
 3 () İkisinden de ayrı, akrabaların yanında
 4 () Başka bir ailenin yanında, evlat edinilerek
 5 () Diğer (belirtiniz: anne ya da babanın işi sebebiyle ayrılık, okul sebebiyle ayrılık gibi)

41 Evlat edinilme var mı?

- 0 () Yok
 1 () Var

Varsa evlat edinilme yaşınızı belirtiniz:

42 Geldiğiniz/yetiştirdiğiniz aile türü:

- 1 () Çekirdek aile (anne, baba ve kardeşler aynı evde)
 2 () Geniş aile (birtakım akrabalar aynı ailede)
 3 () Diğer (belirtiniz:

43 15 yaşına kadar herhangi bir tıbbi ya da psikolojik sorun yaşadınız mı?

- 0 () Hayır
 1 () Evet

Varsa belirtiniz;

Tıbbi:

Psikolojik:

44 15 yaşına kadar ailenizden biri sizi fiziksel yönden (itip kakma, vurma, yakma gibi) istismar etti mi?

0 () Hayır

1 () Evet

Varsa, kaç yaşlarında oldu?

Varsa istismar eden kişi (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz):

1 () Anne

2 () Baba

3 () Üvey anne

4 () Üvey baba

5 () Kardeşler

6 () Bakıcılar

7 () Öğretmenler

8 () Yakın akrabalar

9 () Yabancı

10 () Diğer (belirtiniz.....)

45 **15 yaşına kadar ailenizden biri sizi cinsel yönden** (taciz, tecavüz, fahişeliğe zorlama gibi) **istismar etti mi?**

0 () Hayır

1 () Evet

Varsa, kaç yaşlarında oldu?

Varsa istismar eden kişi (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

1 () Anne

2 () Baba

3 () Üvey anne

4 () Üvey baba

5 () Kardeşler

6 () Bakıcılar

7 () Öğretmenler

8 () Yakın akrabalar

9 () Yabancı

10 () Diğer (belirtiniz.....)

46 **15 yaşına kadar ailenizden biri sizi duygusal yönden** (anlayış, sevgi ve sempati görmeme gibi) **istismar etti mi?**

0 () Hayır

1 () Evet

Varsa, kaç yaşlarında oldu?

Varsa istismar eden kişi (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

1 () Anne

2 () Baba

3 () Üvey anne

4 () Üvey baba

5 () Kardeşler

6 () Bakıcılar

7 () Öğretmenler

- 8 () Yakın akrabalar
- 9 () Yabancı
- 10 () Diğer (belirtiniz.....)

EK 2

YSO

Yönerge: Aşağıda, kişilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadeler sıralanmıştır. Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve sizi ne kadar iyi tanımladığına karar verin. Emin olmadığınız sorularda neyin doğru olabileceğinden çok, sizin **duygusal olarak** ne hissettiğinize dayanarak cevap verin.

Bir kaç soru, anne babanızla ilişkiniz hakkındadır. Eğer biri veya her ikisi şu anda yaşamıyorlarsa, bu soruları o veya onlar hayatta iken ilişkinizi göz önüne alarak cevaplandırın.

1 den 6'ya kadar olan seçeneklerden sizi tanımlayan en yüksek şıkkı seçerek her sorudan önce yer alan boşluğa yazın.

Derecelendirme:

1- Benim için tamamıyla yanlış	4- Benim için orta derecede doğru
2- Benim için büyük ölçüde yanlış	5- Benim için çoğunlukla doğru
3- Bana uyan tarafı uymayan
tarafından biraz fazla	6- Beni mükemmel şekilde tanımlıyor

1. _____ Bana bakan, benimle zaman geçiren, başıma gelen olaylarla gerçekten ilgilenen kimsem olmadı.

2. _____ Beni terkedeceklerinden korktuğum için yakın olduğum insanların peşini bırakmam.

3. _____ İnsanların beni kullandıklarını hissediyorum

4. _____ Uyumsuzum.

5. ____ Beğendiğim hiçbir erkek/kadın, kusurlarımı görürse beni sevmez.
6. ____ İş (veya okul) hayatımda neredeyse hiçbir şeyi diğer insanlar kadar iyi yapamıyorum
7. ____ Günlük yaşamımı tek başıma idare edebilme becerisine sahip olduğumu hissetmiyorum.
8. ____ Kötü bir şey olacağı duygusundan kurtulamıyorum.
9. ____ Anne babamdan ayrılmayı, bağımsız hareket edebilmeyi, yaştlarım kadar, başaramadım.
10. ____ Eğer istediğimi yaparsam, başımı derde sokarım diye düşünürüm.
11. ____ Genellikle yakınlarıma ilgi gösteren ve bakan ben olurum.
12. ____ Olumlu duygularımı diğerlerine göstermekten utanırım (sevdiğimi, önemseddiğimi göstermek gibi).
13. ____ Yaptığım çoğu şeyde en iyi olmalıyım; ikinci olmayı kabullenemem.
14. ____ Diğer insanlardan bir şeyler istediğimde bana “hayır” edilmesini çok zor kabullenirim.
15. ____ Kendimi sıradan ve sıkıcı işleri yapmaya zorlayamam.
16. ____ Paramın olması ve önemli insanlar tanıyor olmak beni değerli yapar.
17. ____ Her şey yolunda gidiyor görünse bile, bunun bozulacağını hissederim.

18. _____ Eğer bir yanlış yaparsam, cezalandırılmayı hak ederim.
19. _____ Çevremde bana sıcaklık, koruma ve duygusal yakınlık gösteren kimsem yok.
20. _____ Diğer insanlara o kadar muhtacım ki onları kaybedeceğim diye çok endişeleniyorum.
21. _____ İnsanlara karşı tedbiri elden bırakamam yoksa bana kasıtlı olarak zarar vereceklerini hissederim.
22. _____ Temel olarak diğer insanlardan farklıyım.
23. _____ Gerçek beni tanırlarsa beğendiğim hiç kimse bana yakın olmak istemez.
24. _____ İşleri halletmede son derece yetersizim.
25. _____ Gündelik işlerde kendimi başkalarına bağımlı biri olarak görüyorum.
26. _____ Her an bir felaket (doğal, adli, mali veya tıbbi) olabilir diye hissediyorum.
27. _____ Annem, babam ve ben birbirimizin hayatı ve sorunlarıyla aşırı ilgili olmaya eğilimliyiz.
28. _____ Diğer insanların isteklerine uymaktan başka yolum yokmuş gibi hissediyorum; eğer böyle yapmazsam bir şekilde beni reddederler veya intikam alırlar.
29. _____ Başkalarını kendimden daha fazla düşündüğüm için ben iyi bir insanım.
30. _____ Duygularımı diğerlerine açmayı utanç verici bulurum.

31. _____ En iyisini yapmalıyım, “yeterince iyi” ile yetinemem.
32. _____ Ben özel biriyim ve diğer insanlar için konulmuş olan kısıtlamaları veya sınırları kabul etmek zorunda değilim.
33. _____ Eğer hedefime ulaşamazsam kolaylıkla yılgınlığa düşer ve vazgeçerim.
34. _____ Başkalarının da farkında olduğu başarılar benim için en değerlisidir.
35. _____ İyi bir şey olursa, bunu kötü bir şeyin izleyeceğinden endişe ederim.
36. _____ Eğer yanlış yaparsam, bunun özrü yoktur.
37. _____ Birisi için özel olduğumu hiç hissetmedim.
38. _____ Yakınlarımla beni terk edeceği ya da ayrılacağından endişe duyarım.
39. _____ Herhangi bir anda birileri beni aldatmaya kalkışabilir.
40. _____ Bir yere ait değilim, yalnızım.
41. _____ Başkalarının sevgisine, ilgisine ve saygısına değer bir insan değilim.
42. _____ İş ve başarı alanlarında birçok insan benden daha yeterli.
43. _____ Doğru ile yanlış birbirinden ayırmakta zorlanırım.
44. _____ Fiziksel bir saldırıya uğramaktan endişe duyarım.

45. ____ Annem, babam ve ben özel hayatımız birbirimizden saklarsak, birbirimizi aldatmış hisseder veya suçluluk duyarız
46. ____ İlişkilerimde, diğer kişinin yönlendirici olmasına izin veririm.
47. ____ Yakınlarımla o kadar meşgulüm ki kendime çok az zaman kalıyor.
48. ____ İnsanlarla beraberken içten ve cana yakın olmak benim için zordur.
49. ____ Tüm sorumluluklarımı yerine getirmek zorundayım.
50. ____ İsteddiğimi yapmaktan alıkonulmaktan veya kısıtlanmaktan nefret ederim.
51. ____ Uzun vadeli amaçlara ulaşabilmek için şu andaki zevklerimden fedakarlık etmekte zorlanırım
52. ____ Başkalarından yoğun bir ilgi görmezsem kendimi daha az önemli hissedirim.
53. ____ Yeterince dikkatli olmazsanız, neredeyse her zaman bir şeyler ters gider.
54. ____ Eğer işimi doğru yapmazsam sonuçlara katlanmam gerekir.
55. ____ Beni gerçekten dinleyen, anlayan veya benim gerçek ihtiyaçlarım ve duygularımı önemseyen kimsem olmadı.
56. ____ Önem verdiğim birisinin benden uzaklaştığını sezersem çok kötü hissedirim.
57. ____ Diğer insanların niyetleriyle ilgili oldukça şüpheliyimdir.
58. ____ Kendimi diğer insanlara uzak veya kopmuş hissediyorum.

59. _____ Kendimi sevilebilecek biri gibi hissetmiyorum.
60. _____ İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar yetenekli değilim.
61. _____ Gündelik işler için benim kararlarım güvenilemez.
62. _____ Tüm paramı kaybedip çok fakir veya zavallı duruma düşmekten endişe duyarım.
63. _____ Çoğunlukla annem ve babamın benimle iç içe yaşadığını hissediyorum-Benim kendime ait bir hayatım yok.
64. _____ Kendim için ne istediğimi bilmediğim için daima benim adıma diğer insanların karar vermesine izin veririm.
65. _____ Ben hep başkalarının sorunlarını dinleyen kişi oldum.
66. _____ Kendimi o kadar kontrol ederim ki insanlar beni duygusuz veya hissiz bulurlar.
67. _____ Başarmak ve bir şeyler yapmak için sürekli bir baskı altındayım.
68. _____ Diğer insanların uyduğu kurallara ve geleneklere uymak zorunda olmadığımı hissediyorum.
69. _____ Benim yararına olduğunu bilsem bile hoşuma gitmeyen şeyleri yapmaya kendimi zorlayamam.
70. _____ Bir toplantıda fikrimi söylediğimde veya bir topluluğa tanıtıldığımda onaylanılmayı ve takdir görmeyi isterim.

71. ____ Ne kadar çok çalışırsam çalışayım, maddi olarak iflas edeceğimden ve neredeyse her şeyimi kaybedeceğimden endişe ederim.
72. ____ Neden yanlış yaptığının önemi yoktur; eğer hata yaptıysam sonucuna da katlanmam gerekir.
73. ____ Hayatımda ne yapacağımı bilmediğim zamanlarda uygun bir öneride bulunacak veya beni yönlendirecek kimsem olmadı.
74. ____ İnsanların beni terk edeceği endişesiyle bazen onları kendimden uzaklaştırırım.
75. ____ Genellikle insanların asıl veya art niyetlerini araştırırım.
76. ____ Kendimi hep grupların dışında hissederim.
77. ____ Kabul edilemeyecek pek çok özelliğim yüzünden insanlara kendimi açamıyorum veya beni tam olarak tanımalarına izin vermiyorum.
78. ____ İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar zeki değilim.
79. ____ Ortaya çıkan gündelik sorunları çözebilme konusunda kendime güvenmiyorum.
80. ____ Bir doktor tarafından herhangi bir ciddi hastalık bulunmamasına rağmen bende ciddi bir hastalığın gelişmekte olduğu endişesine kapılıyorum.
81. ____ Sık sık annemden babamdan ya da eşimden ayrı bir kimliğimin olmadığını hissediyorum.
82. ____ Haklarıma saygı duyulmasını ve duygularımın hesaba katılmasını istemekte çok zorlanıyorum.

83. _____ Başkaları beni, diğerleri için çok, kendim için az şey yapan biri olarak görüyorlar.
84. _____ Diğerleri beni duygusal olarak soğuk bulurlar.
85. _____ Kendimi sorumluluktan kolayca sıyıramıyorum veya hatalarım için gerekçe bulamıyorum.
86. _____ Benim yaptıklarımın, diğer insanların katkılarından daha önemli olduğunu hissediyorum.
87. _____ Kararlarım nadiren sadık kalabilirim.
88. _____ Bir dolu övgü ve iltifat almam kendimi değerli birisi olarak hissetmemi sağlar.
89. _____ Yanlış bir kararın bir felakete yol açabileceğinden endişe ederim.
90. _____ Ben cezalandırılmayı hak eden kötü bir insanım.

EK 3

Young –E

Aşağıda anne ve babanızı tarif etmekte kullanabileceğiniz tanımlamalar verilmiştir. Lütfen her tanımlamayı dikkatle okuyun ve ebeveynlerinize ne kadar uyduğuna karar verin. 1 ile 6 arasında, çocukluğunuz sırasında annenizi ve babanızı tanımlayan en yüksek dereceyi seçin. Eğer sizi anne veya babanız yerine başka insanlar büyüttü ise onları da aynı şekilde derecelendirin. Eğer anne veya babanızdan biri hiç olmadı ise o sütunu boş bırakın.

1 - Tamamı ile yanlış	4 - Orta derecede doğru
2 - Çoğunlukla yanlış	5 - Çoğunlukla doğru
3 - Uyan tarafı daha fazla	6 - Ona tamamı ile uyuyor.

Anne Baba

1. ____ ____ Beni sevdi ve bana özel birisi gibi davrandı.
2. ____ ____ Bana vaktini ayırdı ve özen gösterdi.
3. ____ ____ Bana yol gösterdi ve olumlu yönlendirdi.
4. ____ ____ Beni dinledi, anladı ve duygularımızı karşılıklı paylaştık.
5. ____ ____ Bana karşı sıcaktı ve fiziksel olarak şefkatliydi.
6. ____ ____ Ben çocukken öldü veya evi terk etti.
7. ____ ____ Dengesizdi, ne yapacağı belli olmazdı veya alkolikti.
8. ____ ____ Kardeş(ler)imi bana tercih etti.
9. ____ ____ Uzun süreler boyunca beni terk etti veya yalnız bıraktı.
10. ____ ____ Bana yalan söyledi, beni kandırdı veya bana ihanet etti.
11. ____ ____ Beni dövdü, duygusal veya cinsel olarak taciz etti.
12. ____ ____ Beni kendi amaçları için kullandı.
13. ____ ____ İnsanların canını yakmaktan hoşlanırdı.
14. ____ ____ Bir yerimi inciteceğim diye çok endişelenirdi.
15. ____ ____ Hasta olacağım diye çok endişelenirdi.
16. ____ ____ Evhamlı veya fobik/korkak bir insandı.

17. ___ ___ Beni aşırı korurdu.
18. ___ ___ Kendi kararlarım ya da yargılarıma güvenememe neden oldu
19. ___ ___ İşleri kendi başıma yapmama fırsat vermeden çoğu işimi o yaptı.
20. ___ ___ Bana hep daha çocukmuşum gibi davrandı.
21. ___ ___ Beni çok eleştirirdi.
22. ___ ___ Bana kendimi sevmeye layık olmayan veya dışlanmış bir gibi hissettirdi.
23. ___ ___ Bana hep bende yanlış bir şey varmış gibi davrandı.
24. ___ ___ Önemli konularda kendimden utanmama neden oldu.
25. ___ ___ Okulda başarılı olmam için gereken disiplini bana kazandırmadı.
26. ___ ___ Bana salakmışım ya da beceriksizmişim gibi davrandı.
27. ___ ___ Başarılı olmamı gerçekten istemedi.
28. ___ ___ Hayatta başarısız olacağıma inandı.
29. ___ ___ Benim fikrim ya da isteklerim önemsizmiş gibi davrandı.
30. ___ ___ Benim ihtiyaçlarımı gözetmeden kendisi ne isterse onu yaptı.
31. ___ ___ Hayatımı o kadar çok kontrol altında tuttu ki çok az seçme özgürlüğüm oldu.
32. ___ ___ Her şey onun kurallarına uymalıydı.
33. ___ ___ Aile için kendi isteklerini feda etti.
34. ___ ___ Günlük sorumluluklarının pek çoğunu yerine getiremiyordu ve ben her zaman kendi payıma düşenden fazlasını yapmak zorunda kaldım.
35. ___ ___ Hep mutsuzdu; destek ve anlayış için hep bana dayandı.
36. ___ ___ Bana güçlü olduğumu ve diğer insanlara yardım etmem gerektiğini hissettirdi.
37. ___ ___ Kendisinden beklentisi hep çok yüksekti ve bunlar için kendini çok zorlardı.
38. ___ ___ Benden her zaman en iyisini yapmamı bekledi.
39. ___ ___ Pek çok alanda mükemmeliyetçiydi; ona göre her şey olması gerektiği gibi olmalıydı.
40. ___ ___ Yaptığım hiçbir şeyin yeterli olmadığını hissetmeme sebep oldu.

41. ____ ____ Neyin doğru neyin yanlış olduğu hakkında kesin ve katı kuralları vardı.
42. ____ ____ Eğer işler düzgün ve yeterince hızlı yapılmazsa sabırsızlanırdı.
43. ____ ____ İşlerin tam ve iyi olarak yapılmasına, eğlenme veya dinlenmekten daha fazla önem verdi.
44. ____ ____ Beni pek çok konuda şımarttı veya aşırı hoşgörülü davrandı.
45. ____ ____ Diğer insanlardan daha önemli ve daha iyi olduğumu hissettirdi.
46. ____ ____ Çok talepkardı; her şeyin onun istediği gibi olmasını isterdi.
47. ____ ____ Diğer insanlara karşı sorumluluklarımın olduğunu bana öğretmedi.
48. ____ ____ Bana çok az disiplin veya terbiye verdi.
49. ____ ____ Bana çok az kural koydu veya sorumluluk verdi.
50. ____ ____ Aşırı sinirlenmeme veya kontrolümü kaybetmeme izin verirdi.
51. ____ ____ Disiplinsiz bir insandı.
52. ____ ____ Birbirimizi çok iyi anlayacak kadar yakındık.
53. ____ ____ Ondan tam olarak ayrı bir birey olduğumu hissedemedim veya bireyselliğimi yeterince yaşayamadım.
54. ____ ____ Onun çok güçlü bir insan olmasından dolayı büyürken kendi yönümü belirleyemiyordum.
55. ____ ____ İçimizden birinin uzağa gitmesi durumunda, birbirimizi üzebileceğimizi hissedirdim.
56. ____ ____ Ailemizin ekonomik sorunları ile ilgili çok endişeli idi.
57. ____ ____ Küçük bir hata bile yapsam kötü sonuçların ortaya çıkacağını hissettirirdi.
58. ____ ____ Kötümser bir bakışı açısı vardı, hep en kötüsünü beklerdi.
59. ____ ____ Hayatın kötü yanları veya kötü giden şeyler üzerine odaklanırdı.
60. ____ ____ Her şey onun kontrolü altında olmalıydı.
61. ____ ____ Duyularını ifade etmekten rahatsız olurdu.
62. ____ ____ Hep düzenli ve tertipliydi; değişiklik yerine bilineni tercih ederdi.
63. ____ ____ Kızgınlığını çok nadir belli ederdi.
64. ____ ____ Kapalı birisiydi; duygularını çok nadir açardı.
65. ____ ____ Yanlış bir şey yaptığımda kızardı veya sert bir şekilde eleştirdiği olurdu.

66. ____ ____ Yanlış bir Şey yaptığımda beni cezalandırdığı olurdu.
67. ____ ____ Yanlış yaptığımda bana aptal veya salak gibi kelimelele hitap ettiği olurdu.
68. ____ ____ İşlele kötü gittiğinde başkalarını suçlardı.
69. ____ ____ Sosyal statü ve görünüme önem verirdi.
70. ____ ____ Başarı ve rekabete çok önem verirdi.
71. ____ ____ Başkalarının gözünde benim davranışlarımlın onu ne duruma düşüreceği ile çok ilgiliydi.
72. ____ ____ Başarılı olduğum zaman beni daha çok sever veya bana daha çok özen gösterirdi.

EK 4

Young-K

Aşağıda kişilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadeler sıralanmıştır. Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve sizi ne kadar iyi tanımladığına karar verin. Daha sonra 1 den 6 ya kadar olan seçeneklerden sizi tanımlayan en yüksek dereceyi seçerek her sorudan önce yer alan boşluğa yazın.

<p>1- Benim için tamamıyla yanlış</p> <p>2- Benim için büyük ölçüde yanlış</p> <p>3- Bana uyan tarafı uymayan
tarafından biraz fazla</p>	4- Benim için orta derecede doğru 5- Benim için çoğunlukla doğru 6- Beni mükemmel şekilde tanımlıyor

1. ___ Beni üzen konular hakkında düşünmemeye çalışırım.
2. ___ Sakinleşmek için alkol alırım.
3. ___ Çoğu zaman mutluyumdur.
4. ___ Çok nadiren üzgün veya hüzünlü hissederim.
5. ___ Akli duygulara üstün tutarım.
6. ___ Hoşlanmadığım insanlara bile kızmamam gerektiğine inanırım.
7. ___ İyi hissetmek için uyuşturucu kullanırım.
8. ___ Çocukluğumu hatırladığımda pek bir şey hissetmem.
9. ___ Sıkıldığımda sigara içerim.
10. ___ Sindirim sistemim ile ilgili şikayetlerim var (Örn: hazımsızlık, ülser, bağırsak bozulması).
11. ___ Kendimi uyuşmuş hissederim.
12. ___ Sık sık baş başım ağrır.
13. ___ Kızgınken insanlardan uzak dururum.
14. ___ Yaşıtlarım kadar enerjim yok.
15. ___ Kas ağrısı şikayetlerim var.
16. ___ Yalnızken oldukça fazla TV seyredirim.

17. ___ İnsanın duygularını kontrol altında tutmak için aklını kullanması gerektiğine inanırım.
18. ___ Hiç kimseden aşırı nefret edemem.
19. ___ Bir şeyler ters gittiğindeki felsefem, olanları bir an önce geride bırakıp yola devam etmektir.
20. ___ Kırıldığım zaman insanların yanından uzaklaşıyorum.
21. ___ Çocukluk yıllarımı pek hatırlamam.
22. ___ Gün içinde sık sık şekerleme yaparım veya uyurum.
23. ___ Dolaşırken veya yolculuk yaparken çok mutlu olurum.
24. ___ Kendimi önümdeki işe vererek sıkıntı hissetmekten kurtulurum.
25. ___ Zamanımın çoğunu hayal kurarak geçiririm.
26. ___ Sıkıntılı olduğumda iyi hissetmek için bir şeyler yerim.
27. ___ Geçmişimle ilgili sıkıntılı anıları düşünmemeye çalışırım.
28. ___ Kendimi sürekli bir şeylerle meşgul edip düşünmeye zaman ayırmazsam daha iyi hissederim.
29. ___ Çok mutlu bir çocukluğum oldu.
30. ___ Üzgünken insanlardan uzak dururum.
31. ___ İnsanlar kafamı sürekli kuma gömdüğümü söylerler; başka bir deyişle, hoş olmayan düşünceleri görmezden gelirim.
32. ___ Hayal kırıklıkları ve kayıplar üzerine fazla düşünmemeye eğilimliyim.
33. ___ Çoğu zaman, içinde bulunduğum durum güçlü duygular hissetmemi gerektirse de bir şey hissetmem.
34. ___ Böylesine iyi ana-babam olduğu için çok şanslıyım.
35. ___ Çoğu zaman duygusal olarak tarafsız/nötr kalmaya çalışırım.
36. ___ İyi hissetmek için, kendimi ihtiyacım olmayan şeyler alırken bulurum.
37. ___ Beni zorlayacak veya rahatımı kaçırarak durumlara girmemeye çalışırım.
38. ___ İşler benim için iyi gitmiyorsa hastalanırım.
39. ___ İnsanlar beni terk ederse veya ölürse çok fazla üzülmem.
40. ___ Başkalarının benim hakkımda ne düşündükleri beni ilgilendirmez.

EK 5

Young -T

Aşağıda kişilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadeler sıralanmıştır. Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve sizi ne kadar iyi tanımladığına karar verin. **Eğer isterseniz ifadeyi size en yakın gelecek şekilde yeniden yazıp derecelendirebilirsiniz.** Daha sonra 1 den 6 ya kadar olan seçeneklerden sizi tanımlayan en yüksek dereceyi seçerek her sorudan önce yer alan boşluğa yazın

1- Benim için tamamıyla yanlış	4- Benim için orta derecede doğru
2- Benim için büyük ölçüde yanlış	5- Benim için çoğunlukla doğru
3- Bana uyan tarafı uymayan
tarafından biraz fazla	6- Beni mükemmel şekilde tanımlıyor

beni gözetmeyeceklerinden

A: Örnek: ---4---İnsanların benden hoşlanmayacaklarından ^ endişe duyarım.

1. ___ Kırıldığımı çevremdeki insanlara belli ederim.
2. ___ İşler kötü gittiğinde sıklıkla başkalarını suçlarım.
3. ___ İnsanlar beni hayal kırıklığına uğrattığında veya ihanet ettiğinde çok fazla öfkelenir ve bunu gösteririm.
4. ___ İntikam almadan öfkem dinmez.
5. ___ Eleştirildiğimde savunmaya geçerim.
6. ___ Başarılarımı veya galibiyetimi başkalarının takdir etmesi önemlidir.
7. ___ Pahalı araba, elbiseler, ev gibi başarımın görünür ifadeleri benim için önemlidir.
8. ___ En iyi ve en başarılı olmak için çok çalışırım.
9. ___ Tanınmış olmak benim için önemlidir.
10. ___ Başarı, ün, zenginlik, güç veya popülerite kazanma ile ilgili hayaller kurarım.
11. ___ İlgi odağı olmak hoşuma gider.
12. ___ Diğer insanlardan daha cilveli / baştan çıkarıcı bir insanımdır.

13. ___ Hayatımda düzen olmasına çok önem veririm (Organizasyon, düzenlilik, planlama, gündelik işler).
14. ___ İşler kötü gitmesin diye çok çaba harcarım.
15. ___ Hata yapmamak için karar verirken kılı kırk yararım.
16. ___ Çevremdeki insanların yaptıklarını fazlasıyla kontrol ederim.
17. ___ Çevremdeki insanlar üzerinde denetim veya otorite sahibi olabildiğim ortamlardan hoşlanırım.
18. ___ Hayatımla ilgili bir şey söyleyen, bana karışan insanlardan hoşlanmam.
19. ___ Uzlaşmakta veya kabullenmekte çok zorlanırım.
20. ___ Kimseye bağımlı olmak istemem.
21. ___ Kendi kararlarımı almak ve kendime yeterli olmak benim için hayati önem taşır.
22. ___ Bir insana bağlı kalmakta veya yerleşik bir düzen kurmakta güçlük çekerim.
23. ___ İstedığimi yapma özgürlüğüm olması için “bağımsız biri” olmayı tercih ederim.
24. ___ Kendimi sadece bir iş veya kariyerle sınırlamakta zorlanırım, hep başka seçeneklerim olmalıdır.
25. ___ Genellikle kendi ihtiyaçlarımı başkalarınınkinden önde tutarım.
26. ___ İnsanlara sık sık ne yapmaları gerektiğini söylerim. Her şeyin doğru bir şekilde yapılmasını isterim.
27. ___ Diğer insanlar gibi önce kendimi düşünürüm.
28. ___ Bulduğum ortamın rahat olması benim için çok önemlidir (örn: ısı, ışık, mobilya).
29. ___ Kendimi asi biri olarak görürüm ve genellikle otoriteye karşı koyarım.
30. ___ Kurallardan hoşlanmam ve onları çiğnemekten mutlu olurum.
31. ___ Hoş karşılanmasa veya bana uymasa da alışılmışın dışında olmayı severim.
32. ___ Toplumun standartlarında başarılı olmak için uğraşmam.
33. ___ Çevremdekilerden hep farklı oldum.
34. ___ Kendimden bahsetmeyi sevmem ve insanların özel yaşamımı veya hislerimi bilmelerinden hoşlanmam.

35. ___ Kendimden emin olmasam da veya kendimi kırılmış hissetsem de başkalarına hep güçlü görünmeye çalışırım.
36. ___ Değer verdiğim insana yakın dururum ve sahiplenirim.
37. ___ Hedeflerime ulaşmak için sık sık çıkarlarım doğrultusunda yönlendirici davranışlarda bulunurum.
38. ___ İsteddiğimi elde etmek için açıkça söylemektense dolaylı yollara başvururum
39. ___ İnsanlarla aramda mesafe bırakırım; bu sayede benim izin verdiğim kadar beni tanır.
40. ___ Çok eleştiririm.
41. ___ Standartlarımı korumak ve sorumluluklarımı yerine getirmek için kendimi yoğun bir baskı altında hissederim.
42. ___ Kendimi ifade ederken sıklıkla patavatsız veya duyarsızımdır.
43. ___ Hep iyimser olmaya çalışırım; olumsuzluklara odaklanmama izin vermem.
44. ___ Ne hissettiğime aldırmadan çevremdekilere güler yüz göstermem gerektiğine inanırım.
45. ___ Başkaları benden daha başarılı veya daha fazla ilgi odağı olduğunda kıskanırım veya kötü hissederim.
46. ___ Hakkım olanı aldığımdan ve aldatılmadığımdan emin olmak için çok ileri gidebilirim.
47. ___ İnsanları gerektiğinde şaşırtıp alt edebilmek için yollar ararım, dolayısı ile benden faydalanamazlar veya bana kötülük yapamazlar.
48. ___ İnsanların benden hoşlanması için nasıl davranacağımı veya ne söyleyeceğimi bilirim.